

Na temelju članka IV. 4. a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na __. sjednici Zastupničkog doma, održanoj __. __. 2025. godine i na __. sjednici Doma naroda, održanoj __. __. 2025. godine, usvojila je

ZAKON

O REGULATORU, PRIJENOSU I TRŽIŠTU ELEKTRIČNE ENERGIJE U BOSNI I HERCEGOVINI

POGLAVLJE I. OPĆE ODREDBE

Članak 1. **(Predmet zakona)**

Ovim zakonom se utvrđuje opći pravni okvir za organizaciju, uređivanje, praćenje i nadzor elektroenergetskih djelatnosti u okviru nadležnosti Bosne i Hercegovine, uređuje rad elektroenergetskih subjekata koji obavljaju elektroenergetske djelatnosti koje su predmet ovog zakona, kao i međusobni odnosi između elektroenergetskih subjekata, uključujući odnose između delegiranog operatora, operatora prijenosnog sustava i operatora organiziranog tržišta, rad Državne regulatorne komisije za električnu energiju (u daljnjem tekstu: Državni regulator), njihovi odnosi s Državnim regulatorom i suradnja regulatornih komisija i drugih nadležnih institucija koje djeluju u elektroenergetskom sektoru, te utvrđuju pravila u vezi s organiziranjem, funkcioniranjem, razvitkom i međunarodnim povezivanjem tržišta električne energije, te trgovinom električnom energijom iz nadležnosti Državnog regulatora.

Članak 2. **(Propisi Evropske unije (EU) koji se prenose ovim zakonom)**

(1) Ovim zakonom, vrši se usklađivanje sa sljedećim pravnim aktima Evropske unije (EU):

- a) Direktiva (EU) 2019/944 od 5. lipnja 2019. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i izmjeni Direktive 2012/27/EU, prilagođena Odlukom Ministarskog vijeća Energetske zajednice br. 2021/13/MC-EnC;
- b) Uredba (EU) 2019/941 od 5. lipnja 2019. o pripravnosti na rizike u sektoru električne energije, prilagođena Odlukom Ministarskog vijeća Energetske zajednice br. 2021/13/MC-EnC;
- c) Uredba (EU) 2019/942 od 5. lipnja 2019. o osnivanju Agencije Europske unije za suradnju energetske regulatora, prilagođena Odlukom Ministarskog vijeća Energetske zajednice br. 2022/03/MC-EnC;
- d) Uredba (EU) 2019/943 od 5. juna 2019. o unutarnjem tržištu električne energije, prilagođena Odlukom Ministarskog vijeća Energetske zajednice br. 2022/03/MC-EnC;

- e) Uredba (EU) 2022/869 od 30. svibnja 2022. godine o smjernicama za trans-Europsku energetska infrastrukturu, prilagođena Odlukom Ministarskog vijeća Energetske zajednice br. 2023/02/MC-EnC;
- f) Uredba Komisije (EU) 2015/1222 od 24. srpnja 2015. o uspostavi smjernica za dodjelu kapaciteta i upravljanje zagušenjima, prilagođena Odlukom Ministarskog vijeća Energetske zajednice br. 2022/03/MC-EnC;
- g) Uredba Komisije (EU) 2016/1719 od 26. rujna 2016. o uspostavi smjernica za dugoročnu dodjelu kapaciteta, prilagođena Odlukom Ministarskog vijeća Energetske zajednice br. 2022/03/MC-EnC;
- h) Uredba Komisije (EU) 2017/2195 od 23. studenoga 2017. o uspostavi smjernica za električnu energiju uravnoteženja, prilagođena Odlukom Ministarskog vijeća Energetske zajednice br. 2022/03/MC-EnC;
- i) Uredba Komisije (EU) 2017/1485 od 2. kolovoza 2017. o uspostavi smjernica za pogon elektroenergetskog prijenosnog sustava, prilagođena Odlukom Ministarskog vijeća Energetske zajednice br. 2022/03/MC-EnC;
- j) Uredba Komisije (EU) 2017/2196 od 24. studenoga 2017. o uspostavi mrežnog kodeksa za poremećeni pogon i ponovnu uspostavu elektroenergetskih sustava, prilagođena Odlukom Ministarskog vijeća Energetske zajednice br. 2022/03/MC-EnC;
- k) Uredba Komisije (EU) 2016/1447 od 26. kolovoza 2016. godine o uspostavi mrežnih pravila za zahtjeve za priključivanje na mrežu sustava za prijenos istosmjernom strujom visokog napona i istosmjerno priključenih modula elektroenergetskog parka, prilagođena Odlukom Stalne skupine na visokoj razini Energetske zajednice br. 2018/04/PHLG-EnC;
- l) Uredba Komisije (EU) 2016/1388 od 17. kolovoza 2016. godine o uspostavi mrežnih pravila za priključak kupca, prilagođena Odlukom Stalne skupine na visokoj razini Energetske zajednice br. 2018/05/PHLG-EnC;
- m) Uredba Komisije (EU) 2016/631 od 14. travnja 2016. godine o uspostavi mrežnih pravila za zahtjeve za priključivanje proizvođača električne energije na mrežu, prilagođena Odlukom Ministarskog vijeća Stalne skupine na visokoj razini br. 2018/03/PHLG-EnC;
- n) Uredba Komisije (EU) br. 543/2013 od 14. lipnja 2013. godine o dostavi i objavi podataka na tržištima električne energije i o izmjeni Priloga I. Uredbi (EZ) br. 714/2009 Europskog parlamenta i Vijeća, prilagođena Odlukom Stalne skupine na visokoj razini Energetske zajednice br. 2015/01/PHLG-EnC;
- o) Uredba (EU) 1227/2011 od 25. listopada 2011. godine o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije, prilagođena Odlukom Stalne skupine na visokoj razini Energetske zajednice br. 2018/10/MC-EnC;
- p) Uredba Komisije (EU) br. 838/2010 od 23. rujna 2010. godine o utvrđivanju smjernica koje se odnose na mehanizam naknade između operatora prijenosnih sustava i zajednički regulatorni pristup naplati prijenosa, prilagođena Odlukama Stalne skupine na visokoj razini Energetske zajednice 2013/01/PHLG-EnC i 2021/01/PHLG-EnC.

(2) Navođenje akata iz stavka (1) ovog članka vrši se isključivo u svrhu praćenja i informiranja o preuzimanju pravne stečevine Evropske unije (EU) u zakonodavstvo Bosne i Hercegovine.

Članak 3. (Definicije)

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- a) **„agregacija distribuiranih resursa“** označava komercijalnu funkciju zajedničkog upravljanja proizvodnjom i/ili skladištenjem i/ili potrošnjom električne energije većeg broja korisnika mreže s ciljem prodaje električne energije i/ili pružanja pomoćnih usluga;
- b) **„agregator“** znači sudionik na tržištu koji obavlja djelatnost agregacije distribuiranih resursa;
- c) **„ravnoteža između ponude i potražnje“** je zadovoljenje predvidljive potražnje kupaca za električnom energijom bez potrebe za uvođenjem mjera za smanjenje potrošnje;
- d) **„uravnoteženje“** su sve radnje i procesi putem kojih delegirani operator kontinuirano osigurava održavanje frekvencije prijenosnog sustava unutar utvrđenih granica stabilnosti i potrebnog opsega pričuve;
- e) **„energija uravnoteženja“** je električna energija koju je angažirao delegirani operator za potrebe uravnoteženja;
- f) **„bilančna skupina“** je skup kojeg čine jedan ili više sudionika na tržištu električne energije sa ili bez fizičkih točaka preuzimanja i/ili injektiranja električne energije u regulacijskom području Bosne i Hercegovine za čije neuravnoteženje odgovara bilančno odgovorna strana;
- g) **„usluge uravnoteženja“** su bilančni kapacitet i energija uravnoteženja koje delegirani operator nabavlja za potrebe uravnoteženja;
- h) **„subjekt odgovoran za odstupanje“** je sudionik na tržištu električne energije koji preuzima financijsku odgovornost prema delegiranom operatoru za neuravnoteženje bilančne skupine na tržištu električne energije na temelju zaključenog ugovora o bilančnoj odgovornosti s delegiranim operatorom;
- i) **„tržište uravnoteženja“** je tržište za kupnju i prodaju pričuvnih kapaciteta i električne energije potrebne za uravnoteženje elektroenergetskog sustava, a koje organizira delegirani operator;
- j) **„bilateralno tržište električne energije“** je tržište na kojem se u bilo kojoj vremenskoj domeni prije početka tržišta uravnoteženja odvija izravna kupnja i prodaja električne energije između sudionika na tržištu električne energije na temelju bilateralnih ugovora;
- k) **„certificiranje“** je postupak kojim se ocjenjuje i potvrđuje usklađenost operatora prijenosnog sustava i/ili delegiranog operatora s odredbama ovog zakona;
- l) **„neuravnoteženje“** je razlika između izmjerenih veličina injektirane i preuzete električne energije i programa subjekta odgovornog za odstupanje ili sudionika na tržištu, uzimajući u obzir i angažiranu energiju uravnoteženja;
- m) **„cijena neuravnoteženja“** označava cijenu električne energije, bilo da je pozitivna, nula ili negativna, po kojoj se financijski poravnava ostvareno pozitivno ili negativno neuravnoteženje subjekata odgovornih za odstupanje;
- n) **„delegirani operator prijenosnog sustava (u daljnjem tekstu: delegirani operator)“** je elektroenergetski subjekt kojem je u skladu s odredbama ovog zakona povjereno obavljanje određenih obveza i odgovornosti iz djelokruga poslova operatora prijenosnog sustava;
- o) **„izravni vod“** je elektroenergetski vod koji povezuje izolirani objekt proizvođača električne energije s izoliranim kupcem ili elektroenergetski vod koji povezuje objekt proizvođača električne energije i elektroenergetskog subjekta za opskrbu električnom energijom radi izravne opskrbe njihovih vlastitih prostorija, podružnica i krajnjih kupaca;
- p) **„distribucija“** je prijenos električne energije putem distribucijskih sustava srednjeg i niskog napona, ali ne uključuje opskrbu električnom energijom;
- q) **„dodjela kapaciteta“** je dodjela prekozonskog kapaciteta;

- r) **„dugoročna dodjela kapaciteta“** je dodjeljivanje dugoročnih prekozonskih kapaciteta putem dražbi prije vremenskog okvira na tržištu dan unaprijed;
- s) **„elektroenergetske djelatnosti“** su djelatnosti: proizvodnja, prijenos, distribucija, opskrba, agregacija, skladištenje, energetske zajednice, organiziranje tržišta električne energije i trgovina električnom energijom, koje se obavljaju pod uvjetima i na način propisan ovim zakonom, entitetskim zakonima i zakonima Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: BD BiH);
- t) **„elektroenergetski subjekt“** je poduzetnik ili pravna osoba koja obavlja najmanje jednu od elektroenergetskih djelatnosti i koje je odgovorno za komercijalne i tehničke zadaće i poslove održavanja u svezi s ovim djelatnostima, ali ne uključuje krajnjeg kupca;
- u) **„horizontalno integrirani subjekt“** je subjekt koji obavlja najmanje jednu od elektroenergetskih djelatnosti i druge djelatnosti koje nisu vezane za električnu energiju;
- v) **„integrirani elektroenergetski subjekt“** je vertikalno ili horizontalno integrirani subjekt;
- w) **„interkonektor“** je vod/oprema kojim je elektroenergetski sustav BiH povezan s elektroenergetskim sustavom susjedne zemlje;
- x) **„interoperabilnost“** je sposobnost prijenosnih sustava, njihovih podsustava i komponenti da rade usklađeno, omogućavajući nesmetan prijenos električne energije propisane kvalitete i razine sigurnosti opskrbe;
- y) **„isporuka“** je fizička predaja električne energije na mjestu definiranom za primopredaju između operatora prijenosne ili distribucijske mreže i korisnika sustava;
- z) **„izvedenica električne energije“** je financijski instrument putem kojeg se sudionici na tržištu električne energije osiguravaju od mogućih rizika na tržištu električne energije;
- aa) **„kibernetička sigurnost“** je skup aktivnosti neophodnih za zaštitu mrežnih i informacijskih sustava, korisnika tih sustava i drugih osoba od kibernetičkih prijetnji;
- bb) **„kontratrgovina“** je prekozonaska razmjena u smjeru suprotnom od zagušenja u mreži, koju provode operatori sustava između dvaju zona trgovanja;
- cc) **„kontrola“** su prava, ugovori ili bilo koja druga sredstva koja, odvojeno ili kombinirano i imajući u vidu činjenične ili pravne okolnosti, daju mogućnost odlučujućeg utjecaja na subjekt, osobito putem prava vlasništva ili prava na korištenje cjelokupne ili dijela imovine subjekta, i prava ili ugovora koji daju odlučujući utjecaj na sustav, glasovanje ili odlučivanje tijela subjekta;
- dd) **„korisnik sustava“** je svaka fizička ili pravna osoba koja predaje ili preuzima električnu energiju preko prijenosnog sustava za električnu energiju;
- ee) **„krajnji kupac“** je kupac koji kupuje električnu energiju za vlastite potrebe;
- ff) **„krizna situacija“** je postojeće ili neizbježno stanje značajne nestašice električne energije ili nemogućnosti isporuke električne energije krajnjim kupcima;
- gg) **„kupac“** je kupac na veleprodajnom tržištu ili krajnji kupac električne energije;
- hh) **„međusobno povezani sustav“** je više prijenosnih sustava za električnu energiju povezanih s jednim ili više interkonektora;
- ii) **„nestandardne usluge operatora prijenosnog sustava“** su sve povjerene usluge koje su u nadležnosti i odgovornosti operatora prijenosnog sustava, a koje nisu obuhvaćene naknadama za korištenje prijenosne mreže i naknadom za priključenje na prijenosnu ili transportnu mrežu;

- jj) **„nominirani operator tržišta električne energije“ ili „NEMO“** je operator organiziranog tržišta imenovan od strane Državnog regulatora za obavljanje zadaća u svezi s povezivanjem tržišta električne energije dan unaprijed i unutar dana;
- kk) **„obveza javne usluge“** je nametnuta obveza elektroenergetskim subjektima, kojima je povjereno pružanje usluga od općeg gospodarskoga interesa, koja se može odnositi na sigurnost, uključujući sigurnost opskrbe, redovitost, kvalitetu i cijenu opskrbe, te zaštitu okoliša, koja je nediskriminirajuća i ne narušava konkurenciju izvan onoga što je potrebno za ostvarenje odgovarajuće javne usluge;
- ll) **„obnovljivi izvori energije“** su obnovljivi izvori nefosilne energije, kao što su vjetar, sunce, geotermalni izvori, valovi, plima i oseka, hidropotencijal, biomasa, deponijski plin, plinovi iz postrojenja za obradu otpada i bioplinovi;
- mm) **„operator distribucijskog sustava“** je elektroenergetski subjekt odgovoran za funkcioniranje, održavanje i razvitak distribucijskoga sustava na određenom području i, gdje je to moguće, njegovo povezivanje s drugim sustavima, te za osiguranje dugoročne sposobnosti distribucijskoga sustava da zadovolji razumne zahtjeve za distribucijom električne energije;
- nn) **„operator organiziranog tržišta“** je pravna osoba koje obavlja djelatnost upravljanja organiziranim tržištem električne energije i koje djeluje kao ugovorna strana između prodavača i kupaca na tržištu električne energije za dan unaprijed i unutar dana u Bosni i Hercegovini (burza električne energije);
- oo) **„operator prijenosnog sustava“** je neovisni elektroenergetski subjekt odgovoran za pogon, održavanje i ulaganje u prijenosni sustav i njegovu međusobnu povezanost s drugim sustavima, te za osiguranje dugoročne sposobnosti sustava da zadovoljava razumne zahtjeve za prijenosom električne energije;
- pp) **„operator sustava“** je operator prijenosnog sustava, delegirani operator ili operator distribucijskoga sustava;
- qq) **„operator skladišta energije“** je fizička ili pravna osoba koja obavlja djelatnost skladištenja i odgovorno je za upravljanje postrojenjem za skladištenje;
- rr) **„organizirano tržište električne energije“** je institucionalno uređen odnos između ponude i tražnje sudionika na tržištu električne energije s unaprijed određenim standardiziranim proizvodima i fizičkom isporukom, u vremenskom okviru dan unaprijed i unutar dana;
- ss) **„pomoćne usluge“** su sve usluge koje delegirani operator nabavlja od pružatelja pomoćnih usluga u svrhu pružanja sustavne usluge, odnosno u svrhu očuvanja sigurnog i pouzdanog rada elektroenergetskog sustava Bosne i Hercegovine, te kontinuirane i kvalitetne opskrbe krajnjih kupaca električnom energijom;
- tt) **„povezani subjekt“** je pripojeni ili pridruženi subjekt, prema značenju utvrđenom entitetskim zakonima koji propisuju djelatnosti gospodarskih društava, odnosno subjekti koji pripadaju istom vlasniku;
- uu) **„povlaštene informacije“** su informacije preciznog sadržaja koje nisu objavljene, a koje se izravno ili neizravno odnose na jedan ili više veleprodajnih energetske proizvoda i koje bi, u slučaju objave, mogle značajno utjecati na cijene tih veleprodajnih energetske proizvoda;
- vv) **„TCM pravila i metodologije“** su skup pravila i postupaka izrađenih na temelju pravila i smjernica Europske unije koja uređuju rad povezanih mrežnih sustava, a koji se primjenjuju na paneuropskoj, regionalnoj ili državnoj razini za uređivanje prekograničnih pitanja u elektroenergetskom sektoru, a koje primjenjuje ili razvija operator prijenosnog sustava, delegirani operator i/ili NEMO i odobrava Državni regulator, sukladno ovom zakonu i

podzakonskim aktima usvojenim na temelju ovog zakona, odnosno Regulatorni odbor Energetske zajednice, regulatorne institucije drugih država predmetne regije ili ACER;

- ww) **„prekogranična razmjena“** je razmjena električne energije putem interkonektora;
- xx) **„prekozonski kapacitet“** je mogućnost međusobno povezanih sustava da prihvate prijenos električne energije između zona trgovanja;
- yy) **„prijenos“** je transport električne energije povezanom prijenosnom mrežom s ciljem njene isporuke do krajnjih kupaca ili distribucijskih sustava, ali ne uključuje opskrbu električnom energijom;
- zz) **„prijenosna mreža“** je dio elektroenergetskog sustava u Bosni i Hercegovini koji se koristi za prijenos električne energije i čine ga vodovi, postrojenja i oprema naponske razine 110 kV i više, uključujući i srednjenaponska postrojenja unutar njih;
- aaa) **„prijenosni sustav“** je funkcionalno povezan skup elektroenergetskih objekata koga čine elektroenergetski vodovi, transformatorske stanice i razvodna postrojenja koji se koriste za prijenos električne energije s pripadajućom opremom i uređajima potrebnim za rad i upravljanje prijenosnim sustavom;
- bbb) **„pristup sustavu“** je pravo korisnika sustava na priključenje i korištenje mreže radi prijenosa, distribucije, preuzimanja i isporuke ugovorene količine električne energije tijekom ugovornog razdoblja, sukladno propisanim i javno objavljenim uvjetima utemeljenim na načelima transparentnosti i nediskriminacije;
- ccc) **„proizvodni objekt“** je objekt (elektrana) u kojem se primarna energija pretvara u električnu energiju, a koji se sastoji od jednog ili više modula za proizvodnju električne energije priključenih na jednom mjestu priključenja;
- ddd) **„proizvođač“** je svaka fizička ili pravna osoba koja proizvodi električnu energiju;
- eee) **„ponovna otprema“** je mjera, uključujući ograničavanje aktivne snage korisnika sustava, koju aktivira jedan ili više operatora prijenosnih sustava ili operatora distribucijskih sustava promjenom profila proizvodnje, potrošnje ili oboje, kako bi se promijenili fizički tokovi u elektroenergetskom sustavu i smanjila zagušenja ili na neki drugi način osigurala sigurnost sustava;
- fff) **„regionalno koordinacijsko središte“** je središte za koordinaciju koji djeluje na regionalnoj razini i dopunjuje ulogu operatora prijenosnih sustava ili delegiranog operatora obavljanjem zadaća od regionalnog značaja;
- ggg) **„sigurnost mreže“** je mogućnost mreže da osigura kontinuirani prijenos električne energije putem prijenosne i distribucijske mreže i oporavak nakon poremećaja i ispada;
- hhh) **„sigurnost opskrbe“** je sposobnost elektroenergetskog sustava da osigura električnu energiju krajnjim kupcima;
- iii) **„sustavna usluga“** su usluge neophodne za rad prijenosnog i distribucijskoga sustava koje pruža delegirani operator, a koje uključuju upravljanje elektroenergetskim sustavom, reguliranje frekvencije, kontrolu napona te ponovnu uspostavu napajanja;
- jjj) **„skladištenje“** je odgađanje konačne uporabe električne energije do trenutka kasnijeg od onog u kojem je proizvedena, ili transformacija električne energije u oblik energije koji se može skladištiti, skladištenje takve energije i naknadna transformacija takve energije u električnu energiju ili njezina uporaba kao drugog nositelja energije;
- kkk) **„opskrba“** je prodaja električne energije krajnjim kupcima, uključujući i preprodaju;

- lll) **„opskrbljivač“** je elektroenergetski subjekt koji obavlja djelatnost opskrbe električnom energijom;
- mmm) **„tarifa“** je sustava tiziran skup cijena za energiju, za korištenje elektroenergetskih mreža i/ili za druge usluge vezane za energiju;
- nnn) **„tarifna metodologija“** su pravila, metode i načela koje propisuju nadležne regulatorne komisije i koja se primjenjuju kod utvrđivanja tarifa;
- ooo) **„tranzit električne energije“** je prijenos električne energije koja nije kupljena niti proizvedena u Bosni i Hercegovini putem prijenosnog sustava Bosne i Hercegovine;
- ppp) **„treća zemlja“** je svaka zemlja koja nije Ugovorna strana Energetske zajednice ili članica Europskog gospodarskoga prostora;
- qqq) **„trgovac“** je energetski subjekt koji se bavi trgovinom električne energije;
- rrr) **„trgovina“** je kupnja i/ili prodaja električne energije na veleprodajnom tržištu, ali ne uključuje opskrbu krajnjih kupaca električnom energijom;
- sss) **„sudionik na tržištu“** je fizička ili pravna osoba koja kupuje, prodaje ili proizvodi električnu energiju, koje se bavi agregacijom ili koje je pružatelj usluga upravljanja potrošnjom ili skladištenja energije, među ostalim davanjem naloga za trgovinu, na jednom ili više tržišta električne energije, uključujući i na tržištu uravnoteženja;
- ttt) **„Ugovorne strane Energetske zajednice“** su ugovorne strane iz Ugovora o uspostavi Energetske zajednice („Službeni glasnik BiH - Međunarodni ugovori“, broj 9/06);
- uuu) **„vertikalno integrirani subjekt“** je elektroenergetski subjekt ili skupina elektroenergetskih subjekata u kojima ista osoba ili iste osobe imaju pravo izravne ili neizravne kontrole, pri čemu subjekt ili skupina subjekata obavlja najmanje jednu od djelatnosti prijenosa ili distribucije i najmanje jednu od djelatnosti proizvodnje ili opskrbe električnom energijom;
- vvv) **„vrijednost neisporučene energije“** je procjena najviše cijene električne energije po MWh koju su kupci spremni platiti kako bi izbjegli prekid opskrbe;
- www) **„zagušenje“** je stanje u sustavu pri kome prognozirani ili stvarni tokovi snaga narušavaju termička ograničenja mrežnih elemenata, naponsku stabilnost ili ugaonu stabilnost elektroenergetskog sustava;
- xxx) **„zona trgovanja“** je najveće zemljopisno područje unutar koga sudionici na tržištu mogu trgovati električnom energijom bez dodjele prijenosnih kapaciteta;
- yyy) **„projekt od interesa za Energetsku zajednicu (PECI)“** je projekt neophodan za izvršenje energetske infrastrukture i koji se nalazi na popisu Energetske zajednice, u kome sudjeluje Bosna i Hercegovina;
- zzz) **„projekt od zajedničkog interesa (PMI)“** je projekt koji promiče Europska unija u suradnji s Bosnom i Hercegovinom;
- aaaa) **„strukturno zagušenje“** je zagušenje u prijenosnom sustavu koje se može nedvosmisleno definirati, koje je predvidljivo, zemljopisno stabilno tijekom vremena i često se ponavlja u uvjetima normalnog rada elektroenergetskog sustava;
- bbbb) **„prekogranični tok“** je fizički tok električne energije na prijenosnoj mreži Bosne i Hercegovine koji je rezultat utjecaja aktivnosti proizvođača, kupaca, ili oboje, izvan Bosne i Hercegovine na njenu prijenosnu mrežu;
- cccc) **„vrijednost neisporučene energije“** je procjena u eurima/MWh, maksimalne cijene električne energije koju su kupci spremni da plate kako bi izbjegli prestanak rada;

- dddd) „**bilančni kapacitet** ” je kapacitet koji pružatelj usluge uravnoteženja učini raspoloživim i za koji se obveže da će ponuditi odgovarajući opseg energije uravnoteženja delegiranom operatoru tijekom trajanja ugovora;
- eeee) „**razdoblje poravnanja neuravnoteženja**“ je vremenska jedinica za koju se izračunava neuravnoteženje subjekata odgovornih za odstupanje;
- ffff) „**postupak pretkvalifikacije**” je postupak za provjeru usklađenosti pružatelja usluge uravnoteženja sa zahtjevima koje utvrde operatori prijenosnog sustava/delegirani operatori;
- gggg) „**distribuirana proizvodnja**” su postrojenja za proizvodnju električne energije priključena na distribucijsku mrežu;
- hhhh) „**pomoćna usluga**” je usluga potrebna za rad prijenosnog ili distribucijskog sustava, uključujući pomoćne usluge uravnoteženja i nefrekventne usluge, ali ne uključujući pomoćne usluge upravljanja zagušenjima;
- iiii) „**skladištenje energije**” u elektroenergetskom sustavu je odgađanje konačne uporabe električne energije na trenutak kasnije od trenutka kada je proizvedena, ili pretvaranje električne energije u oblik energije koji se može skladištiti, skladištenje takve energije i naknadna konverzija te energije u električnu energiju ili korištenje te energije u obliku drugog energenta;
- jjjj) „**ACER**” znači Agencija za suradnju energetske regulatora utemeljena Uredbom (EU) 2019/942 od 5. lipnja 2019. o uspostavi Agencije Europske unije za suradnju energetske regulatora koja je inkorporirana u pravni okvir Energetske zajednice Odlukom Vijeća ministara Energetske zajednice 2022/03/MC-EnC.

Članak 4. **(Opći ciljevi)**

Opći ciljevi ovog zakona su da:

- a) utvrdi pravni okvir za neometanu trgovinu i sigurnu i pouzdanu opskrbu električnom energijom;
- b) osigura siguran, pouzdan i učinkovit rad prijenosnog sustava električne energije i pružanje usluga prijenosa električne energije svim korisnicima sustava;
- c) utvrdi prava i obveze elektroenergetskih subjekata koji se bave elektroenergetskim djelatnostima iz članka 7. ovog zakona i utvrdi prava i obveze Državnog regulatora, kao i pravni temelj za međusobne odnose elektroenergetskih subjekata i njihove odnose s Državnim regulatorom;
- d) utvrdi pravila organiziranja i funkcioniranja i stvori uvjete za razvitak veleprodajnog tržišta električne energije u Bosni i Hercegovini;
- e) uskladi tržišne uvjete s uvjetima na tržištu električne energije u Europskoj uniji, radi povezivanja s tržištem električne energije regije i Europske unije;
- f) utvrdi pravila za organizirano tržište električne energije i stvori uvjete za uspostavu operatora organiziranog tržišta električne energije za trgovinu električnom energijom na tržištu za dan unaprijed i unutar dana;
- g) stvori uvjete za integraciju obnovljivih izvora energije u tržište električne energije i time ostvari preduvjete za zeleni prijelaz i dekarbonizaciju;
- h) osigura učinkovito razdvajanje operatora prijenosnog sustava i delegiranog operatora i njihovu neovisnost od drugih elektroenergetskih djelatnosti i od drugih komercijalnih interesa;
- i) stvori uvjete za ulaganja u prijenosni sustav električne energije;

- j) utvrdi pravni temelj za regionalnu i međunarodnu suradnju operatora prijenosnog sustava i delegiranog operatora, NEMO-a, Državnog regulatora, entitetskih regulatornih komisija, kao nadležnih subjekata i institucija u Bosni i Hercegovini u području elektroenergetskih djelatnosti u okviru ovlasti iz ovog zakona, s drugim operatorima prijenosnog sustava, delegiranim operatorima, regulatornim institucijama ugovornih strana Energetske zajednice i država članica Europske unije, Regulatornim odborom Energetske zajednice (u daljnjem tekstu: ECRB) i ACER.

Članak 5. **(Opća načela)**

Organizacija, reguliranje i nadzor nad elektroenergetskim djelatnostima se provode sukladno sljedećim općim načelima:

- a) sigurnost i pouzdanost rada i upravljanja prijenosnim sustavom i pružanja usluga prijenosa;
- b) sigurnost opskrbe krajnjih kupaca električne energije u Bosni i Hercegovini;
- c) nediskriminatoran pristup treće strane prijenosnom sustavu i tržištu električne energije pod unaprijed utvrđenim i objavljenim uvjetima;
- d) konkurentnost, transparentnost, nediskriminacija i pravna sigurnost obavljanja elektroenergetskih djelatnosti;
- e) povećanje energetske učinkovitosti i smanjenje negativnog utjecaja elektroenergetskih djelatnosti na okoliš, te njihov održivi razvitak u skladu s okolišnim, gospodarskim i politikama socijalne sigurnosti;
- f) promidžba uporabe naprednih i za okoliš prihvatljivih tehnologija u funkciji prijenosa električne energije.

Članak 6. **(Nadležne institucije)**

- (1) Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: „Ministarstvo“) je nadležno za obavljanje poslova i zadataka u području energetike propisanih zakonom kojim se uređuje rad ministarstava i drugih tijela uprave Bosne i Hercegovine i ovim zakonom.
- (2) Državni regulator je regulatorna institucija na razini Bosne i Hercegovine s nadležnostima i regulatornim ovlastima utvrđenim ovim zakonom.
- (3) Nadležnost institucija kojima je povjerena organizacija elektroenergetskih djelatnosti, kao i obavljanje elektroenergetskih djelatnosti u BD BiH, se utvrđuje odgovarajućim zakonima BD BiH.
- (4) Nadležne institucije Bosne i Hercegovine osiguravaju međusobnu suradnju s entitetskim vladama i ministarstvima u cilju postizanja usklađenih politika i prakse u području električne energije.
- (5) Suradnja između Državnog regulatora, entitetskih regulatornih komisija i drugih nadležnih tijela entiteta i BD BiH se odvija na način utvrđen ovim zakonom, propisima iz područja električne energije i drugim relevantnim propisima.
- (6) Državni regulator, operator prijenosnog sustava, delegirani operator i NEMO će poduzimati aktivnosti na povezivanju s regionalnim i paneuropskim tržištem električne energije, u suradnji s regulatornim institucijama drugih država, operatorima prijenosnih sustava, operatorima organiziranih tržišta,

ACER, ECRB i Europskom mrežom operatora prijenosnih sustava za električnu energiju (u daljnjem tekstu: ENTSO-E).

POGLAVLJE II. ELEKTROENERGETSKE DJELATNOSTI

Članak 7. (Elektroenergetske djelatnosti)

- (1) Ovim zakonom se uređuju sljedeće elektroenergetske djelatnosti:
 - a) prijenos električne energije;
 - b) upravljanje prijenosnim sustavom;
 - c) upravljanje organiziranim tržištem električne energije;
 - d) međunarodna trgovina električnom energijom.
- (2) Elektroenergetske djelatnosti se obavljaju kao javne usluge ili kao tržišne djelatnosti.
- (3) Elektroenergetske djelatnosti koje se odnose na proizvodnju, distribuciju, skladištenje, agregaciju, energetske zajednice i opskrbu električnom energijom, uključujući osnaživanje i zaštitu potrošača, se uređuju odgovarajućim zakonima entiteta i BD BiH, osim u područjima koja se odnose na organiziranje i funkcioniranje organiziranog i veleprodajnog tržišta električne energije u Bosni i Hercegovini uređenim ovim zakonom.

Članak 8. (Javne usluge)

- (1) Javnim uslugama u smislu ovog zakona smatraju se sljedeće djelatnosti:
 - a) prijenos električne energije;
 - b) upravljanje prijenosnim sustavom.
- (2) Javne usluge iz stavka (1) ovog članka obavljaju se u skladu sa sljedećim načelima:
 - a) sigurnosti opskrbe;
 - b) primjene cijena određenih u skladu s uređenim uvjetima;
 - c) omogućavanje zaštite konkurentnosti;
 - d) zaštite okoliša;
 - e) energetske učinkovitosti i održivosti;
 - f) zaštite zdravlja, života i imovine građana;
 - g) zaštite krajnjih kupaca.
- (3) Javne usluge se pružaju na transparentan i nediskriminatoran način.
- (4) Ministarstvo obavještava Tajništvo Energetske zajednice o mjerama donesenim na temelju ovog zakona u pogledu obveza javne usluge i o njihovom mogućem učinku na konkurenciju.

Članak 9.
(Tržišne djelatnosti)

- (1) Elektroenergetske djelatnosti koje nisu utvrđene kao javne usluge, obavljaju se kao tržišne djelatnosti.
- (2) Tržišne djelatnosti obavljaju se u skladu s načelima tržišne konkurencije i ravnopravnog položaja svih sudionika na tržištu, gdje se slobodno ugovaraju količine i cijene električne energije, usluge vezane za električnu energiju i drugi komercijalni odnosi i uvjeti.

Članak 10.
(Licenca za obavljanje elektroenergetskih djelatnosti)

- (1) Elektroenergetske djelatnosti u smislu ovog zakona mogu obavljati elektroenergetski subjekti koji posjeduju odgovarajuću licencu izdanu od strane Državnog regulatora, pod uvjetima i na način propisan ovim zakonom i drugim zakonskim i podzakonskim propisima.
- (2) Licenca Državnog regulatora je potrebna za sljedeće elektroenergetske djelatnosti:
 - a) prijenos električne energije;
 - b) upravljanje prijenosnim sustavom;
 - c) upravljanje organiziranim tržištem električne energije;
 - d) međunarodna trgovina električnom energijom.
- (3) Licenca za obavljanje djelatnosti trgovine električnom energijom izdaje se u skladu s člankom 73. ovog zakona.
- (4) Licence za obavljanje djelatnosti opskrbe i djelatnosti trgovine izdane od strane Državnog regulatora i entitetskih regulatornih komisija, važe na teritoriju cijele Bosne i Hercegovine.
- (5) Elektroenergetski je subjekt dužan ispunjavati uvjete propisane u licenci za obavljanje elektroenergetske djelatnosti.

Članak 11.
(Opći uvjeti za izdavanje licence)

- (1) Licenca za obavljanje elektroenergetske djelatnosti može se izdati podnositelju zahtjeva koji ispunjava sljedeće opće uvjete:
 - a) da je utemeljen i registriran za obavljanje elektroenergetske djelatnosti, pod uvjetima i na način propisan odgovarajućim zakonima u Bosni i Hercegovini;
 - b) ispunjava tehničke uvjete za obavljanje djelatnosti;
 - c) upošljava kvalificirano osoblje potrebno za obavljanje djelatnosti;
 - d) ima financijska sredstva neophodna za obavljanje djelatnosti, ili dokaže da može osigurati ta sredstva;
 - e) u slučaju pružanja javne usluge, da posjeduje sposobnost izvršavanja obveza vezanih za obavljanje javnih usluga, na način propisan u članku 8. ovog zakona;
 - f) da mu nije ukinuta licenca za obavljanje bilo koje od elektroenergetskih djelatnosti, za koju je prema ovom zakonu ili drugim zakonima potrebna licenca, u prethodnih pet godina od kada se

podnosi zahtjev;

- g) da članovi uprave ili druge odgovorne osobe nisu osuđene za kazneno djelo u gospodarstvu ili da im nije izrečena sigurnosna mjera, odnosno zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti ili dužnosti; i
 - h) ostale uvjete neophodne za obavljanje elektroenergetske djelatnosti iz ovog zakona, drugih odgovarajućih zakona ili Pravilnika o licenciranju i certificiranju.
- (2) Licenca za prijenos električne energije i licenca za upravljanje prijenosnim sustavom, daje nositelju licence isključivo pravo da obavlja ove djelatnosti na teritoriju Bosne i Hercegovine.
 - (3) Broj licenci za ostale djelatnosti iz članka 10. stavak (2) ovog zakona nije ograničen.

Članak 12.

(Izdavanje licence)

- (1) Državni regulator izdaje licencu u skladu s odredbama ovog zakona, pravilnika o licenciranju i certificiranju i zakona kojim se uređuje upravni postupak.
- (2) Postupak za izdavanje licence se provodi na transparentan, objektivan i nediskriminatoran način.
- (3) Državni regulator donosi odluku o izdavanju licence ukoliko subjekt ispunji uvjete propisane ovim zakonom i pravilnikom o licenciranju i certificiranju.
- (4) Odluka o odbijanju zahtjeva za izdavanje licence mora sadržavati detaljno obrazloženje svih razloga za odbijanje zahtjeva.
- (5) Odluka Državnog regulatora iz stavka (4) ovog članka je konačna i protiv nje se može pokrenuti upravni spor.
- (6) Državni regulator donosi pravilnik o licenciranju i certificiranju kojim se utvrđuju, između ostalog, detaljni kriteriji, uvjeti i postupak izdavanja licenci za obavljanje elektroenergetskih djelatnosti iz članka 9. stavak (2) ovog zakona, te način produljenja važenja, suspenzije, ukidanja, izmjene i prijenosa licence.

Članak 13.

(Trajanje, suspenzija, ukidanje, izmjene i prijenos licence)

- (1) Licence za obavljanje djelatnosti iz članka 10. stavak (2) ovog zakona se izdaju na sljedeće razdoblje važenja:
 - a) licenca za prijenos električne energije – na razdoblje do 30 godina;
 - b) licenca za upravljanje prijenosnim sustavom – na razdoblje do 30 godina;
 - c) licenca za upravljanje organiziranim tržištem električne energije – na razdoblje do deset godina;
 - d) licenca za međunarodnu trgovinu električnom energijom – na razdoblje do pet godina.
- (2) Državni regulator može, na zahtjev nositelja licence koji je podnesen najkasnije 60 dana prije isteka razdoblja važenja licence, odobriti produljenje razdoblja važenja licence, ukoliko utvrdi da nositelj licence ispunjava sve propisane uvjete.
- (3) Državni regulator može suspendirati licencu prije isteka roka važenja ako nositelj licence:
 - a) ne ispunjava uvjete za izdavanje licence iz članka 11. stavak (1) tač. a), b), c), d) i g);

- b) ne ispunjava uvjete iz izdane licence;
 - c) ne obavlja djelatnosti za koje je licenca izdana na način propisan ovim zakonom i drugim propisima; ili
 - d) ne izvršava uredno svoje obveze prema drugim elektroenergetskim subjektima.
- (4) Prije odlučivanja o suspenziji licence, Državni regulator je dužan da izda pismeno upozorenje nositelju licence, kojim se navode utvrđene nepravilnosti ili povrede odredaba iz stavka (3) ovog članka, te rok koji ne može biti dulji od 10 dana, u kojem je nositelj licence dužan da ih otkloni.
- (5) Ukoliko nositelj licence ne postupi u skladu s upozorenjem iz stavka (4) ovog članka, Državni regulator donosi odluku o suspenziji licence u kojoj će utvrditi uočene nepravilnosti i odrediti primjeren rok, koji ne može biti dulji od 90 dana, u kome nositelj licence mora da ih otkloni, pod prijetnjom trajnog ukidanja licence.
- (6) Državni regulator je dužan trajno ukinuti licencu ako nositelj licence u naznačenom roku ne otkloni nepravilnosti utvrđene odlukom Državnog regulatora o suspenziji licence.
- (7) Uvjeti i postupak za izmjenu, prijenos, suspenziju i trajno ukidanje licence detaljnije se propisuju pravilnikom o licenciranju i certificiranju.
- (8) Informacije o trajanju, suspenziji, ukidanju, izmjenama i prijenosu licenci javno se objavljuju pod uvjetima i na način utvrđen pravilnikom o licenciranju i certificiranju.
- (9) Odredbe iz st. od (3) do (7) ovog članka ne odnose se na licencu za prijenos električne energije i licencu za upravljanje prijenosnim sustavom.

POGLAVLJE III. DRŽAVNA REGULATORNA KOMISIJA ZA ELEKTRIČNU ENERGIJU

Članak 14. (Status)

- (1) Državni regulator je specijalizirana, neovisna, samostalna i neprofitna institucija sa statusom pravne osobe.
- (2) Državna regulatorna komisija za električnu energiju utemeljena Zakonom o prijenosu, regulatoru i operatoru sustava električne energije u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, br. 07/02, 13/03, 76/09 i 1/11) nastavlja s radom sukladno odredbama ovog zakona.
- (3) Državni regulator kao jedina regulatorna institucija uspostavljena na razini Bosne i Hercegovine, uređuje, prati i nadzire elektroenergetske djelatnosti iz članka 7. stavak (1) ovog zakona.
- (4) Državni regulator ima vlastiti bankovni račun i pečat, koji se koristi i čuva sukladno zakonu.
- (5) Sjedište Državnog regulatora je u Tuzli.

Članak 15. (Entitetske regulatorne komisije)

Odredba iz članka 14. stavak (3) ovog zakona ne dovodi u pitanje nadležnosti i ovlasti entitetskih regulatornih komisija u skladu s entitetskim zakonima.

Članak 16.
(Neovisnost)

- (1) Državni regulator vrši svoje ovlasti kao neovisna institucija, na načelima objektivnosti, transparentnosti i nediskriminacije i u skladu s ovim zakonom i drugim propisima.
- (2) Državni regulator je pravno odvojen i funkcionalno neovisan od svih drugih javnih ili privatnih subjekata.
- (3) Prilikom izvršavanja svojih nadležnosti, Državni regulator:
 - a) osigurava da njegovi članovi i zaposlenici djeluju neovisno od svih javnih i komercijalnih interesa na tržištu električne energije, te da prilikom izvršavanja svojih regulatornih zadaća
 - b) ne traže ili ne primaju upute od vladinog ili drugog javnog ili privatnog subjekta; i
 - c) donosi samostalno odluke, neovisno od bilo kojeg političkog subjekta ili organizacije, te ima vlastiti odvojen financijski plan, uz samostalnost pri korištenju povjerenog proračuna, te vlastite odgovarajuće financijske i kadrovske resurse potrebne za izvršavanje zadaća.
- (4) Primjena odredaba iz stavka (3) ovoga članka ne isključuje suradnju Državnog regulatora s drugim nadležnim institucijama u Bosni i Hercegovini.

Članak 17.
(Opći ciljevi regulacije energetske djelatnosti)

- (1) Državni regulator vrši regulaciju energetske djelatnosti sukladno sljedećim općim ciljevima:
 - a) osiguranje sigurnosti, pouzdanosti i učinkovitosti u radu elektroenergetskog sustava i njegovog održivog razvitka;
 - b) promoviranje neometane i slobodne trgovine i opskrbe električnom energijom prema utvrđenim standardima kvalitete u interesu krajnjih kupaca, u suradnji s nadležnim regulatornim institucijama drugih država, Tajništvom Energetske zajednice, ECRB-om i ACER-om;
 - c) razvitak i neometano funkcioniranje veleprodajnog tržišta električne energije u Bosni i Hercegovini;
 - d) poticanje razvitka konkurentnog, učinkovitog i okolinski održivog tržišta električne energije, u suradnji s entitetskim regulatornim komisijama i drugim nadležnim institucijama suglasno obvezama koje proizlaze iz ratificiranih međunarodnih ugovora;
 - e) razvitak i povezivanje tržišta električne energije u okviru Energetske zajednice uključujući unutarnje tržište Europske unije;
 - f) uklanjanje ograničenja za trgovinu električnom energijom između ugovornih strana Energetske zajednice, uključujući i država članica Europske unije;
 - g) razvitak prekograničnih prijenosnih kapaciteta radi zadovoljenja potreba korisnika sustava, osiguranja uvjeta za obavljanje prekogranične trgovine i unapređenja povezivanja tržišta električne energije;
 - h) osiguranje odgovarajućih poticaja operatorima sustava i korisnicima sustava, za povećanja učinkovitosti rada sustava, te poticanje integracije tržišta električne energije; i
 - i) osiguranje koristi za krajnje kupce električne energije putem promidžbe tržišne konkurencije, nediskriminatornog pristupa sustavu, transparentnosti ugovornih uvjeta i učinkovitih

mehanizama za rješavanje sporova.

- (2) Ciljevi iz stavka (1) ovoga članka ostvaruju se u suradnji s drugim nadležnim institucijama koje djeluju na razini Bosne i Hercegovine, u entitetima i BD BiH, uključujući Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: „Konkurencijsko vijeće“) i entitetske regulatorne komisije, prema potrebi i bez dovođenja u pitanje njihovih nadležnosti.

Članak 18.

(Opće nadležnosti i ovlasti)

- (1) Državni regulator ima regulatorne ovlasti nad prijenosom električne energije, upravljanjem prijenosnim sustavom, tržištem uravnoteženja, organiziranim i veleprodajnim tržištem električne energije kao jedinstvenim gospodarskim prostorom na teritoriju Bosne i Hercegovine, te trgovinom električne energije pod uvjetima i na način propisan ovim zakonom.
- (2) Državni regulator ima nadležnost i regulatorne ovlasti nad proizvodnjom električne energije, distribucijom električne energije, opskrbom kupaca i drugim elektroenergetskim djelatnostima u BD BiH, na način i pod uvjetima utvrđenim ovim zakonom i provedbenim propisima donesenim na osnovu njega.
- (3) Državni regulator ima regulatorne ovlasti u svezi s funkcioniranjem veleprodajnog tržišta električne energije u Bosni i Hercegovini, uključujući njegovo praćenje i izdavanje obvezujućih odluka, na način i prema uvjetima utvrđenim ovim zakonom.
- (4) Državni regulator u području elektroenergetike ima nadležnost predstavljanja Bosne i Hercegovine u svrhu kontakta i međunarodne suradnje iz regulatorne nadležnosti, ne dovodeći u pitanje mogućnost članstva i sudjelovanja entitetskih regulatornih komisija u onim međunarodnim organizacijama i udrugama, ili na događajima, tamo gdje je to moguće.
- (5) Prilikom provedbe nadležnosti iz stavka (4) ovoga članka, ukoliko se radi o regulatornim pitanjima za koja su nadležne entitetske regulatorne komisije, Državni regulator će tražiti informacije o danim pitanjima od nadležnih entitetskih regulatornih komisija.
- (6) Državni regulator odobrava za delegiranog operatora, operatora prijenosnog sustava i NEMO sve oblike međunarodne suradnje i udruživanja radi ostvarivanja zakonom propisanih ciljeva, koji su im u skladu s ovim zakonom dodijeljene u nadležnost, osim onih oblika suradnje za koje je nadležan drugo tijelo vlasti i za čije se zaključivanje primjenjuju drugi važeći propisi i postupci.
- (7) Državni regulator obavlja i druge aktivnosti u skladu sa svojim nadležnostima iz ovog zakona ili drugih zakona kojima se uređuju djelatnosti iz nadležnosti Državnog regulatora.

Članak 19.

(Nadležnosti u svezi s licenciranjem i certificiranjem)

Državni regulator ima sljedeće nadležnosti u pogledu licenciranja i certificiranja subjekata koji obavljaju elektroenergetske djelatnosti iz članka 7. stavak (1) ovog zakona:

- a) izdavanje, izmjena, suspenzija i trajno ukidanje licenci pod uvjetima i na način propisan ovim zakonom, Pravilnikom o licenciranju i certificiranju i drugim propisima;
- b) certificiranje operatora prijenosnog sustava i delegiranog operatora;
- c) praćenje stalne sukladnosti sa zahtjevima za neovisnost i razdvajanje te drugim zahtjevima koji

su ovim zakonom propisani za operatora prijenosnog sustava i delegiranog operatora;

- d) određivanje nominiranog operatora tržišta električne energije;
- e) praćenje rada elektroenergetskih subjekata licenciranih za obavljanje elektroenergetskih djelatnosti te osiguranje njihove sukladnosti sa zahtjevima iz ovog zakona, drugim odgovarajućim zakonima kojima se uređuje pravni položaj elektroenergetskih subjekata i način obavljanja elektroenergetskih djelatnosti i njihovim provedbenim propisima;
- f) utvrđivanje posebnih regulatornih zahtjeva u svezi s računovodstvenim razdvajanjem elektroenergetskih subjekata i praćenje i osiguranje njihove pravilne provedbe;
- g) utvrđivanje načina i uvjeta za osiguravanje informacija za kupce i korisnike sustava koje su u posjedu elektroenergetskih subjekata.

Članak 20.

(Nadležnosti u svezi s donošenjem metodologija i utvrđivanjem naknada, tarifa i cijena)

- (1) Državni regulator ima nadležnosti u pogledu donošenja sljedećih metodologija:
 - a) metodologija za utvrđivanje tarifa za rad operatora prijenosnog sustava, rad delegiranog operatora i sustavnu uslugu;
 - b) metodologija za utvrđivanje naknada za priključenje na prijenosnu mrežu;
 - c) metodologija za utvrđivanje cijena za pružanje pomoćnih usluga;
 - d) metodologiju i kriterije koji se koriste za procjenu ulaganja u elektroenergetske infrastrukturne projekte prijenosnog sustava i skladišta koja su isključivo u vlasništvu operatora prijenosnog sustava i većih rizika koji nastaju zbog tih projekata.
- (2) Državni regulator ima nadležnosti u pogledu utvrđivanja sljedećih naknada, tarifa i cijena:
 - a) odobravanje naknada za priključenje na prijenosnu mrežu, na prijedlog operatora prijenosnog sustava;
 - b) odobravanje tarifa za rad operatora prijenosnog sustava, na prijedlog operatora prijenosnog sustava;
 - c) odobravanje cjenika nestandardnih usluga, na prijedlog operatora prijenosnog sustava;
 - d) odobravanje tarifa za rad delegiranog operatora, na prijedlog delegiranog operatora;
 - e) odobravanje cjenika naknada za sudjelovanje na organiziranom tržištu;
 - f) odobravanje tarifa za pružanje sustavne usluge, na prijedlog delegiranog operatora.
- (3) Metodologije iz stavka (1) ovog članka moraju biti javno objavljene najmanje 30 dana prije stupanja na snagu.
- (4) Državni regulator prati primjenu naknada, tarifa, cijena i odgovarajućih metodologija u cilju osiguranja njihove pravilne provedbe.

Članak 21.

(Nadležnosti u svezi s reguliranjem prijenosa električne energije i upravljanja prijenosnim sustavom)

Državni regulator ima sljedeće nadležnosti u pogledu reguliranja prijenosa električne energije i upravljanja prijenosnim sustavom:

- a) utvrđivanje, praćenje i provedba pravila i propisa vezanih za pravičan i nediskriminatoran pristup trećih strana prijenosnom sustavu;
- b) utvrđivanje, praćenje i provedba standarda kvalitete za prijenos električne energije i upravljanje prijenosnim sustavom, uključujući sustavnu uslugu i pomoćne usluge;
- c) utvrđivanje i praćenje provođenja pravilnika o priključenju;
- d) odobravanje i praćenje izvršenja desetogodišnjeg plana razvitka prijenosne mreže koji priprema operator prijenosnog sustava;
- e) odobravanje i praćenje izvršenja trogodišnjih i godišnjih planova ulaganja u prijenosnu mrežu koje priprema operator prijenosnog sustava;
- f) odobravanje i praćenje izvršenja indikativnog plana razvitka proizvodnje koje priprema delegirani operator;
- g) praćenje i ocjena aktivnosti operatora prijenosnog sustava i delegiranog operatora, u svezi s razvitkom pametnih mreža kojim se promovira energetska učinkovitost i integracija obnovljivih izvora energije, koja se temelji na ograničenom nizu indikatora te objavljivanje državnog izvješća svake dvije godine s preporukama za poboljšanje;
- h) praćenje aktivnosti operatora prijenosnog sustava i delegiranog operatora, uključujući učinkovitost mehanizama i metoda za osiguranje ravnoteže između ponude i potražnje električne energije;
- i) odobravanje mrežnog kodeksa kojeg priprema delegirani operator;
- j) praćenje sukladnosti rada delegiranog operatora i operatora prijenosnog sustava, elektroprivrednih subjekata i drugih sudionika na tržištu s obvezama iz ovog zakona i podzakonskih akata donesenih na temelju njega te relevantnih odluka ECRB-a i ACER-a, uključujući i aktivnosti u svezi s prekograničnim pitanjima;
- k) pridržavanje i primjenjivanje svih relevantnih pravno obvezujućih odluka ECRB-a i ACER-a;
- l) odobravanje pravilnika o zonama sigurnosti nadzemnih vodova koji priprema operator prijenosnog sustava;
- m) donošenje pravilnika o kvaliteti opskrbe električnom energijom na prijenosnoj mreži, što obuhvaća kontinuitet isporuke, kvalitetu napona i kvalitetu komercijalnih usluga;
- n) praćenje sukladnosti i analiza ostvarenih radnih značajki sustava s obzirom na pravila kvalitete opskrbe električnom energijom, uključujući i vrijeme potrebno za operatora prijenosnog sustava da izvrši priključenje ili popravke;
- o) praćenje provedbe sigurnosnih mjera pri obavljanju elektroenergetskih djelatnosti;
- p) poduzimanje aktivnosti u svezi s pripravnošću na rizike u elektroenergetskom sektoru sukladno članku 112. ovog zakona;
- q) unapređenje kibernetičke sigurnosti; i
- r) donošenje drugih pravila i propisa, kao i odgovarajućih metodologija, smjernica i/ili objašnjenja, u okviru svojih nadležnosti i sukladno ovom zakonu i drugim važećim zakonima i propisima.

Članak 22.

(Nadležnosti u svezi s uređenjem tržišta električne energije)

- (1) Državni regulator ima sljedeće nadležnosti u pogledu uređenja tržišta električne energije:

- a) uređenje i praćenje trgovine električnom energijom;
 - b) uređenje i praćenje proizvodnje u domeni pružanja pomoćnih usluga;
 - c) praćenje razina transparentnosti na tržištu električne energije;
 - d) praćenje funkcioniranja veleprodajnog tržišta električne energije;
 - e) praćenje stupnja konkurentnosti te narušavanja ili ograničavanja konkurencije na veleprodajnom tržištu;
 - f) odobravanje tržišnih pravila koje priprema delegirani operator;
 - g) odobravanje pravilnika o nabavi pomoćnih usluga koji priprema delegirani operator;
 - h) odobravanje pravila rada organiziranog tržišta koje priprema operator organiziranog tržišta električne energije;
 - i) nadzor nad radom operatora organiziranog tržišta; i
 - j) unapređenje kompatibilnosti procesa razmjene podataka za najvažnije tržišne procese na regionalnoj razini.
- (2) Prilikom vršenja nadležnosti iz stavka (1) toč. od a) do e) ovog članka, Državni regulator po potrebi surađuje s entitetskim regulatornim komisijama.

Članak 23.

(Nadležnosti u svezi prekogranične razmjene električne energije)

Državni regulator ima sljedeće nadležnosti u pogledu prekogranične razmjene električne energije:

- a) praćenje primjene pravila o dodjeli i korištenju prekozonskih prijenosnih kapaciteta;
- b) praćenje prekogranične razmjene i tranzita električne energije;
- c) praćenje dostupnosti tehničkih i komercijalnih podataka o raspoloživim i dodijeljenim prekozonskim kapacitetima;
- d) praćenje primjene mehanizama upravljanja zagušenjima u elektroenergetskom sustavu Bosne i Hercegovine, uključujući interkonektore sa susjednim sustavima;
- e) nadzor nad korištenjem sredstava prikupljenih po osnovu zagušenja prekozonskih kapaciteta;
- f) usvajanje odgovarajuće mjere za rješavanje zagušenja kako bi se postigli najveći učinci ekonomske učinkovitosti i mogućnosti trgovine između zona;
- g) suradnja s drugim nadležnim regulatornim institucijama ugovornih strana Energetske zajednice te s nadležnim institucijama Energetske zajednice i Europske unije, suglasno obvezama koje proizlaze iz ratificiranih međunarodnih ugovora.

Članak 24.

(Nadležnosti u svezi zaštite korisnika prijenosnog sustava)

Državni regulator ima sljedeće nadležnosti u pogledu zaštite korisnika prijenosnog sustava:

- a) osiguranje pravičnog i nediskriminatornog odnosa prema korisnicima prijenosnog sustava, visoke kvalitete usluga i konkurencije te sprečavanja ponašanja koje narušava konkurenciju;
- b) rješavanje žalbi i sporova sukladno čl. 115. i 116. ovog zakona.

Članak 25.

(Nadležnosti u svezi uređenja elektroenergetskih djelatnosti u BD BiH)

Državni regulator ima sljedeće nadležnosti u pogledu uređenja i praćenja elektroenergetskih djelatnosti u BD BiH:

- a) uređenje i praćenje odnosa između proizvodnje, distribucije, opskrbe i drugih elektroenergetskih djelatnosti, s jedne strane, i krajnjih kupaca, s druge strane;
- b) izdavanje, izmjena, suspenzija i trajno ukidanje licence za proizvodnju u elektranama instalirane snage veće od 1 MW, distribuciju, trgovinu i opskrbu električnom energijom i druge elektroenergetske djelatnosti;
- c) praćenje rada nositelja licence koji obavljaju djelatnosti proizvodnje, distribucije i opskrbe električnom energijom i drugih elektroenergetskih djelatnosti;
- d) donošenje metodologija za obračun ili utvrđivanje tarifa i/ili naknada za distribuciju električne energije, priključenje na distribucijsku mrežu i opskrbe električnom energijom u okviru univerzalne usluge i pričuvne opskrbe;
- e) utvrđivanje tarifa, naknada i/ili cijena za distribuciju električne energije, priključenje na distribucijsku mrežu i opskrbe električnom energijom u okviru univerzalne usluge i pričuvne opskrbe;
- f) odobravanje mrežnih pravila za distribuciju, koje priprema i donosi operator distribucijskoga sustava;
- g) donošenje općih uvjeta za isporuku i opskrbe električnom energijom;
- h) rješavanje sporova između korisnika sustava i elektroenergetskih subjekata;
- i) zaštita krajnjih kupaca; i
- j) izvršavanje drugih nadležnosti u pogledu uređenja i praćenja elektroenergetskih djelatnosti u skladu s ovim zakonom i zakonima BD BiH kojima se uređuju područja električne energije i obnovljivih izvora energije i učinkovite kogeneracije.

Članak 26.

(Mrežna pravila i smjernice o radu povezanih mrežnih sustava)

- (1) Državni regulator u okviru svoje nadležnosti donosi pravilnike kojima uređuje rad povezanih mrežnih sustava i vrši transponiranje prilagođenih mrežnih pravila i smjernica Europske unije u ovom području, suglasno obvezama koje proizlaze iz ratificiranih međunarodnih ugovora, a koji se odnose na:
 - a) zahtjeve za priključenje: proizvođača na mrežu;
 - b) zahtjeve za priključenje potrošača na prijenosnu mrežu;
 - c) zahtjeve za priključenje jednosmjernih sustava visokog napona na prijenosnu mrežu;
 - d) dugoročnu dodjelu kapaciteta;
 - e) uravnoteženje električne energije;
 - f) dodjelu kapaciteta i upravljanje zagušenjima;
 - g) rad sustava;
 - h) žurne slučajeve i obnovu.

- (2) Državni regulator donosi i druga mrežna pravila i smjernice koje se odnose na rad povezanih mrežnih sustava sukladno ratificiranim međunarodnim ugovorima.
- (3) Državni regulator može od ECRB-a zatražiti mišljenje o usklađenosti njegove odluke ili odluke koju je donijela druga regulatorna institucija, s mrežnim pravilima i smjernicama Evropske unije.
- (4) Državni regulator je dužan da se uskladi s mišljenjem ECRB-a u roku od četiri mjeseca od dana prijama mišljenja, koje se odnosi na odluku Državnog regulatora.
- (5) Ukoliko u nastavku postupka iz stavka (4) ovoga članka, Tajništvo Energetske zajednice ispituje neusklađenost odluke Državnog regulatora s mrežnim pravilima i smjernicama Europske unije, Državni regulator u najvećoj mogućoj mjeri uzima u obzir odluku Tajništva Energetske zajednice kojom se zahtijeva poništavanje date odluke u roku od dva mjeseca i o tome obavještava Tajništvo Energetske zajednice.

Članak 27. (Regulatorne ovlasti)

Državni regulator ima regulatorne ovlasti kojima se omogućava vršenje njegovih obveza i zadaća iz članka 18. ovog zakona, što naročito uključuje pravo da:

- a) nadzire rad elektroenergetskih subjekata kojima je izdao licencu, uključujući pravo uvida u poslovne račune i knjigovodstvene evidencije;
- b) izdaje obvezujuće odluke te izriče potrebne i razmjerne mjere subjektima kojima je izdao licencu;
- c) zahtijeva informacije, koje su od značaja za izvršavanje obveza i zadataka u okviru svojih nadležnosti, od:
 - 1) elektroenergetskih subjekata kojima je Državni regulator izdao licencu za obavljanje elektroenergetske djelatnosti;
 - 2) entitetskih regulatornih komisija za informacije koje su u njihovom posjedu, a odnose se na elektroenergetske subjekte koji su licencirani od strane entitetskih regulatornih komisija; i/ili
 - 3) drugih nadležnih institucija koje djeluju na razini Bosne i Hercegovine, u entitetima i BD BiH, koje su zbog svojih izravnih nadležnosti u posjedu informacija od značaja za Državni regulator;
- d) pokreće i provodi postupke u svezi s funkcioniranjem organiziranog i tržišta uravnoteženja električne energije u Bosni i Hercegovini, kao i bilateralnog tržišta u dijelu koji se odnosi na aktivnost trgovaca;
- e) izriče učinkovite i razmjerne kazne elektroenergetskim subjektima kojima je izdao licencu;
- f) rješava sporove između korisnika sustava i/ili elektroenergetskih subjekata koje obavljaju djelatnosti iz članka 7. ovog zakona.

Članak 28. (Javne rasprave)

- (1) Državni regulator može organizirati javnu raspravu u postupku donošenja akata iz svoje nadležnosti u cilju prikupljanja komentara javnosti i zainteresiranih strana radi utvrđivanja relevantnih činjenica za donošenje odluke.
- (2) Državni regulator na svojoj službenoj internet stranici objavljuje opće informacije o raspravama koje

su u tijeku i rezultate javnih rasprava, osim ako se radi o povjerljivim ili na drugi način osjetljivim informacijama.

- (3) Državni regulator donosi pravilnik kojim uređuje vrste javnih rasprava, postupak vođenja javnih rasprava i javnog objavljivanja informacija.

Članak 29.

(Suradnja u okviru elektroenergetskog sektora)

- (1) Državni regulator surađuje s entitetskim regulatornim komisijama i razmjenjuje potrebne informacije u svezi praćenja tržišta električne energije i elektroenergetskih djelatnosti ili bilo kojih drugih obveza i zadaća koje su izričito utvrđene ovim zakonom, radi usklađivanja regulatornih praksi na razini Bosne i Hercegovine, u entitetima i BD BiH.
- (2) Državni regulator može surađivati i s drugim nadležnim institucijama u Bosni i Hercegovini prilikom obavljanja poslova i zadaća iz regulatorne nadležnosti.
- (3) Međusobna suradnja regulatornih komisija u području elektroenergetike uspostavlja se putem sporazuma, protokola ili na drugi zajednički prihvatljiv način.
- (4) Državni regulator i entitetske regulatorne komisije, prema potrebi, mogu osnovati *ad hoc* radne timove ili radne skupine za rješavanje pitanja koja zahtijevaju zajednička razmatranja.
- (5) Državni regulator nema ovlasti za odlučivanje o pitanjima koja su u isključivoj nadležnosti entitetskih regulatornih komisija i obratno, te s tim u vezi svakoj od regulatornih komisija se može povjeriti samo konzultativna uloga.

Članak 30.

(Suradnja s drugim institucijama)

- (1) Državni regulator surađuje s Konkurencijskim vijećem.
- (2) Državni regulator surađuje s regulatorima finansijskog tržišta u Bosni i Hercegovini, što uključuje informiranje ovih regulatora finansijskog tržišta o povredi odredaba relevantnih zakona i propisa o financijama koje utvrdi tijekom nadzora nad radom elektroenergetskih subjekata i praćenja tržišta električne energije.
- (3) Državni regulator surađuje s drugim nadležnim regulatornim institucijama ugovornih strana Energetske zajednice, ECRB-om i ACER-om, te razmjenjuje informacije potrebne za izvršenje njihovih nadležnosti.
- (4) Sukladno stavku (3) ovoga članka Državni regulator ostvaruje suradnju na međunarodnoj razini, u svrhu:
 - a) poticanja operativnih dogovora radi optimalnog upravljanja mrežom, promidžbe razmjene električne energije i koordinirane dodjele prekozonjskih kapaciteta te osiguranja odgovarajuće razine interkonekcijskih kapaciteta;
 - b) sudjelovanja u izradi mrežnih pravila za odgovarajuće operatore prijenosnog sustava i druge sudionike na tržištu električne energije;
 - c) sudjelovanja u izradi pravila za upravljanje zagušenjem i mehanizmima za regionalno koordiniranu dodjelu kapaciteta i upravljanje zagušenjem; i

- d) vršenja drugih poslova iz svojih nadležnosti.
- (5) Državni regulator može zaključivati sporazume o suradnji s drugim nadležnim regulatornim institucijama s ciljem unapređenja regulatorne suradnje.
- (6) Po potrebi, aktivnosti se iz ovog članka vrše u suradnji s drugim regulatornim institucijama u Bosni i Hercegovini, uključujući entitetske regulatorne komisije, ne dovodeći u pitanje njihove posebne nadležnosti i ovlasti.
- (7) Državni regulator prati i provodi odluke nadležnih institucija Energetske zajednice u domeni svoje nadležnosti.

Članak 31. **(Imenovanje članova Državnog regulatora)**

- (1) Državni regulator se sastoji od tri člana, od kojih su dva iz Federacije Bosne i Hercegovine i jedan iz Republike Srpske uz održavanje jednake zastupljenosti konstitutivnih naroda u Bosni i Hercegovini.
- (2) Osoba može biti imenovana članom Državnog regulatora ako ispunjava sljedeće opće uvjete:
 - a) da je državljanin Bosne i Hercegovine;
 - b) da ima sveučilišnu diplomu iz područja tehničkih znanosti, prava ili ekonomije i najmanje 10 godina odgovarajućeg iskustva u području energetike;
 - c) da dobro poznaje energetske, gospodarske i klimatske politike i ustavni poredak Bosne i Hercegovine;
 - d) da nije s drugim članom Državnog regulatora u braku ili srodstvu po ravnoj liniji ili pobočnoj liniji do trećeg stupnja zaključno kao i po tazbini do drugog stupnja zaključno;
 - e) da nije član tijela zakonodavne, izvršne ili sudske vlasti ili nadzornog ili upravnog odbora bilo kojega gospodarskoga društva;
 - f) da nije aktivni član političke stranke te nije aktivno uključen u političke aktivnosti;
 - g) da nije vlasnik, dioničar ili vlasnik udjela osnovnog kapitala energetskog subjekta ili nema sličan financijski interes u energetske sektoru nespojiv s obavljanjem funkcije člana Državnog regulatora;
 - h) da nije pravosnažno osuđivan za kazneno djelo zlouporabe položaja ili ovlasti, pronevjere u službi, prijevare u službi, nesavjesnog rada u službi ili drugo kazneno djelo koje ga čini nepodobnim za obavljanje dužnosti; i
 - i) zadovoljava druge zahtjeve osposobljenosti određene u javnom natječaju.
- (3) Članove Državnog regulatora imenuje Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Parlamentarna skupština) na mandat od pet godina, uz mogućnost ponovnog izbora na još jedan mandat.
- (4) Na prijedlog entitetskih vlada, Parlament Federacije Bosne i Hercegovine i Narodna skupština Republike Srpske predlažu članove Državnog regulatora i prijedloge dostavljaju Vijeću ministara Bosne i Hercegovine, putem Ministarstva.
- (5) Vijeće ministara prijedloge iz stavka (4) ovoga članka dostavlja Parlamentarnoj skupštini koja ih može prihvatiti ili odbiti.
- (6) Entitetska vlada prijedlog kandidata za člana Državnog regulatora utvrđuje nakon provedenog javnog

natječaja na način i pod uvjetima utvrđenim ovim zakonom.

- (7) Entitetska vlada raspisuje javni natječaj šest mjeseci prije isteka mandata člana Državnog regulatora, a na temelju obavijesti Državnog regulatora.
- (8) Javni natječaj za odabir predloženih članova provodi povjerenstvo koja ima pet članova, koji su istaknuti stručnjaci u području energetike s preko 15 godina odgovarajućeg iskustva i nisu u sukobu interesa u skladu sa zakonom koji regulira sukob interesa na nivou Bosne i Hercegovine koji bi mogao utjecati na njihovu objektivnost, a definicija sukoba interesa iz stavka (2) tač. d) do g) ovog članka primjenjuje se i na članove povjerenstva za odabir članova državnog regulatora.
- (9) Entitetska vlada imenuje članove povjerenstva za odabir članova Državnog regulatora i o tome informira javnost.
- (10) U pravilu, najviše jedan novi član Državnog regulatora može biti imenovan, odnosno ponovno imenovan, tijekom jedne kalendarske godine, osim u posebnim slučajevima predviđenim u članku 32. stavak (3) ovog zakona ili u slučaju isteka mandata dva ili više članova povjerenstva tijekom iste kalendarske godine.
- (11) Postupak imenovanja se provodi u skladu sa zakonom kojim se uređuju ministarska, vladina i druga imenovanja Federacije Bosne i Hercegovine i zakonom kojim se uređuju ministarska, vladina i druga imenovanja Republike Srpske, ne dovodeći u pitanje zahtjeve utvrđene u ovom članku.

Članak 32.

(Neovisnost i razrješenje članova Državnog regulatora)

- (1) Članovi Državnog regulatora se ne smiju baviti političkim aktivnostima ili profesionalnim djelatnostima, izuzev onim koji se tiču akademskog, znanstvenog ili istraživačkog područja, bez obzira jesu li plaćeni ili neplaćeni.
- (2) Članovi Državnog regulatora moraju ispunjavati sve zahtjeve u pogledu neovisnosti iz članka 16. stavak (3) ovog zakona i zakona kojim se uređuje pitanje sprečavanja sukoba interesa.
- (3) Parlamentarna skupština može razriješiti dužnosti člana Državnog regulatora tijekom trajanja njegovog mandata isključivo u sljedećim slučajevima:
 - a) bolesti zbog koje nije u mogućnosti da izvršava svoje obveze u razdoblju duljem od tri mjeseca;
 - b) donošenja pravosnažne presude kojom je oglašen krivim za kazneno djelo zlouporabe položaja ili ovlasti, pronevjere u službi, prijevare u službi, nesavjesnog rada u službi ili drugo kazneno djelo koje ga čini nepodobnim za obavljanje dužnosti;
 - c) postojanja sukoba interesa iz članka 31. stavak (2) točka g) ovog zakona;
 - d) kršenja zahtjeva neovisnosti utvrđenih ovim zakonom;
 - e) neispunjavanja radnih obveza ili nesudjelovanje u radu Državnog regulatora u razdoblju duljem od šest tjedana;
 - f) podnošenja ostavke;
 - g) kršenja Etičkog kodeksa potvrđenog konačnom sudskom presudom;
 - h) smrti ili djelomičnog ili potpunog gubitka poslovne sposobnosti;
 - i) nastupanja okolnosti zbog kojih član Državnog regulatora više ne ispunjava uvjete za imenovanje iz članka 31. stavak (2) ovog zakona;

- j) izbora ili imenovanja na drugu poziciju, osim u slučajevima koji se tiču akademske, naučne ili istraživačke djelatnosti; ili
 - k) gubitka državljanstva Bosne i Hercegovine.
- (4) U slučaju razrješenja dužnosti člana Državnog regulatora iz stavka (3) ovoga članka, novi članak se imenuje na razdoblje od pet godina, po istom postupku koji je propisan za imenovanje članova Državnog regulatora.
 - (5) U slučaju isteka mandata, član Državnog regulatora ostaje na svom položaju do imenovanja novog člana.
 - (6) Po prestanku mandata, član Državnog regulatora dvije godine ima obvezu čuvanja povjerljivih informacija do kojih je došao tijekom obavljanja dužnosti.

Članak 33. (Organizacija rada)

- (1) Rad Državnog regulatora se organizira u skladu sa Statutom, Poslovnikom o radu, Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji i drugim internim aktima koje donosi Državni regulator u okviru svojih nadležnosti.
- (2) Članovi Državnog regulatora se rotiraju na poziciji predsjedatelja na ravnopravnoj osnovi.
- (3) Rotacija predsjedatelja Državnog regulatora vrši se 1. srpnja svake godine.
- (4) Poslovi i dužnosti zaposlenika Državnog regulatora propisuju se Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji.
- (5) Sjednice Državnog regulatora su javne, izuzev u slučajevima kada se razmatraju povjerljive ili komercijalno osjetljive informacije, o čemu odlučuje Državni regulator u skladu sa svojim Poslovnikom o radu.
- (6) Evidencije o svim postupcima, zapisnici sa sjednica i drugi dokumenti Državnog regulatora čuvaju se u skladu s Poslovnikom o radu i dostupni su javnosti, uz očuvanje povjerljivih i komercijalno osjetljivih informacija, na način utvrđen pravilima Državnog regulatora.
- (7) Državni regulator donosi i objavljuje Etički kodeks kojim se uređuje pitanje sukoba interesa i drugi etički standardi koji se primjenjuju na njegove članove i zaposleno osoblje.

Članak 34. (Odluke)

- (1) Sve odluke iz nadležnosti Državnog regulatora sačinjavaju se u pisanom obliku i sadrže obrazloženje razloga za njihovo donošenje.
- (2) Odluke i drugi akti iz regulatorne nadležnosti Državnog regulatora dostupne su javnosti i objavljuju se u „Službenom glasniku BiH“ i na službenoj internet stranici Državnog regulatora, uz poštivanje obveze čuvanja povjerljivih i komercijalno osjetljivih informacija.
- (3) Odluke Državnog regulatora su konačne, a strana nezadovoljna odlukom ima pravo pokrenuti upravni spor podnošenjem tužbe Sudu Bosne i Hercegovine.
- (4) Ukoliko u pravilima i propisima Državnog regulatora nije određen drugi datum, pravila i propisi stupaju na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku BiH“.

Članak 35.
(Donošenje odluka)

- (1) Odluke Državnog regulatora donose se jednoglasno.
- (2) U slučaju da članovi Državnog regulatora ne mogu donijeti jednoglasnu odluku, onda će, po slanju obavijesti bilo kojeg člana Državnog regulatora drugim članovima, svi sporovi biti proslijeđeni na arbitražu.
- (3) Državni regulator donosi podzakonski akt za izbor međunarodnog arbitražnog povjerenstva ili jednog arbitra koji će djelovati kao obvezujući arbitar za rješavanje sporova koji nastanu između članova Državnog regulatora, u slučaju kad je takva arbitraža potrebna.

Članak 36.
(Javnost rada)

Državni regulator je dužan javno objaviti nacrt općih pravnih akata i odluka koje donosi u okviru regulatornih nadležnosti i ovlasti, osim pojedinačnih akata i odluka o rješavanju sporova, te osigurati razumno vrijeme za sve zainteresirane strane da podnesu komentare, prijedloge i sugestije.

Članak 37.
(Financiranje)

- (1) Državni regulator do 1. prosinca svake tekuće godine donosi finansijski plan za narednu godinu u kojem se podrobno prikazuju svi troškovi, uključujući plaće i naknade njegovih članova i zaposlenog osoblja te svi drugi troškovi planirani za narednu godinu.
- (2) Državni regulator dostavlja svoj godišnji finansijski plan Parlamentarnoj skupštini na uvid i objavljuje ga u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine“ i na svojoj službenoj internet stranici.
- (3) Državni regulator utvrđuje regulatornu naknadu za nositelje licence čime se osiguravaju finansijska sredstva za rad Državnog regulatora.
- (4) Regulatorna naknada iz stavka (3) ovoga članka predstavlja opravdani trošak za nositelje licenci čije tarife odobrava Državni regulator.

Članak 38.
(Računovodstvo i izvješćivanje)

- (1) Državni regulator vodi računovodstvene evidencije i priprema finansijska izvješća u skladu s propisima iz područja računovodstva i revizije.
- (2) Godišnju reviziju finansijskih izvješća Državnog regulatora vrši neovisni revizor.
- (3) Državni regulator javno objavljuje izvješće o izvršenoj reviziji iz stavka (2) ovoga članka najkasnije četiri mjeseca od završetka fiskalne godine.
- (4) Državni regulator priprema godišnje izvješće o radu koji uključuje temeljne informacije o tržištu električne energije i funkcioniranju elektroenergetskog sektora, najkasnije u roku od šest mjeseci od završetka kalendarske godine na koju se odnosi.
- (5) Državni regulator dostavlja godišnje izvješće o radu Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine, Ministarstvu i nadležnim institucijama Energetske zajednice suglasno obvezama koje proizlaze iz ratificiranih međunarodnih ugovora.

POGLAVLJE IV. PRIJENOS ELEKTRIČNE ENERGIJE

Članak 39.

(Opća načela za prijenos električne energije)

- (1) Operator prijenosnog sustava i delegirani operator, svako u okviru svoje nadležnosti, odgovorni su za stabilan i pouzdan pogon prijenosnog sustava u Bosni i Hercegovini, osiguranje ravnoteže u elektroenergetskom sustavu u Bosni i Hercegovini te pružanje sustavne usluge i nabavke pomoćnih usluga, kao i za rad, održavanje i razvitak prijenosnog sustava, uključujući prekogranične interkonektore te učinkovito upravljanje zagušenjima vodeći računa o potrebama korisnika sustava.
- (2) Operator prijenosnog sustava i delegirani operator su dužni osigurati sukladnost rada prijenosnog sustava s prijenosnim sustavima susjednih država i sinkronim područjem kontinentalne Europe.
- (3) Operator prijenosnog sustava osigurava da uvjeti za priključenje na prijenosnu mrežu, koji se primjenjuju na elektroenergetske objekte i opremu proizvođača, operatore distribucijskog sustava i krajnje kupce, odgovaraju zahtjevima utvrđenim zakonima, i da se isti primjenjuju na nediskriminatoran način.
- (4) Operator prijenosnog sustava i delegirani operator osiguravaju da su uvjeti korištenja prijenosne mreže jasno utvrđeni, transparentni i nediskriminatorni prema svim korisnicima sustava.
- (5) Operator prijenosnog sustava i delegirani operator pružaju informacije korisnicima sustava potrebne za osiguranje sigurnog i učinkovitog pristupa prijenosnom sustavu.
- (6) Operator prijenosnog sustava i delegirani operator pružaju informacije operatorima prijenosnih sustava drugih država, koje su neophodne za sigurno i pouzdano funkcioniranje energetske sustava i osiguranje usklađenog razvitka.

Članak 40.

(Pristup prijenosnom sustavu)

- (1) Operator prijenosnog sustava i delegirani operator dužni su korisnicima sustava omogućiti pristup prijenosnom sustavu po uređenim uvjetima, bez ograničenja i diskriminacije sukladno uvjetima propisanim mrežnim kodeksom i pravilnikom o priključenju.
- (2) Operator prijenosnog sustava može odbiti ili ograničiti priključenje na prijenosnu mrežu isključivo uslijed nedostatka kapaciteta, uz obrazloženje razloga i navođenje mjera nužnih za njihovo otklanjanje, utemeljeno na objektivnim, nepristranim, tehničkim i gospodarski utemeljenim kriterijima.
- (3) Delegirani operator može odbiti ili ograničiti korištenje prijenosne mreže isključivo uslijed radova na održavanju ili izgradnji sustava ili zbog ugrožavanja sigurnosti energetske sustava, života ili imovine, uz obrazloženje razloga, razdoblja trajanja i mjera nužnih za njihovo otklanjanje, utemeljeno na objektivnim, nepristranim, tehničkim i gospodarski utemeljenim kriterijima.
- (4) Korisnik sustava kome je odbijen ili ograničen pristup prijenosnom sustavu ili je nezadovoljan uvjetima pristupa prijenosnom sustavu može podnijeti žalbu Državnom regulatoru na način i pod uvjetima iz članka 115. ovog zakona.

Članak 41.
(Priključenje na prijenosnu mrežu)

- (1) Operator prijenosnog sustava dužan je na temelju zahtjeva korisnika sustava priključiti na prijenosnu mrežu sve objekte koji ispunjavaju uvjete propisane ovim zakonom i podzakonskim aktima te posjeduju potrebna odobrenja sukladno propisima iz područja građenja.
- (2) U postupku priključenja na prijenosnu mrežu ulagač osigurava elaborat o priključenju, pribavlja uvjete za priključenje i zaključuje ugovor o priključenju s operatorom prijenosnog sustava, što se bliže uređuje pravilnikom o priključenju.
- (3) Operator prijenosnog sustava, u suradnji s delegiranim operatorom, utvrđuje način i uvjete priključenja pojedinačnih korisnika na prijenosnu mrežu sukladno odredbama ovog zakona.
- (4) Operator prijenosnog sustava određuje mjesto priključenja sukladno propisanim tehničkim kriterijima, vodeći računa o ekonomičnosti tehničkog rješenja priključka sa stanovišta novog korisnika.
- (5) Operator prijenosnog sustava nema pravo odbiti priključenje novog energetskog objekta iz razloga mogućeg budućeg ograničenja raspoloživih mrežnih kapaciteta, izuzev u slučajevima kada takvo priključenje predstavlja prijetnju općoj sigurnosti energetskog sustava.
- (6) U slučaju odbijanja priključenja na prijenosnu mrežu, podnositelj zahtjeva ima pravo izjaviti žalbu Državnom regulatoru, sukladno članku 115. ovog zakona.
- (7) Operator prijenosnog sustava je vlasnik novog priključka.

Članak 42.
(Naknada za priključenje na prijenosnu mrežu)

- (1) Korisnik sustava čiji se objekt priključuje na prijenosnu mrežu ili povećava priključnu snagu ili vrši izmjene na postojećem priključku, plaća operatoru prijenosnog sustava naknadu za priključenje.
- (2) Naknada za priključenje obuhvaća naknadu za izgradnju priključka, uključujući i opremanje mjernog mjesta mjernim uređajima i naknadu za osiguranje uvjeta za priključenje kroz povećanje kapaciteta prijenosne mreže.
- (3) Metodologija za utvrđivanje naknade za priključenje na prijenosnu mrežu iz članka 20. stavak (1) ovog zakona uređuje:
 - a) način utvrđivanja troškova priključenja na prijenosnu mrežu;
 - b) način utvrđivanja troškova povećanja priključne snage;
 - c) način utvrđivanja troškova izmjena na postojećem priključku; i
 - d) način izračuna naknade za priključenje na prijenosnu mrežu po kategorijama korisnika sustava.
- (4) Operator prijenosnog sustava utvrđuje i podnosi Državnom regulatoru na odobrenje prijedlog jediničnih naknada za priključenje na prijenosnu mrežu, utvrđenih po kategorijama korisnika sustava.
- (5) Operator prijenosnog sustava objavljuje naknade za priključenje na prijenosnu mrežu na svojoj službenoj internet stranici.

Članak 43.
(Naknade za korištenje prijenosnog sustava)

- (1) Korisnici sustava plaćaju naknadu za korištenje prijenosnog sustava koja obuhvaća tarifu za rad operatora prijenosnog sustava, tarifu za rad delegiranog operatora, tarifu za sustavnu uslugu uključujući i troškove koji proizlaze iz mehanizma kompenzacije među operatorima prijenosnih sustava.
- (2) Naknade i tarife iz stavka (1) ovoga članka utvrđuju se sukladno metodologiji iz članka 20. stavak (1) ovog zakona.
- (3) Tarifu za rad operatora prijenosnog sustava utvrđuje Državni regulator na prijedlog operatora prijenosnog sustava.
- (4) Tarifu za rad delegiranog operatora utvrđuje Državni regulator na prijedlog delegiranog operatora.
- (5) Metodologija za utvrđivanje naknada za korištenje prijenosnog sustava temelji se na sljedećim načelima:
 - a) metoda uređenja i trajanje razdoblja za koji se određuju cijene treba da su utemeljeni na dobroj međunarodnoj praksi i standardima;
 - b) naknade i tarife moraju biti primjerene, provjerljive, predvidive, utemeljene na objektivnim kriterijima te određene na transparentan način;
 - c) naknade i tarife trebaju osigurati nediskriminirajući pristup prijenosnom sustavu svim korisnicima sustava;
 - d) naknade i tarife treba da odražavaju opravdane troškove elektroenergetskih subjekata, koji uključuju kapitalne i operativne troškove, troškove nabave energije za pokriće gubitaka na mreži, troškove poreza i ostale troškove obavljanja djelatnosti kao i troškove i prihode koji proizlaze iz mehanizma kompenzacije između operatora prijenosnog sustava;
 - e) opravdani kapitalni troškovi operatora prijenosnog sustava treba da sadrže primjeren povrat na kapital;
 - f) metoda uređivanja može uključiti poticajne mehanizme za unapređenje učinkovitosti u radu, poboljšanje kvalitete opskrbe, uzimajući u obzir potrebu za sigurnošću mreže i fleksibilnošću, smanjenje gubitaka na mreži i primjenu inovativnih tehnoloških rješenja;
 - g) alokacija troškova na kategorije korisnika sustava treba odražavati troškove koje ti korisnici stvaraju u prijenosnom sustavu;
 - h) unakrsne subvencije između različitih kategorija korisnika sustava nisu dopuštene;
 - i) naknade i tarife mogu biti sezonski i vremenski diferencirane, uz odražavanje troškova pružanja usluga u različitim razdobljima godine i dana;
 - j) naknade i tarife mogu se iskazivati po tarifnim elementima aktivna snaga, aktivna energija i reaktivna energija;
 - k) naknadna kompenzacija po osnovu viška ili manjka ostvarenog prihoda elektroenergetskih subjekata tijekom razdoblja za koji su određene naknade i tarife, može se primijeniti u slučaju značajnog odstupanja ostvarenih prihoda iz razloga koji su izvan kontrole elektroenergetskih subjekata.
- (6) Operator prijenosnog sustava i delegirani operator objavljuju naknade i tarife iz stavka (1) ovoga članka na svojim službenim internet stranicama.

Članak 44.

(Naknada za pružanje nestandardnih usluga)

- (1) Korisnici sustava i druge osobe koje koriste nestandardne usluge operatora prijenosnog sustava dužni su platiti naknadu za pružanje nestandardne usluge.
- (2) Operator prijenosnog sustava donosi cjenik kojim utvrđuje iznose naknada za pružanje nestandardnih usluga, a koji odobrava Državni regulator.
- (3) Iznos naknada za pružanje nestandardnih usluga utvrđuje se na temelju normativa radova i usluga operatora prijenosnog sustava.
- (4) Naknade za pružanje nestandardnih usluga mogu obuhvatiti i druge objektivne troškove koji mogu nastati u postupku pružanja nestandardnih usluga, uključujući i usluge drugih nadležnih organa i tijela, a čija visina se ne može unaprijed odrediti i iskazati.
- (5) Operator prijenosnog sustava objavljuje cjenik nestandardnih usluga na svojoj službenoj internet stranici.

Članak 45.

(Izravni vodovi na prijenosnoj mreži)

- (1) Proizvođač električne energije i krajnji kupac koji nemaju mogućnost pristupa prijenosnom sustavu mogu izgraditi izravan vod, uz suglasnost Državnog regulatora.
- (2) Državni regulator utvrđuje objektivne i nediskriminatorne kriterije za izdavanje odobrenja za izgradnju i pogon izravnih vodova.
- (3) Elektroenergetski subjekti iz stavka (1) ovoga članka korištenjem izravnog voda mogu opskrbljivati električnom energijom vlastite poslovne prostore, svoje podružnice i svoje krajnje kupce.
- (4) Mogućnost opskrbe električnom energijom preko izravnog voda ne utječe na mogućnost ugovaranja kupnje električne energije na tržištu, odnosno na pravo kupca na slobodan odabir opskrbljivača.
- (5) Državni regulator može odbiti izdavanje suglasnosti za izgradnju izravnog voda, ako izdavanje tog odobrenja ometa provedbu odredaba o obvezama javne usluge, isključivo uz pisano obrazloženje razloga odbijanja.
- (6) U slučaju priključenja na izravni vod, on postaje dio elektroenergetskog sustava koji je predmet regulatornih nadležnosti.
- (7) Državni regulator donosi pravilnik kojim uređuje kriterije za izdavanje suglasnosti za izgradnju i pogon izravnog voda i druge uvjete koji se odnose na izravni vod.

Članak 46.

(Kompatibilnost i interoperabilnost elektroenergetskih sustava)

Pravilima i propisima kojim se uređuju tehnički zahtjevi za elektroenergetske objekte i opremu, utvrđuju se zahtjevi za izgradnju, pogon i sigurnost objekata i opreme za proizvodnju, prijenos i distribuciju električne energije, na način da se osigura kompatibilnost opreme i interoperabilnost elektroenergetskih sustava.

Članak 47.

(Korištenje zemljišta za infrastrukturu prijenosa električne energije)

- (1) Za zaštitu prijenosne mreže i povezane opreme, kao i za osiguranje javne sigurnosti, utvrđuju se sigurnosne zone sukladno odredbama i uvjetima važećih zakona i njihovih provedbenih akata.
- (2) Operatoru prijenosnog sustava, drugoj fizičkoj ili pravnoj osobi ovlaštenoj od strane operatora prijenosnog sustava se dozvoljava da obavljaju aktivnosti u okviru sigurnosnih zona, radi eksploatacije, održavanja i razvitka prijenosne mreže i pripadajuće opreme.
- (3) U okviru sigurnosnih zona se zabranjuje izgradnja objekata, postavljanje instalacija, sadnja visokog rastinja ili izvođenje aktivnosti kojima se ugrožava život, sigurnost imovine ili neometan rad elektroenergetskog objekta.
- (4) Elektroenergetski objekti za prijenos električne energije projektiraju se, grade i eksploatiraju na način kojim se ne ugrožava zdravlje stanovništva i u najmanjoj mogućoj mjeri utječe na promjenu prirodnog okruženja i krajolika.
- (5) Operator prijenosnog sustava, uz odobrenje Državnog regulatora, donosi pravilnik kojim se bliže uređuju pitanja zaštite i korištenja zemljišta u zonama sigurnosti nadzemnih vodova.

POGLAVLJE V. OPERATOR PRIJENOSNOG SUSTAVA I DELEGIRANI OPERATOR

Članak 48.

(Operator prijenosnog sustava)

- (1) Operator prijenosnog sustava je specijalizirani i neovisni elektroenergetski subjekt sa statusom pravne osobe uspostavljen prema zakonima donesenim na razini Bosne i Hercegovine.
- (2) Operator prijenosnog sustava djeluje u skladu s ovim zakonom i drugim propisima koji uređuju elektroenergetske djelatnosti u Bosni i Hercegovini.
- (3) Operator prijenosnog sustava mora pribaviti licencu i certificirati se u skladu s odredbama ovog zakona.
- (4) Operator prijenosnog sustava je neovisan od svih drugih subjekata koji obavljaju elektroenergetske djelatnosti, kao što su proizvodnja, distribucija, opskrba i trgovina električnom energijom, i od povezanih komercijalnih interesa.
- (5) „Elektroprijenos Bosne i Hercegovine“ a.d. Banja Luka, osnovan u skladu sa Zakonom o osnivanju kompanije za prijenos električne energije u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, br. 35/04, 76/09 i 20/14) određuje se za operatora prijenosnog sustava, nakon ispunjenja uvjeta iz stavka (3) ovoga članka.
- (6) Do ispunjenja uvjeta iz stavka (3) ovoga članka „Elektroprijenos Bosne i Hercegovine“ a.d. Banja Luka će obavljati aktivnosti operatora prijenosnog sustava.

Članak 49.

(Vlasničko razdvajanje operatora prijenosnog sustava)

- (1) Operator prijenosnog sustava se organizira kao samostalna pravna osoba izvan strukture vertikalno integriranog subjekta, odvojeno od drugih elektroenergetskih djelatnosti te u skladu s načelima i zahtjevima utvrđenim odredbama ovog zakona.
- (2) Za operatora prijenosnog sustava iz stavka (1) ovoga članka određuje se elektroenergetski subjekt koji je vlasnik prijenosnog sustava.
- (3) Neovisnost operatora prijenosnog sustava osigurava se na način da ista osoba ili osobe ne smiju u isto vrijeme:
 - a) izravno ili neizravno kontrolirati energetski subjekt koji obavlja neku od djelatnosti proizvodnje ili opskrbe, te izravno ili neizravno kontrolirati ili izvršavati druga prava nad operatorom prijenosnog sustava ili nad prijenosnom mrežom;
 - b) izravno ili neizravno kontrolirati operatora prijenosnog sustava ili prijenosnu mrežu te izravno ili neizravno kontrolirati ili izvršavati druga prava nad energetskim subjektom koji obavlja neku od djelatnosti proizvodnje ili opskrbe;
 - c) imenovati članove nadzornog odbora, upravnog odbora ili drugog tijela koje zastupa operatora prijenosnog sustava te izravno ili neizravno kontrolirati ili izvršavati druga prava nad energetskim subjektom koji obavlja neku od djelatnosti proizvodnje ili opskrbe; ili
 - d) biti član nadzornog odbora, upravnog odbora ili drugog tijela koje zastupa operatora prijenosnog sustava i energetskog subjekta koji obavlja neku od djelatnosti proizvodnje ili opskrbe.
- (4) Ograničenja iz stavka (3) ovog članka naročito obuhvaćaju:
 - a) korištenje glasačkog prava;
 - b) prava imenovanja članova nadzornog odbora, upravnog odbora ili drugog tijela koje zastupa subjekt; ili
 - c) posjedovanje većinskog udjela.
- (5) Energetski subjekt koji obavlja neku od djelatnosti proizvodnje ili opskrbe obuhvaća subjekte koji djeluju u području električne energije, a operator prijenosnog sustava i prijenosna mreža obuhvaća takve operatore i mreže u području električne energije.
- (6) Ako je osoba ili osobe iz stavka (3) ovoga članka, državna ili druga institucija javne uprave, dvije odvojene javne institucije koje kontroliraju operatora prijenosnog sustava s jedne strane, te elektroenergetski subjekt koji obavlja bilo koju od djelatnosti proizvodnje električne energije ili opskrbe električnom energijom, ne smatraju se istom osobom ili osobama, ali ne smiju biti pod utjecajem druge institucije javne uprave.
- (7) Vlasnici operatora prijenosnog sustava će osigurati da upravljačka prava vrše tijela uprave, institucije ili drugi subjekti koji nemaju izravnu ili neizravnu kontrolu nad energetskim subjektima koji obavljaju bilo koju od djelatnosti proizvodnje električne energije ili opskrbe električnom energijom

Članak 50.

(Certificiranje operatora prijenosnog sustava)

- (1) Postupak certifikacije može se pokrenuti na zahtjev operatora prijenosnog sustava, Državnog regulatora ili na obrazloženi zahtjev Tajništva Energetske zajednice.
- (2) Državni regulator donosi preliminarnu odluku o certificiranju operatora prijenosnog sustava u roku od četiri mjeseca od dana prijama potpunog zahtjeva.
- (3) Državni regulator bez odlaganja obavještava Tajništvo Energetske zajednice o preliminarnoj odluci o

certificiranju operatora prijenosnog sustava i dostavlja sve potrebne informacije koje se tiču te odluke na razmatranje i davanje mišljenja.

- (4) Ukoliko Tajništvo Energetske zajednice ne dostavi svoje mišljenje u roku od četiri mjeseca od prijama obavijesti iz stavka (3) ovoga članka, smatra se da nema primjedaba na odluku Državnog regulatora.
- (5) Državni regulator donosi konačnu odluku o certificiranju operatora prijenosnog sustava u roku od dva mjeseca od dana prijama mišljenja Tajništva Energetske zajednice, uzimajući u obzir to mišljenje u najvećoj mjeri.
- (6) Ako se konačna odluka Državnog regulatora razlikuje od mišljenja Tajništva Energetske zajednice, Državni regulator, zajedno s tom odlukom priprema i objavljuje obrazloženje razloga za odstupanje od dostavljenog mišljenja, te obavještava Tajništvo Energetske zajednice.
- (7) Državni regulator i Tajništvo Energetske zajednice mogu u bilo kom trenutku postupka certificiranja tražiti od operatora prijenosnog sustava ili elektroenergetskog subjekta koji obavlja djelatnost proizvodnje električne energije ili opskrbe električnom energijom, sve informacije bitne za ispunjenje njihovih zadaća iz ovog članka.
- (8) Konačna odluka Državnog regulatora o certificiranju operatora prijenosnog sustava i mišljenje Tajništva Energetske zajednice se objavljuju u „Službenom glasniku BiH“ i na službenoj internet stranici Državnog regulatora.
- (9) Postupak i uvjeti certificiranja se propisuju Pravilnikom o licenciranju i certificiranju.

Članak 51.

(Praćenje razdvajanja operatora prijenosnog sustava)

- (1) Državni regulator prati kontinuirano ispunjenje zahtjeva za neovisnost i razdvajanje od strane operatora prijenosnog sustava utvrđenih ovim zakonom.
- (2) Operator prijenosnog sustava obavještava Državnog regulatora o svim planiranim poslovnim promjenama koje mogu zahtijevati ponovnu ocjenu ispunjavanja zahtjeva za neovisnost i razdvajanje operatora prijenosnog sustava.
- (3) Državni regulator može ponovno pokrenuti postupak certificiranja u slučaju:
 - a) kada od operatora prijenosnog sustava primi obavijest iz stavka (2) ovoga članka;
 - b) kada ima saznanja o planiranim promjenama koje predstavljaju razlog za novi postupak certifikacije ili koje mogu dovesti ili su dovele do povrede pravila o razdvajanju; ili
 - c) na obrazložen zahtjev Tajništva Energetske zajednice.
- (4) U slučaju da Državni regulator utvrdi povredu zahtjeva za neovisnost ili razdvajanje operatora prijenosnog sustava, naložit će operatoru prijenosnog sustava otklanjanje uočene povrede u primjerenom roku.
- (5) Operator prijenosnog sustava je dužan u roku iz stavka (4) ovog članka Državnom regulatoru dostaviti dokaze, informacije i podatke o otklanjanju povrede pravila o razdvajanju.

Članak 52.

(Certificiranje u odnosu na treće zemlje)

- (1) Operator prijenosnog sustava je dužan obavijestiti Državnog regulatora o svim okolnostima koje

nastaju ako osoba ili osobe iz treće zemlje ili trećih zemalja preuzmu kontrolu nad operatorom prijenosnog sustava ili prijenosnom mrežom.

- (2) Državni regulator obavještava Tajništvo Energetske zajednice o nastupanju okolnosti iz stavka (1) ovoga članka.
- (3) Postupak certificiranja u odnosu na treće zemlje se provodi u skladu s člankom 50. ovog zakona, vodeći računa o posebnim zahtjevima utvrđenim ovim člankom.
- (4) Državni regulator će odbiti certificiranje operatora prijenosnog sustava koji je pod kontrolom osobe ili osoba iz treće zemlje ili trećih zemalja, ako:
 - a) operator prijenosnog sustava ne ispunjava zahtjeve za neovisnost i razdvajanje u skladu s ovim zakonom;
 - b) certificiranje predstavlja rizik za sigurnost opskrbe u Bosni i Hercegovini ili u Energetskoj zajednici; ili
 - c) certificiranje prijeti interesima javne sigurnosti Bosne i Hercegovine.
- (5) Prilikom razmatranja okolnosti iz stavka (4) točka b) ovog članka, Državni regulator uzima u obzir:
 - a) prava i obveze Bosne i Hercegovine koje proizlaze iz zaključenih međunarodnih sporazuma, ukoliko nisu u suprotnosti s odredbama Ugovora o Energetskoj zajednici;
 - b) prava i obveze koje nastaju iz procesa pridruživanja ili trgovačkih sporazuma između Bosne i Hercegovine i Evropske unije; i
 - c) drugim specifičnim činjenicama i okolnostima slučaja i odnosne treće zemlje.
- (6) Ministarstvo i druga nadležna tijela u Bosni i Hercegovini, na zahtjev Državnog regulatora, daju svoja mišljenja o pitanjima iz stavka (5) ovoga članka.
- (7) Državni regulator uzima u obzir mišljenja iz stavka (6) ovoga članka prilikom donošenja odluke o certificiranju operatora prijenosnog sustava ili odbijanja certificiranja.
- (8) Državni regulator dostavlja odluke o certificiranju operatora prijenosnog sustava ili odbijanju certificiranja Tajništva Energetske zajednice zajedno sa svim drugim potrebnim informacijama.
- (9) Konačna odluka o certificiranju operatora prijenosnog sustava u odnosu na treće zemlje se donosi i objavljuje nakon provedenog postupka utvrđenog u članku 50. ovog zakona.

Članak 53.

(Odgovornosti i dužnosti operatora prijenosnog sustava)

Odgovornosti i dužnosti operatora prijenosnog sustava posebno uključuju:

- a) pogon, održavanje, modernizaciju, izgradnju i razvitak prijenosnog sustava u cilju osiguranja dugoročne sposobnosti za zadovoljenje razumnih zahtjeva za prijenosom električne energije;
- b) osiguranje pouzdanosti, sigurnosti i raspoloživosti prijenosnog sustava;
- c) upravljanje dijelom prijenosne mreže, ukoliko je to utvrđeno posebnim sporazumom s delegiranim operatorom;
- d) planiranje razvitka prijenosnog sustava u skladu s potrebama korisnika sustava uzimajući u obzir razvitak distribuirane proizvodnje i potrebe za novim interkonektorima;
- e) usklađivanje rada prijenosnog sustava i objekata korisnika sustava;

- f) koordinaciju isključenja objekata korisnika sustava priključenih na prijenosnu mrežu i korisnika sustava priključenih na srednjenaponske sabirnice u trafostanicama u vlasništvu operatora prijenosnog sustava;
- g) korištenje objekata prijenosne mreže u skladu s tehničkim propisima i standardima;
- h) poduzimanje propisanih sigurnosnih mjera pri radu, održavanju i izgradnji prijenosne mreže i drugih elemenata elektroenergetskog sustava koji su u funkciji prijenosnog sustava;
- i) mjerenje električne energije na točkama razdvajanja prijenosne mreže od distribucijske mreže, s korisnicima sustava, susjednih sustava i drugim odgovarajućim točkama, vodeći računa da su ti podaci dostupni korisnicima sustava, operatorima distribucijskog sustava, delegiranom operatoru i operatorima susjednih prijenosnih sustava;
- j) dostavljanje mjernih podataka s obračunskih mjernih mjesta na mjestima priključenja korisnika sustava i točkama razdvajanja od susjednih sustava, drugim elektroenergetskim subjektima i korisnicima sustava u skladu s ovim zakonom i posebnim propisima ili na način uređen ugovorom o međusobnim odnosima između operatora prijenosnog sustava i elektroenergetskog subjekta;
- k) poduzimanje mjera za osiguranje sigurnosti opskrbe;
- l) osiguranje pristupa prijenosnom sustavu u skladu s uređenim, transparentnim i nediskriminirajućim načelima;
- m) objavljivanje podataka od značaja za pristup i korištenje prijenosne mreže;
- n) pružanje informacija korisnicima sustava koje su im potrebne za učinkovit pristup prijenosnom sustavu, uključujući procjenu troškova njihovog priključenja, rokove za obradu zahtjeva za priključenje i rokove za provedbu predloženog priključenja;
- o) pružanje potrebnih informacija proizvođaču električne energije iz obnovljivih izvora i/ili učinkovite kogeneracije o pogodnostima koje mogu ostvariti u pogledu pristupa prijenosnom sustavu;
- p) izgradnju priključka korisnika prijenosnog sustava i stvaranja tehničkih preduvjeta za priključenje u skladu s ovim zakonom i drugim propisima koji uređuju ovo područje;
- q) sudjelovanje u izradi i praćenje provedbe mrežnog kodeksa;
- r) vođenje evidencija, praćenje i održavanje indikatora kvalitete opskrbe električnom energijom u prijenosnom sustavu u skladu s pravilima kvalitete opskrbe električnom energijom;
- s) dostavljanje relevantnih podataka o kvaliteti opskrbe električnom energijom korisnicima sustava i operatorima distribucijskih sustava u skladu s pravilima kvalitete opskrbe električnom energijom;
- t) izradu i objavljivanje godišnjeg izvješća o kvaliteti opskrbe električnom energijom;
- u) omogućavanje prioritarnog pristupa proizvođača električne energije iz obnovljivih izvora i/ili učinkovite kogeneracije, priključenih na prijenosnu mrežu, ako su zadovoljeni zahtjevi vezani uz održavanje pouzdanosti i sigurnost pogona prijenosnog sustava;
- v) uspostava povjerenstva za prigovore i žalbe u svezi pristupa prijenosnom sustavu;
- w) pružanje informacija o budućim potrebama za električnom energijom te ostalih informacija potrebnih Državnom regulatoru;
- x) podržavanje sustava naprednih mreža i opremanje naprednim mjernim uređajima objekata korisnika sustava;
- y) izradu godišnje analize gubitaka električne energije u elementima prijenosnog sustava i primjenu

- mjera za njihovo smanjenje;
- z) primjenu propisanih naknada za priključenje na prijenosnu mrežu;
 - aa) primjenu propisanih tarifa za rad operatora prijenosnog sustava;
 - bb) donošenje cjenika nestandardnih usluga uz odobrenje Državnog regulatora;
 - cc) pokretanje, na vlastitu inicijativu i/ili u skladu s uputama Državnog regulatora, postupka izmjena i dopuna propisa ili izmjene tarifa;
 - dd) donošenje, u suradnji s delegiranim operatorom, desetogodišnjeg plana razvitka prijenosne mreže uz odobrenje Državnog regulatora;
 - ee) donošenje trogodišnjeg plana ulaganja u prijenosnu mrežu uz odobrenje Državnog regulatora;
 - ff) donošenje godišnjeg plana ulaganja u prijenosnu mrežu uz odobrenje Državnog regulatora;
 - gg) donošenje pravilnika o zonama sigurnosti nadzemnih vodova uz odobrenje Državnog regulatora;
 - hh) razmatranje učinaka energetske učinkovitosti i upravljanja opterećenjem te razvitka distribuirane proizvodnje prilikom donošenja desetogodišnjeg plana razvitka prijenosnog sustava i donošenja trogodišnjih i godišnjih planova ulaganja;
 - ii) suradnju i razmjenu informacija, u skladu s obvezama Bosne i Hercegovine koje proizlaze iz ratificiranih međunarodnih ugovora, u koordinaciji s delegiranim operatorom prijenosnog sustava, s institucijama uspostavljenim u Energetskoj zajednici i Europskoj uniji koje prate planove ulaganja u prijenosne mreže, korištenje i razvitak prekograničnih vodova i suradnju unutar jedne ili više regija;
 - jj) uzimanje u obzir mišljenja i preporuka institucija uspostavljenih u Energetskoj zajednici i Europskoj uniji koje imaju pravo i obvezu izvršavanja zadaća povezanih s dužnostima operatora prijenosnog sustava, u koordinaciji s delegiranim operatorom prijenosnog sustava, a u skladu s obvezama Bosne i Hercegovine koje proizlaze iz ratificiranih međunarodnih ugovora;
 - kk) primjenu mjera koje se odnose na kibernetičku sigurnost;
 - ll) poduzimanje mjera energetske učinkovitosti te zaštite prirode i okoliša;
 - mm) provedbu pravila i smjernica Europske unije koja uređuju rad povezanih mrežnih sustava;
 - nn) obavljanje drugih poslova i zadaća u cilju osiguranja sigurnog i pouzdanog rada prijenosnog sustava u Bosni i Hercegovini; i
 - oo) izvješćivanje o pitanjima iz svoje nadležnosti sukladno zahtjevima Državnog regulatora.

Članak 54.

(Ograničenje u pogledu obavljanja djelatnosti skladištenja)

- (1) Operator prijenosnog sustava ne može biti vlasnik, razvijati, voditi ili upravljati postrojenjem za skladištenje energije, osim u slučaju odobrenja od strane Državnog regulatora, na način i pod uvjetima propisanim pravilnikom o licenciranju i certificiranju.
- (2) U slučaju odobravanja izuzetka iz stavka (1) ovoga članka, Državni regulator obavještava nadležne institucije suglasno obvezama koje proizlaze iz ratificiranih međunarodnih ugovora.

Članak 55.
(Delegirani operator)

- (1) Delegirani operator je elektroenergetski subjekt kojem je, sukladno odredbama ovog zakona, povjereno obavljanje određenih obveza i odgovornosti iz djelokruga poslova operatora prijenosnog sustava.
- (2) Obveze i odgovornosti iz stavka (1) ovoga članka se posebno odnose na upravljanje radom i održavanje pouzdanosti sustava, organiziranje tržišta uravnoteženja i pružanje pomoćnih usluga, dodjelu prekozonskih kapaciteta, upravljanje ograničenjima u prijenosnom sustavu, regionalnu integraciju tržišta, pružanje informacija o prijenosnom sustavu te koordinaciju s operatorima susjednih prijenosnih sustava i ENTSO-E.
- (3) Delegirani operator obavlja djelatnost u skladu s licencom izdanom od strane Državnog regulatora.
- (4) „Neovisni operator sustava u Bosni i Hercegovini“, utemeljen u skladu sa Zakonom o utemeljenju neovisnog operatora sustava za prijenosni sustav u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 35/04) određuje se za delegiranog operatora, nakon ispunjenja uvjeta iz stavka (3) ovoga članka.
- (5) Do ispunjenja uvjeta iz stavka (3) ovoga članka „Neovisni operator sustava u Bosni i Hercegovini“, obavljat će aktivnosti delegiranog operatora.
- (6) Odredbe iz čl. od 49. do 52. ovog zakona koje se odnose na razdvajanje djelatnosti i certificiranje operatora prijenosnog sustava shodno se primjenjuju i na delegiranog operatora.

Članak 56.
(Odgovornosti i dužnosti delegiranog operatora)

- (1) Delegirani operator ima sljedeće odgovornosti i dužnosti:
 - a) vođenje elektroenergetskog sustava na način kojim se postiže pouzdan rad sustava, sigurnost opskrbe i ekonomično korištenje prijenosne mreže i u tom kontekstu za osiguravanje dostupnosti svih nužnih pomoćnih usluga, uključujući one koje se pružaju u okviru upravljanja potrošnjom i postrojenja za skladištenje energije, u onoj mjeri u kojoj takva dostupnost nije ovisna ni od jednog drugog prijenosnog sustava s kojim je njegov sustav međusobno povezan;
 - b) planiranje rada elektroenergetskog sustava, u suradnji s operatorom organiziranog tržišta električne energije, operatorima drugih sustava i regionalnim koordinacijskim središtima, vodeći računa o razmjenama s drugim međusobno povezanim sustavima;
 - c) koordinacija sustava proizvodnje, prijenosa i distribucije;
 - d) pružanje informacija korisnicima sustava koje su im potrebne za učinkovit pristup sustavu;
 - e) uređivanje frekvencije i snage razmjene u regulacijskom području;
 - f) uspostava i vođenje tržišta uravnoteženja;
 - g) pružanje sustavne usluge i nabava pomoćnih usluga u prijenosnom sustavu u skladu s načelima transparentnosti i nediskriminacije;
 - h) izrada bilance proizvodnje i potrošnje u elektroenergetskom sustavu Bosne i Hercegovine uzimajući u obzir i distribuiranu proizvodnju, gubitke električne energije i potrebni opseg pomoćnih usluga;
 - i) izmjena plana angažiranja elektrana u slučaju ugrožene sigurnosti pogona elektroenergetskog sustava, havarija, kao i u slučajevima primjene mjera zbog poremećaja na tržištu električne energije, kriznih stanja i zagušenja u prijenosnom sustavu u skladu s odgovarajućim tehničkim

propisima i postupcima;

- j) izrada planova isključenja objekata prijenosne mreže i objekata korisnika sustava u suradnji s operatorom prijenosnog sustava, korisnicima sustava, drugim operatorima sustava i regionalnim koordinacijskim središtima;
- k) vođenje registra obračunskih mjernih mjesta bilančnih skupina za mjesta isporuke na prijenosnoj mreži sukladno tržišnim pravilima;
- l) propisivanje zahtjeva za pružatelje pomoćnih usluga, uključujući i agregatore i operatore skladišta energije;
- m) zaključivanje ugovora o pružanju pomoćnih usluga s pružateljima pomoćnih usluga radi ostvarenja sustavnih usluga na ekonomičan i učinkovit način;
- n) aktiviranje ponuda energije uravnoteženja prema popisu najpovoljnijih ponuda, sukladno tržišnim pravilima;
- o) osiguranje energije za pokriće gubitaka u prijenosnoj mreži na tržišnim načelima, praćenje gubitaka i izrada godišnje analize gubitaka, provedba učinkovitih mjera za smanjenje gubitaka, te planiranje gubitaka u svrhu nabave električne energije;
- p) utvrđivanje raspoloživih prekozonskih kapaciteta i dodjeljivanje prava na njihovo korištenje, uzimajući u obzir regionalno koordinirane aranžmane;
- q) objavljivanje informacija o dodjeli prekozonskih prijenosnih kapaciteta;
- r) određivanje sadržaja i revizija elaborata o priključenju korisnika sustava i provedba funkcionalnih ispitivanja uz aktivno sudjelovanje operatora prijenosnog sustava, provedba testova usuglašenosti u postupku priključenja objekata korisnika sustava te provedba drugih aktivnosti utvrđenih Pravilnikom o priključenju na prijenosnu mrežu;
- s) sudjelovanje u mehanizmu poravnanja neželjenih odstupanja;
- t) uspostava operatora organiziranog tržišta električne energije za dan unaprijed i unutar dana, kao zasebnu pravnu osobu;
- u) praćenje sigurnosti opskrbe;
- v) primjena tarifa za rad delegiranog operatora i tarifa za pružanje sustavne usluge;
- w) donošenje indikativnog plana razvitka proizvodnje električne energije za desetogodišnje razdoblje, svake godine, s podacima dostavljenim od strane proizvođača, operatora distribucijskih sustava i korisnika sustava;
- x) donošenje mrežnog kodeksa uz odobrenje Državnog regulatora;
- y) donošenje pravilnika o nabavi pomoćnih usluga uz odobrenje Državnog regulatora;
- z) donošenje tržišnih pravila uz odobrenje Državnog regulatora;
- aa) poduzimanje potrebnih operativnih mjera u svezi s upravljanjem prijenosnim sustavom i tržištem uravnoteženja radi minimiziranja ograničenja isporuke električne energije iz obnovljivih izvora te obavješćavanje Državnog regulatora o poduzimanju mjera u uvjetima ograničenja isporuke električne energije;
- bb) davanje uputa za pravilan rad proizvodnih objekata i prijenosnog sustava sukladno kriterijima pouzdanosti i sigurnosti prema mrežnim kodeksom;
- cc) sudjelovanje u aktivnostima ENTSO-E, uz koordinaciju s operatorom prijenosnog sustava u dijelu aktivnosti koji se odnosi na planiranje i razvitak prijenosne mreže Bosne i Hercegovine i

prekograničnih vodova;

- dd) poduzimanje aktivnosti u cilju regionalne integracije tržišta za dan unaprijed, tržišta unutar dana i tržišta uravnoteženja, kao i drugih aktivnosti u svezi dodjele kapaciteta između zona trgovanja i regionalnom integracijom tržišta električne energije;
 - ee) suradnja i razmjena informacija, sukladno obvezama Bosne i Hercegovine koje proizlaze iz ratificiranih međunarodnih ugovora, s institucijama uspostavljenim u Energetskoj zajednici i Europskoj uniji koje prate planove ulaganja u prijenosne mreže, korištenje i razvitak prekograničnih vodova i suradnju unutar jedne ili više regija i s regionalnim koordinacijskim središtima;
 - ff) uzimanje u obzir mišljenja i preporuka institucija uspostavljenih u Energetskoj zajednici i Europskoj uniji koje imaju pravo i obvezu izvršavanja zadaća povezanih s dužnostima operatora prijenosnog sustava, sukladno obvezama Bosne i Hercegovine koje proizlaze iz ratificiranih međunarodnih ugovora;
 - gg) objavljivanje podataka od značaja za korištenje prijenosnog sustava, prekozonskim kapacitetima, zagušenjima na prekozonskim i unutarnjim prijenosnim vodovima, energiji uravnoteženja i kapacitetima za uravnoteženja, kao i drugih podataka potrebnih za funkcioniranje tržišta električne energije;
 - hh) razmjena informacija s operatorima međusobno povezanih prijenosnih sustava radi sigurnog i učinkovitog pogona, usklađenog razvitka i interoperabilnosti međusobno povezanih sustava;
 - ii) poduzimanje aktivnosti u svezi pripravnosti na rizike u elektroenergetskom sektoru sukladno članku 112. ovog zakona;
 - jj) primjena mjera koje se odnose na kibernetičku sigurnost, digitalizacija prijenosnog sustava, upravljanje podacima, uključujući razvitak sustava za upravljanje podacima i zaštitu podataka, sukladno važećim pravilima, i ne dovodeći u pitanje nadležnost drugih institucija;
 - kk) poduzimanje mjera energetske učinkovitosti te zaštite prirode i okoliša;
 - ll) pružanje informacija o budućim potrebama za električnom energijom te ostalih informacija potrebnih Državnom regulatoru;
 - mm) provedba smjernica i mrežnih pravila koji su obvezujući za članove ENTSO-E;
 - nn) obavljanje drugih poslova i zadaća u cilju osiguranja koordiniranog i pouzdanog rada prijenosnog sustava; i
 - oo) izvješćivanje o pitanjima iz svoje nadležnosti sukladno zahtjevima Državnog regulatora.
- (2) Delegirani operator ima pravo trgovati električnom energijom isključivo za pokrivanje gubitaka električne energije u prijenosnoj mreži, nabavu pomoćnih usluga i obračun neuravnoteženja tržišnih sudionika.
 - (3) Delegirani operator i operator prijenosnog sustava mogu se bilateralno sporazumijevati o delegiranju i drugih poslova delegiranom operatoru radi djelotvornijeg i učinkovitijeg funkcioniranja.

Članak 57.

(Mrežni kodeks)

- (1) Pogon i upravljanje prijenosnom mrežom se uređuje mrežnim kodeksom.
- (2) Mrežnim kodeksom se propisuju:
 - a) tehnički i drugi uvjeti za siguran pogon prijenosnog sustava radi pouzdane opskrbe krajnjih

kupaca električnom energijom propisane kvalitete;

- b) obveze i odgovornosti korisnika sustava u pogledu prijenosne mreže;
 - c) međusobni ugovorni odnosi između elektroenergetskih subjekata i korisnika sustava;
 - d) tehnički zahtjevi za priključenje na prijenosni sustav;
 - e) planiranje pogona prijenosnog sustava;
 - f) postupci pri pogonu elektroenergetskog sustava u normalnom pogonu te u slučaju izvanrednog pogona, poremećenog pogona, više sile i u drugim izvanrednim okolnostima;
 - g) kriteriji i način osiguravanja pomoćnih usluga i pružanja sustavne usluge;
 - h) tehnički i drugi uvjeti za međusobno povezivanje i rad mreža;
 - i) uvjeti mjerenja isporučene električne energije i snage u prijenosnoj mreži;
 - j) kriteriji za izradu, način izrade i sadržaj planova razvitka proizvodnje i prijenosne mreže;
 - k) praćenje sigurnosti opskrbe i kvalitete opskrbe električnom energijom;
 - l) uvjeti za primjenu postupaka ograničenja ili prekida isporuke električne energije u prijenosnoj mreži;
 - m) način objavljivanja podataka potrebnih za organiziranje tržišta električne energije i dostavljanje informacija operatoru prijenosnog sustava, delegiranom operatoru i operatoru distribucijskog sustava; i
 - n) druga pitanja od značaja za rad i upravljanje prijenosnim sustavom.
- (3) Delegirani operator donosi mrežni kodeks uz odobrenje Državnog regulatora.
 - (4) Delegirani operator dužan je omogućiti sudjelovanje operatora prijenosnog sustava i drugih zainteresiranih strana u postupku donošenja mrežnog kodeksa.
 - (5) Delegirani operator dužan je uskladiti mrežni kodeks s pravilima i smjernicama Europske unije koja uređuju rad povezanih mrežnih sustava te pravilima o kvaliteti opskrbe električnom energijom.
 - (6) Mrežni kodeks se objavljuje u „Službenom glasniku BiH“ i na službenoj internet stranici delegiranog operatora.

Članak 58.

(Pravilnik o priključenju na prijenosnu mrežu)

- (1) Državni regulator donosi pravilnik o priključenju na prijenosnu mrežu.
- (2) Pravilnik o priključenju na prijenosnu mrežu propisuje:
 - a) postupak priključenja objekata korisnika sustava na prijenosnu mrežu naponske razine 400 kV, 220 kV, 110 kV i naponske razine 35 kV, 20 kV, 10 kV, 6 kV u TS 110/x kV u vlasništvu operatora prijenosnog sustava;
 - b) proceduru za slučaj kada se mijenja priključna snaga, mijenjaju tehnički parametri priključka ili priključuju novi vlastiti izvori napajanja ili se povećava njihova snaga;
 - c) način obračuna naknade za priključenje;
 - d) način razgraničenja vlasničkih odnosa operatora prijenosnog sustava i korisnika sustava;
 - e) odnose novog korisnika koji se priključuje na prijenosnu mrežu s već priključenim korisnikom;

- f) način izrade i temeljne elemente elaborata o priključenju;
 - g) način izdavanja i sadržaj uvjeta za priključenje;
 - h) sadržaj ugovora o priključenju između operatora prijenosnog sustava i korisnika sustava;
 - i) postupak i uvjete puštanja u pogon objekata korisnika sustava;
 - j) vođenje registra priključaka na prijenosnoj mreži; i
 - k) druga pitanja od značaja za priključenje na prijenosnu mrežu.
- (3) Državni regulator je dužan uskladiti pravilnik o priključenju na prijenosnu mrežu s mrežnim kodeksom, mrežnim pravilima i smjernicama Evropske unije koja uređuju rad povezanih mrežnih sustava .
 - (4) Državni regulator je dužan omogućiti učešće operatoru prijenosnog sustava , delegiranom operatoru i drugim zainteresiranim stranama u postupku donošenja pravilnika o priključenju.
 - (5) Pravilnik o priključenju na prijenosnu mrežu objavljuje se u „Službenom glasniku BiH" i na službenim internet stranicama Državnog regulatora i operatora prijenosnog sustava.

Članak 59.

(Indikativni plan razvitka proizvodnje)

- (1) Delegirani operator donosi indikativni plan razvitka proizvodnje električne energije do 30. lipnja tekuće godine, za naredno desetogodišnje razdoblje.
- (2) Indikativni plan razvitka proizvodnje električne energije sadrži:
 - a) podatke o postojećim proizvodnim postrojenjima;
 - b) podatke o ostvarenju bilance električne energije na prijenosnoj mreži;
 - c) planiranu bilancu električne energije za desetogodišnje plansko razdoblje;
 - d) pregled i ocjenu aktualnog stanja i trendova razvitka relevantnog regulatornog i tržišnog okvira;
 - e) pregled relevantnih regionalnih planova razvitka proizvodnje i razvitka prijenosnih sustava, koji uzima u obzir strateške planske dokumente na razini ENTSO-E;
 - f) podatke o planiranim proizvodnim postrojenjima;
 - g) ocjenu zadovoljenja potreba za električnom energijom i snagom u elektroenergetskom sustavu.
- (3) Delegirani operator izrađuje indikativni plan razvitka proizvodnje električne energije sukladno podacima dostavljenim od strane proizvođača, operatora distribucijskih sustava i korisnika sustava.
- (4) Delegirani operator organizira javnu raspravu o indikativnom planu razvitka proizvodnje električne energije i obavještava Državnog regulatora o rezultatima javne rasprave.
- (5) Delegirani operator objavljuje izvješće s javne rasprave na svojoj službenoj internet stranici.
- (6) Indikativni plan razvitka proizvodnje električne energije odobrava Državni regulator.
- (7) Indikativni plan razvitka proizvodnje objavljuje se na službenim internet stranicama delegiranog operatora i Državnog regulatora.

Članak 60.
(Desetogodišnji plan razvitka prijenosne mreže)

- (1) Operator prijenosnog sustava donosi desetogodišnji plan razvitka prijenosne mreže utemeljen na postojećoj i planiranoj ponudi i potražnji za električnom energijom, koji sadrži:
 - a) pregled najznačajnijih objekata prijenosne infrastrukture koje je potrebno izgraditi ili obnoviti u narednih 10 godina;
 - b) pregled ulaganja o kojima je već donesena odluka i novih ulaganja koje je potrebno provesti u sljedeće tri godine; i
 - c) vremenski okvir za ulagačke projekte.
- (2) Desetogodišnji plan razvitka prijenosne mreže obuhvaća projekte od interesa za Energetsku zajednicu (PECI) i projekte od zajedničkog interesa (PMI), suglasno obvezama koje proizlaze iz ratificiranih međunarodnih ugovora.
- (3) Operator prijenosnog sustava dostavlja nacrt desetogodišnjeg plana razvitka prijenosne mreže delegiranom operatoru na pregled i reviziju.
- (4) Operator prijenosnog sustava dostavlja desetogodišnji plan razvitka prijenosne mreže Državnom regulatoru na odobrenje, skupa s mišljenjem delegiranog operatora.
- (5) Desetogodišnji plan razvitka prijenosne mreže donosi se svake druge godine, do 31. listopada tekuće godine za naredno plansko razdoblje.
- (6) Operator prijenosnog sustava usklađuje desetogodišnji plan razvitka prijenosne mreže s potrebama korisnika sustava, indikativnim planom razvitka proizvodnje, očekivanom razmjenom električne energije s drugim zemljama, planovima razvitka susjednih operatora prijenosnih sustava te planovima razvitka operatora distribucijskih sustava.
- (7) Desetogodišnji plan razvitka prijenosne mreže uzima u obzir uporabu alternativnih metoda povećanja kapaciteta prijenosnog sustava, uključujući upravljanje potrošnjom, energetske učinkovitost, korištenje postrojenja za skladištenje i druge resurse.
- (8) Operator prijenosnog sustava organizira javnu raspravu o desetogodišnjem planu razvitka prijenosne mreže i obavještava Državnog regulatora o rezultatima javne rasprave.
- (9) Operator prijenosnog sustava objavljuje izvješće s javne rasprave na svojoj službenoj internet stranici.
- (10) Državni regulator provjerava obuhvaća li desetogodišnji plan razvitka prijenosne mreže sve opravdane zahtjeve za ulaganjima, identificirane u postupku izrade plana i tijekom javne rasprave.
- (11) Državni regulator može zahtijevati od operatora prijenosnog sustava izmjene i dopune desetogodišnjeg plana razvitka prijenosne mreže.
- (12) Državni regulator prati i ocjenjuje provedbu desetogodišnjeg plana razvitka prijenosne mreže.
- (13) Državni regulator može zahtijevati od operatora prijenosnog sustava provedbu ulaganja iz desetogodišnjeg plana razvitka prijenosne mreže koje su trebale biti provedene u prethodne tri godine, osim u slučaju kada je do zastoja u provedbi predmetnih ulaganja došlo zbog nastupanja objektivnih okolnosti koje su izvan kontrole operatora prijenosnog sustava.
- (14) U slučaju iz stavka (13) ovoga članka, Državni regulator dužan je odobriti troškove predmetnih ulaganja prilikom određivanja tarifa za rad operatora prijenosnog sustava.
- (15) Desetogodišnji plan razvitka prijenosne mreže objavljuje se na službenim internet stranicama

operatora prijenosnog sustava i Državnog regulatora.

Članak 61.

(Trogodišnji i godišnji planovi ulaganja)

- (1) Operator prijenosnog sustava donosi i javno objavljuje trogodišnji plan ulaganja u prijenosnu mrežu najkasnije do 31. listopada tekuće godine za naredno trogodišnje razdoblje.
- (2) Trogodišnji plan ulaganja u prijenosnu mrežu izrađuje se na temelju desetogodišnjeg plana razvitka prijenosne mreže, u skladu s potrebama korisnika sustava i prostorno-planskim dokumentima.
- (3) Operator prijenosnog sustava donosi i javno objavljuje godišnji plan ulaganja u prijenosnu mrežu najkasnije do 30. studenoga godine koja prethodi razdoblju na koji se plan odnosi.
- (4) Godišnji plan ulaganja u prijenosnu mrežu usklađuje se s potrebama korisnika sustava, desetogodišnjim planom razvitka, trogodišnjim planom ulaganja u prijenosnu mrežu i prostorno-planskim dokumentima.
- (5) Trogodišnji i godišnji plan ulaganja u prijenosnu mrežu odobrava Državni regulator.

Članak 62.

(Dostavljanje podataka i informacija operatoru prijenosnog sustava i delegiranom operatoru)

- (1) Proizvođači, operatori distribucijskih sustava, opskrbljivači, krajnji kupci i drugi korisnici sustava čiji su objekti priključeni na prijenosnu mrežu, dužni su na zahtjev dostavljati operatoru prijenosnog sustava ili delegiranom operatoru podatke i informacije potrebne za planiranje razvitka sustava, upravljanje i analizu pogonskih događaja.
- (2) Podaci i informacije iz stavka (1) ovoga članka osobito se odnose na procese:
 - a) uređivanja frekvencije, napona i razmjene električne energije;
 - b) ostvarivanja pristupa prijenosnom sustavu;
 - c) planiranja potražnje za električnom energijom;
 - d) planiranja razvitka prijenosnog sustava;
 - e) planiranja rada elektroenergetskog sustava u kratkoročnom razdoblju;
 - f) osiguravanja sustavne usluge; i
 - g) praćenja sigurnosti opskrbe električnom energijom.
- (3) Operator prijenosnog sustava i delegirani operator mogu od korisnika sustava zahtijevati i druge relevantne podatke i informacije neophodne za izvršavanje prava i obveza propisanih ovim zakonom.

Članak 63.

(Godišnja izvješća operatora prijenosnog sustava i delegiranog operatora)

- (1) Operator prijenosnog sustava izrađuje godišnje izvješće za prethodnu kalendarsku godinu najkasnije do 31. ožujka svake godine, koji sadrži podatke o:
 - a) izvršenju zadaća i dužnosti operatora prijenosnog sustava;
 - b) ostvarenju bilance električne energije na prijenosnoj mreži;

- c) provedbi plana ulaganja;
 - d) provedbi mrežnog kodeksa;
 - e) gubicima električne energije u prijenosnoj mreži;
 - f) kvaliteti opskrbe električnom energijom u prijenosnoj mreži;
 - g) sigurnosti opskrbe u prijenosnom sustavu; i
 - h) drugim relevantnim pitanjima od značaja za rad operatora prijenosnog sustava.
- (2) Delegirani operator izrađuje godišnje izvješće za prethodnu kalendarsku godinu najkasnije do 31. ožujka svake godine, koji sadrži podatke o:
- a) izvršenju zadaća i dužnosti delegiranog operatora;
 - b) tokovima snage i energije na prijenosnoj mreži;
 - c) provedbi mrežnog kodeksa;
 - d) funkcioniranju tržišta uravnoteženja;
 - e) nabavama i pružanju pomoćnih usluga, uključujući nabavu energije za pokriće gubitaka na prijenosnoj mreži;
 - f) dodjeli prekozonskih prijenosnih kapaciteta;
 - g) indikatorima kvalitete uređivanja frekvencije i snage razmjene u regulacijskom području;
 - h) kvaliteti opskrbe električnom energijom u prijenosnoj mreži;
 - i) aktivnostima vezanim za regionalnu suradnju i integraciju tržišta; i
 - j) drugim relevantnim pitanjima od značaja za rad delegiranog operatora.
- (3) Operator prijenosnog sustava i delegirani operator, odmah po usvajanju, objavljuju godišnja izvješća iz st. (1) i (2) ovoga članka na svojim službenim internet stranicama i dostavljaju ih Državnom regulatoru i Ministarstvu.
- (4) Na temelju godišnjih izvješća iz st. (1) i (2) ovoga članka, Državni regulator može zatražiti od operatora prijenosnog sustava, delegiranog operatora ili ako je to potrebno i drugih elektroenergetskih subjekata da provedu odgovarajuće mjere u cilju unapređenja rada i upravljanja elektroenergetskim sustavom.

Članak 64.

(Regionalna i međunarodna suradnja)

- (1) Delegirani operator i operator prijenosnog sustava dužni su da, u suradnji s Državnim regulatorom, promoviraju suradnju s operatorima prijenosnih sustava na regionalnoj razini, uključujući prekogranična pitanja, s ciljem stvaranja konkurentnog regionalnog tržišta električne energije, unapređenja pravnih, regulatornih i tehničkih okvira, sukladno obvezama Bosne i Hercegovine koje proizlaze iz ratificiranih međunarodnih ugovora.
- (2) Delegirani operator predstavlja Bosnu i Hercegovinu u ENTSO-E.
- (3) Delegirani operator, uz suglasnost Državnog regulatora, sudjeluje u radu jednog ili više integriranih sustava na razini jedne ili više regija koji pokrivaju dvaju ili više ugovornih strana Energetske zajednice ili država članica Europske unije radi koordinacije i unapređenja rada povezanih prijenosnih sustava.

- (4) Delegirani operator promiče operativne dogovore radi osiguranja optimalnog upravljanja mrežama u Energetskoj zajednici i Europskoj uniji i promiče razmjenu električne energije, koordiniranu dodjelu prekozonskih kapaciteta i integraciju mehanizama uravnoteženja i dijeljenja rezerve uravnoteženja.
- (5) Delegirani operator vrši razmjenu mjernih podataka i drugih informacija potrebnih za uređivanje frekvencije, napona i razmjenu električne energije s operatorima međusobno povezanih prijenosnih sustava.

Članak 65. **(Kibernetička sigurnost)**

- (1) Operator prijenosnog sustava i delegirani operator dužni su usvojiti i provoditi mjere kibernetičke sigurnosti u obavljanju poslova iz svojih nadležnosti.
- (2) Mjere iz stavka (1) ovoga članka osobito obuhvaćaju:
 - a) uspostavu sustava nadzora;
 - b) upravljanje sigurnosnim rizicima;
 - c) prepoznavanje i reagiranje na sigurnosne incidente, uključujući i uspostavu timova za odgovor na incidente;
 - d) uspostavu postupaka za upravljanje incidentima, uključujući i obavješćavanje relevantnih tijela; i
 - e) poštivanje tehničkih standarda za sigurnu komunikaciju u realnom vremenu.
- (3) Operator prijenosnog sustava i delegirani operator dužni su osigurati zaštitu privatnosti i povjerljivosti podataka sukladno važećim zakonima i međunarodnim standardima.
- (4) Državni regulator utvrđuje minimalne zahtjeve za sigurnosne standarde i nadzire njihovu primjenu od strane operatora prijenosnog sustava i delegiranog operatora.

POGLAVLJE VI. TRANSPARENTNOST I PRUŽANJE INFORMACIJA

Članak 66. **(Pravo pristupa računovodstvenoj evidenciji i financijskim izvješćima)**

- (1) Državni regulator i druga nadležna tijela Bosne i Hercegovine u okviru svojih zakonskih ovlasti, imaju pravo pristupa računovodstvenoj evidenciji i financijskim izvješćima elektroenergetskih subjekata.
- (2) Državni regulator i druga nadležna tijela Bosne i Hercegovine dužna su osigurati povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija, koje se mogu objaviti samo pod uvjetima propisanim zakonom.

Članak 67. **(Računovodstveno razdvajanje)**

- (1) Elektroenergetski subjekti koji obavljaju djelatnosti iz članka 7. stavak (1) ovog zakona, bez obzira na njihovu strukturu vlasništva ili pravni oblik, izrađuju, dostavljaju na reviziju i objavljuju svoja godišnja financijska izvješća na način i pod uvjetima utvrđenim odgovarajućim zakonima Bosne i Hercegovine.
- (2) Elektroenergetski subjekti koji obavljaju djelatnosti iz članka 7. stavak (1) ovog zakona i koji nemaju

zakonsku obvezu objavljivanja godišnjih izvješća, čuvaju presliku izvješća dostupnu za javnost u poslovnom sjedištu.

- (3) Elektroenergetski subjekti koji obavljaju djelatnosti iz članka 7. stavak (1) ovog zakona, a koji obavljaju više elektroenergetskih djelatnosti, ili uz elektroenergetsku djelatnost obavljaju drugu djelatnost, dužni su u svom internom računovodstvu voditi poslovne knjige i sastavljati financijska izvješća za svaku djelatnost odvojeno, sukladno propisima kojima se uređuje područje računovodstva i revizije.
- (4) Interna izvješća iz stavka (3) ovoga članka uključuju bilancu stanja i bilancu uspjeha za svaku elektroenergetsku djelatnost pojedinačno.
- (5) Državni regulator prati i provjerava poštivanje obveze izbjegavanja unakrsnog subvencioniranja u obavljanju djelatnosti operatora prijenosnog sustava i delegiranog operatora.

Članak 68.

(Pružanje informacija)

- (1) Nadležna tijela u Bosni i Hercegovini, entitetima i BD BiH u okviru svojih nadležnosti imaju pravo od elektroenergetskih subjekata tražiti podatke i informacije o elektroenergetskim djelatnostima, u mjeri u kojoj su im potrebne za izvršavanje svojih obveza, i dostaviti ih Tajništvu Energetske zajednice na njegov zahtjev.
- (2) Državni regulator ima pravo tražiti od drugih tijela u Bosni i Hercegovini i elektroenergetskih subjekata kojima je on izdao licencu za obavljanje elektroenergetskih djelatnosti, sve podatke i informacije koje su mu potrebne za izvršavanje svojih zadaća propisanih ovim zakonom, u ostalim slučajevima podaci i informacije će se tražiti putem nadležnih entitetskih tijela.

Članak 69.

(Obveze povjerljivosti)

- (1) Državni regulator i druga nadležna tijela i institucije u Bosni i Hercegovini dužna su čuvati povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija koje dobiju od elektroenergetskih subjekata.
- (2) Operator prijenosnog sustava, delegirani operator i operator organiziranog tržišta električne energije, dužni su osigurati povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija pribavljenih tijekom izvršavanja svojih zadaća i na nediskriminatoran način objavljivati informacije koju mogu stvoriti konkurentnu prednost na tržištu električne energije.
- (3) Informacije iz stavka (2) ovoga članka mogu se objaviti samo pod uvjetima propisanim ovim zakonom i drugim odgovarajućim zakonima.
- (4) Operator prijenosnog sustava i delegirani operator ne smiju zlouporabiti komercijalno osjetljive informacije pribavljene od trećih strana u postupku osiguravanja pristupa prijenosnom sustavu.
- (5) Informacije potrebne za pristup sustavu, učinkovitu konkurenciju i učinkovito funkcioniranje tržišta električne energije su javne.

Članak 70.

(Zabrana manipulacije tržištem)

- (1) Sudionicima na tržištu zabranjeno je poduzeti ili pokušati poduzeti aktivnosti koje predstavljaju manipulaciju na tržištu električne energije, kao i trgovati povlaštenim informacijama, sukladno

pravilniku iz stavka (4) ovoga članka.

- (2) Zabrana manipulacije tržištem iz stavka (1) ovoga članka uključuje sve transakcije ili izdavanje naloga za trgovanje veleprodajnim energetske proizvodima, kojima se:
 - a) izravno ili neizravno daju obmanjujući signali u pogledu ponude, potražnje ili cijene veleprodajnih energetske proizvoda;
 - b) održava umjetnu razinu cijene jednog ili više veleprodajnih energetske proizvoda, osim ako osoba koja je provela transakciju ili je izdala nalog za trgovanje dokaže da ima opravdane razloge za to i da je ta transakcija ili nalog za trgovanje u skladu s prihvaćenom tržišnom praksom; ili
 - c) prijevarom, izmišljanjem ili korištenjem fiktivnog sredstva izravno ili neizravno daju obmanjujući signali u pogledu ponude, potražnje ili cijene veleprodajnih energetske proizvoda; ili
 - d) izravno ili neizravno šire informacije koje daju obmanjujuće signale u pogledu ponude, potražnje ili cijene veleprodajnih energetske proizvoda, uključujući širenje glasina i lažnih ili obmanjujućih vijesti, ako je osoba koja ih širi znala ili je trebala znati da su informacije bile lažne ili obmanjujuće.
- (3) Veleprodajnim energetske proizvodom iz stavka (2) ovoga članka smatraju se ugovori o kupoprodaji električne energije i ugovori koji se odnose na prijenos električne energije, s isporukom u Bosni i Hercegovini ili drugim ugovornim stranama Energetske zajednice ili ugovori o opskrbi električnom energijom krajnjih kupaca čiji je godišnji kapacitet potrošnje veći od 600 GWh.
- (4) Državni regulator donosi pravilnik o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta električne energije kojim se uređuju uvjeti za registraciju sudionika na veleprodajnom tržištu, uvjeti za objavljivanje povlaštenih informacija, zabrana trgovanja povlaštenim informacijama, zabrana manipulacije tržištem, vrsta, sadržaj, oblik, način i rokovi izrade i objavljivanja podataka, zaštita podataka, profesionalna tajna i operativna odgovornost i obveza osobe koja profesionalno posreduju u zaključenju transakcija.

Članak 71.

(Obveza objavljivanja povlaštenih informacija)

- (1) Sudionici na tržištu obvezni su djelotvorno i pravovremeno objavljivati povlaštene informacije što uključuje informacije koje se odnose na kapacitet i korištenje postrojenja za proizvodnju, skladištenje, potrošnju ili prijenos električne energije, uključujući planiranu ili neplaniranu neraspoloživost tih postrojenja.
- (2) Izuzetno, sudionik na tržištu može na svoju odgovornost odgoditi objavljivanje povlaštenih informacija kako ne bi ugrozio svoje opravdane interese, pod uvjetom da time ne dovodi javnost u zabludu i da je sudionik na tržištu u stanju osigurati povjerljivost tih informacija i ako na temelju tih informacija ne donosi odluke u svezi trgovanja veleprodajnim energetske proizvodima.
- (3) U slučaju iz stavka (2) ovoga članka sudionik na tržištu bez odgađanja dostavlja te informacije Državnom regulatoru s obrazloženjem razloga kašnjenja objavljivanja.
- (4) Ako sudionik na tržištu ili njegov zaposlenik ili zastupnik otkrije povlaštene informacije u vezi s određenim veleprodajnim energetske proizvodom tijekom obavljanja uobičajene poslovne aktivnosti ili dužnosti, taj sudionik na tržištu ili osoba osigurava istovremeno potpuno objavljivanje takvih informacija odmah nakon nenamjernog objavljivanja, osim u slučaju da se radi o povjerljivim informacijama utvrđenim zakonom, drugim propisom, statutom ili ugovorom.

POGLAVLJE VII. TRŽIŠTE ELEKTRIČNE ENERGIJE

Članak 72. (Otvorenost tržišta)

Svaki krajnji kupac u Bosni i Hercegovini ima pravo na slobodan izbor, kao i promjenu opskrbljivača.

Članak 73. (Trgovina električnom energijom)

- (1) Trgovinu električnom energijom može vršiti elektroenergetski subjekt na temelju:
 - a) licence za međunarodnu trgovinu, koju izdaje Državni regulator za elektroenergetske subjekte koji se neće baviti opskrbom krajnjih kupaca;
 - b) licence za opskrbu, koja uključuje i trgovinu i koju izdaje entitetska regulatorna komisija; ili
 - c) licence za opskrbu u BD BiH, koja uključuje i trgovinu i koju izdaje Državni regulator.
- (2) U slučaju iz stavka (1) točka b) ovoga članka kada dozvolu izdaje entitetska regulatorna komisija, uvjeti dozvole, pored ostalog, sadrže odredbe koje se odnose na veleprodajne transakcije, izvješćivanje i nadzor nad korisnikom licence, a što se uređuje sporazumom, protokolom ili drugim aktom zaključenim između Državnog regulatora i entitetskih regulatornih komisija, sukladno članku 10. ovog zakona.
- (3) Državni regulator vodi zbirni registar dozvola za trgovinu električnom energijom, što uključuje i dozvole za opskrbu izdane od strane entitetskih regulatornih komisija.
- (4) Za potrebe vođenja registra dozvola iz stavka (3) ovoga članka, Državni regulator ima pravo od entitetskih regulatornih komisija tražiti dostavu odgovarajućih podataka o izdanim dozvolama za opskrbu.
- (5) Postupci i uvjeti za izdavanje licenci iz stavka (1) ovoga članka ne mogu biti diskriminatorni u odnosu na trgovce koji dolaze iz ugovornih strana Energetske zajednice.
- (6) Državni regulator je dužan omogućiti energetskim subjektima, koji obavljaju djelatnost trgovine u bilo kojoj ugovornoj strani Energetske zajednice, obavljanje djelatnosti u Bosni i Hercegovini pod uvjetom razmjernosti, ukoliko je to predviđeno ratificiranim međunarodnim ugovorima i ako ti subjekti poštuju tržišna pravila, vodeći računa o primjeni propisa o porezu na dodanu vrijednost.
- (7) Svaki trgovac električnom energijom u Bosni i Hercegovini je dužan na zahtjev Državnog regulatora ili Konkurencijskog vijeća učiniti dostupnim sve odgovarajuće podatke o transakcijama s veleprodajnim kupcima, delegiranim operatorom ili operatorom organiziranog tržišta električne energije, a koje se odnose na kupnju i prodaju električne energije, uključujući i izvedenice električne energije u razdoblju od pet godina nakon datuma transakcije.
- (8) Podaci iz stavka (7) ovoga članka sadrže detaljne informacije o predmetnoj transakciji kao što su trajanje, uvjeti isporuke, način i uvjeti plaćanja, količine, datum i vrijeme izvršenja, cijene i metode obračuna te informacije o neizmirenim obvezama po ugovorima o fizičkoj isporuci i po ugovorima o izvedenicama električne energije.

Članak 74.
(Tržišni segmenti)

- (1) Tržište električne energije obuhvaća maloprodajno i veleprodajno tržište električne energije.
- (2) Transakcije između krajnjih kupaca i njihovih opskrbljivača se odvijaju na maloprodajnom tržištu električne energije.
- (3) Veleprodajno tržište električne energije obuhvaća:
 - a) bilateralno tržište električne energije;
 - b) organizirano tržište električne energije za dan unaprijed i unutar dana;
 - c) tržište uravnoteženja električne energije i
 - d) tržište za dugoročnu dodjelu kapaciteta.
- (4) Funkcioniranje bilateralnog i tržišta uravnoteženja električne energije uređuje se tržišnim pravilima.
- (5) Delegirani operator donosi tržišna pravila uz odobrenje Državnog regulatora.
- (6) Funkcioniranje organiziranog tržišta električne energije uređuje se Pravilima rada organiziranog tržišta električne energije koje donosi operator organiziranog tržišta uz odobrenje Državnog regulatora.
- (7) Poslovi na organiziranom tržištu se mogu ugovarati u domaćoj valuti ili u eurima.
- (8) Tržišna pravila se objavljuju u „Službenom glasniku BiH“ i na službenoj internet stranici delegiranog operatora.

Članak 75.
(Tržišna pravila)

Tržišnim pravilima osobito se uređuju:

- a) segmenti tržišta električne energije;
- b) standardi i postupci za prijavu, izradu, provjeru i promjenu dnevnih rasporeda kupoprodaje električne energije;
- c) standardi i postupci za nabavu pomoćnih usluga u svrhu ostvarenja sustavne usluge te kupnju električne energije za pokrivanje gubitaka u prijenosnoj mreži;
- d) funkcioniranje tržišta uravnoteženja električne energije;
- e) uvjeti i način sudjelovanja na tržištu pojedinačnih sudionika ili kroz agregaciju, kao i njihovi odnosi s ostalim tržišnim sudionicima;
- f) odgovornost uravnoteženja i stjecanje statusa subjekta odgovornog za odstupanje;
- g) obračun neuravnoteženja;
- h) obračun energije uravnoteženja za pružatelja usluga uravnoteženja;
- i) obračun neuravnoteženja bilančnih skupina i financijsko poravnanje neuravnoteženja na tržištu električne energije;
- j) aktivnosti i mjere u izvanrednim okolnostima na tržištu pomoćnih usluga;
- k) pravila i postupci upravljanja zagušenjem i ponovnom otpremom; i
- l) druga pitanja od značaja za funkcioniranje veleprodajnog tržišta električne energije.

Članak 76.
(Tržište uravnoteženja električne energije)

- (1) Tržište uravnoteženja električne energije, uključujući i sudjelovanje u pretkvalifikacijskom postupku organizira delegirani operator na način da:
 - a) osigura nediskriminaciju između sudionika na tržištu, pri čemu se uzimaju u obzir različite tehničke potrebe elektroenergetskog sustava, kao i različite tehničke mogućnosti elektrana, objekata za skladištenje električne energije i objekata upravljive potrošnje;
 - b) pomoćne usluge budu uređene na transparentan i tehnološki neutralan način, kao i da se nabavljaju transparentno i sukladno tržišnim načelima od pružatelja koji su tehnički osposobljeni za pružanje usluge što se potvrđuje kroz pretkvalifikacijski postupak;
 - c) osigura nediskriminatorni pristup svim sudionicima na tržištu, kako individualno tako i preko agregatora, uključujući i postrojenja koja koriste obnovljive izvore, objekte upravljive potrošnje i objekte za skladištenje električne energije;
 - d) da se tržišna pravila prilagode povećanju udjela električne energije iz varijabilnih obnovljivih izvora, povećanju upravljive potrošnje, kao i novim tehnologijama, istodobno uvažavajući potrebe elektroenergetskog sustava.
- (2) Delegirani operator uspostavlja i rukovodi tržištem uravnoteženja električne energije i utvrđuje uvjete i zahtjeve za pružatelje usluga uravnoteženja u elektroenergetskom sustavu Bosne i Hercegovine.
- (3) Cijena energije uravnoteženja ne smije biti unaprijed određena ugovorom o rezervaciji kapaciteta za uravnoteženje zaključenim između delegiranog operatora i pružatelja usluga uravnoteženja, a postupci nabave se provode na transparentan način uz poštivanje povjerljivosti komercijalno osjetljivih informacija.
- (4) Delegirani operator aktivira ponude za pružanje usluga uravnoteženja prema popisu najpovoljnijih ponuda.
- (5) Tržište uravnoteženja osigurava pogonsku sigurnost sustava te koristi prekozonske kapacitete ne narušavajući učinkovitu dodjelu i najveću moguću uporabu prekozonskog kapaciteta po propisanim vremenskim okvirima.
- (6) Obračun energije uravnoteženja za standardne proizvode i nestandardne proizvode temelji se na načelu plaćanja postignute marginalne cijene, osim ako Državni regulator u suradnji s nadležnim regulatornim institucijama drugih država odobri zahtjev delegiranog operatora, koji zajedno s drugim operatorima prijenosnog sustava predloži ovu promjenu prilažući analizu kojom je dokazana učinkovitija alternativna metoda određivanja cijena.
- (7) Za neuravnoteženje se obračunava cijena koja odražava vrijednost energije u realnom vremenu.
- (8) Područje utvrđivanja cijene neuravnoteženja jednako je zoni trgovanja.
- (9) Delegirani operator vrši dimenzioniranje i nabavu kapaciteta za uravnoteženje na tržištu uravnoteženja, uzimajući u obzir situaciju u regiji, pri čemu može ograničiti vrijednosti kapaciteta za uravnoteženje koji se rezerviraju prekogranično.
- (10) Delegirani operator prikuplja ponude za pružanje usluga kapaciteta za uravnoteženje uz primjenu istih nediskriminatornih načela i u pretkvalifikacijskom postupku, uz mogućnosti da ponude budu podnesene pojedinačno ili zajednički.

- (11) Nabava usluga kapaciteta za uravnoteženje temelji se na primarnom tržištu osim ako i u mjeri u kojoj Državni regulator omogući odstupanje kako bi dozvolilo korištenje drugih oblika tržišno utemeljene nabave zbog nedostatka tržišnog natjecanja, koje se preispituje svake tri godine.
- (12) Nabava kapaciteta za uravnoteženje za reguliranje na više i reguliranje na niže vrši se odvojeno, osim ukoliko Državni regulator ne odobri izuzeće, pod uvjetom da delegirani operator u zahtjevu za izuzeće pokaže da bi drugačija nabava kapaciteta za uravnoteženje bila ekonomski učinkovitija.
- (13) Ugovori o rezervaciji kapaciteta za uravnoteženje ne mogu se zaključiti prije dana koji prethodi danu angažiranja kapaciteta za uravnoteženje, a važenje ugovora ne može trajati dulje od jednog dana, osim ako Državni regulator odobri da može ranije nabavljati kapacitet za uravnoteženje s duljim trajanjem ugovora, kako bi se osigurala sigurnost opskrbe i povećala ekonomska učinkovitost, pri čemu kapacitete za uravnoteženje koji je obuhvaćen izuzećem, može da se ugovori najranije mjesec dana prije dana njegova angažiranja s trajanjem ugovora koje nije dulje od mjesec dana.
- (14) Kada je odobreno izuzeće za najmanje 40 % standardnih proizvoda uravnoteženja i najmanje 30 % svih proizvoda koji se koriste za kapacitet za uravnoteženje, zaključuju se ugovori o rezervaciji kapaciteta za uravnoteženje najviše jedan dan prije osiguravanja kapaciteta za uravnoteženje, a ugovorno razdoblje ne može biti dulje od jednog dana, pri čemu se ugovaranje preostalog dijela kapaciteta za uravnoteženje vrši najdulje mjesec dana prije osiguravanja kapaciteta za uravnoteženje i ima ugovoreno razdoblje od najviše mjesec dana.
- (15) Na zahtjev delegiranog operatora, Državni regulator može, u slučaju primjene izuzeća iz stavka (13) ovoga članka, dozvoliti da se ugovoreni pričuvni kapaciteti za uravnoteženje produlji na najviše 12 mjeseci, pod uvjetom da je vremensko razdoblje u kome se takvi ugovori mogu zaključiti ograničeno i da su pozitivni učinci u vidu smanjenja troškova za krajnje kupce veći od negativnog utjecaja na tržište.
- (16) Zahtjev operatora sustava iz stavka (15) ovoga članka sadrži:
- a) vremensko razdoblje za koje traži izuzeće;
 - b) iznos kapaciteta za uravnoteženje za koji se traži izuzeće;
 - c) analizu utjecaja izuzeća na sudjelovanje dostupnih resursa za pružanje usluga uravnoteženja;
 - d) analizu opravdanosti koja ukazuje da je izuzeće opravdano jer osigurava niže troškove za krajnje kupce.
- (17) Od prvog siječnja 2026. godine ugovoreni rokovi ne mogu biti dulji od šest mjeseci.
- (18) Državni regulator obavještava Tajništvo Energetske zajednice i ECRB o udjelu kapaciteta za uravnoteženje koji je rezerviran po osnovu ugovora koji traju dulje od jednog dana do prvog siječnja 2028. godine.
- (19) Delegirani operator je dužan javno objaviti, što je bliže moguće trenutku isporuke električne energije, ali ne kasnije od 30 minuta poslije isporuke, podatke o bilančnoj poziciji elektroenergetskog sustava, procijenjenim cijenama neuravnoteženja i procijenjenim cijenama energije uravnoteženja.
- (20) Kada standardni proizvodi nisu dovoljni za jamčenje operativne sigurnosti ili neki izvori za uravnoteženje ne mogu sudjelovati na tržištu uravnoteženja putem standardnih proizvoda, delegirani operator može predložiti, a Državni regulator može odobriti odstupanja za nestandardne proizvode koji se aktiviraju lokalno bez razmjene s drugim operatorima prijenosnih sustava.
- (21) Prijedlog za nestandardne proizvode iz stavka (20) ovog članka uključuju opis mjera predloženih kako bi se uporaba nestandardnih proizvoda svela na najmanju moguću mjeru shodno njihovoj ekonomskoj učinkovitosti, dokaz da nestandardni proizvodi ne uzrokuju znatne neučinkovitosti i poremećaje na

tržištu uravnoteženja unutar ili izvan područja planiranja razmjene i ukoliko je potrebno pravila i informacije za postupak konverzije ponuda energije uravnoteženja iz nestandardnih proizvoda u ponude energije uravnoteženja iz standardnih proizvoda.

- (22) Delegirani operator vrši obračun neuravnoteženja subjekata odgovornih za odstupanje i pruženih usluga uravnoteženja te vrši financijsko poravnanje po tom osnovu.
- (23) Pravila rada tržišta uravnoteženja Bosne i Hercegovine uređuju se tržišnim pravilima.
- (24) Delegirani operator na mjesečnoj razini izvješćuje Državnog regulatora o zaključenim ugovorima s pružateljima usluga uravnoteženja i izvršenim uslugama uravnoteženja.
- (25) Način i postupak sudjelovanja delegiranog operatora na europskim platformama za uravnoteženje se uređuje tržišnim pravilima, mrežnim kodeksom i pravilnikom iz članka 26. stavak (1) točka e) ovog zakona.
- (26) Razdoblje poravnanja neuravnoteženja iznosi 15 minuta.

Članak 77.

(Odgovornost sudionika za neuravnoteženje)

- (1) Svi su sudionici na tržištu odgovorni za neuravnoteženja koja uzrokuju na tržištu električne energije.
- (2) Sudionici na tržištu su dužni registrirati se kao subjekti odgovorni za odstupanje ili ugovorom prenijeti bilančnu odgovornost na subjekt odgovoran za odstupanje po svom izboru.
- (3) Delegirani operator utvrđuje bilančnu odgovornost sudionika na tržištu na razini subjekta odgovornog za odstupanje koji predstavlja bilančnu skupinu sudionika na tržištu.
- (4) Subjekt odgovoran za odstupanje financijski je odgovorna delegiranom operatoru za neuravnoteženje bilančne skupine koju predstavlja.
- (5) Sudionici su na tržištu za neuravnoteženje odgovorni svom subjektu odgovornom za odstupanje.
- (6) Sudionici na tržištu i subjekt odgovoran za odstupanje dužni su urediti međusobne odnose u svezi raspodjele troškova neuravnoteženja unutar bilančne skupine.
- (7) Delegirani operator vodi registar obračunskih mjernih mjesta po bilančnim skupinama za korisnike prijenosnog sustava.
- (8) Operator distribucijskog sustava vodi registar obračunskih mjernih mjesta po bilančnim skupinama za korisnike distribucijskog sustava.
- (9) Operator distribucijskog sustava dostavlja podatke delegiranom operatoru potrebne za obračun neuravnoteženja i izvršenih pomoćnih usluga, na način propisan tržišnim pravilima.

Članak 78.

(Operator organiziranog tržišta električne energije)

- (1) Operator organiziranog tržišta električne energije (burza električne energije) je pravna osoba koja obavlja djelatnost upravljanja organiziranim tržištem električne energije i koje djeluje kao ugovorna strana između prodavača i kupaca na tržištu električne energije za dan unaprijed i unutar dana u Bosni i Hercegovini.
- (2) Delegirani operator dužan je osnovati zasebnu pravnu osobu sa sjedištem u Mostaru, koja će djelovati

kao operator organiziranog tržišta, uspostaviti tržišta za dan unaprijed i unutar dana.

- (3) Prije osnivanja operatora organiziranog tržišta iz stavka (2) ovoga članka, delegirani operator mora ponuditi operatoru prijenosnog sustava i javnim elektroprivrednim poduzećima sudjelovanje u vlasništvu nad operatorom organiziranog tržišta iz stavka (2) ovoga članka u ukupnom iznosu od najmanje 20 %, na ravnopravnoj osnovi.
- (4) Nakon osnivanja operatora organiziranog tržišta iz stavka (2) ovoga članka, delegirani operator može omogućiti drugim zainteresiranim pravnim i fizičkim osobama sudjelovanje u preostalom dijelu vlasništva nad operatorom organiziranog tržišta iz stavka (2) ovoga članka.
- (5) U slučaju iz st. (3) i (4) ovoga članka, delegirani operator mora zadržati većinski udio od najmanje 51 % u vlasništvu nad operatorom organiziranog tržišta.
- (6) Operator organiziranog tržišta iz stavka (2) ovoga članka putem međunarodnog javnog poziva vrši odabir pružatelja usluge u svrhu uspostave i funkcioniranja organiziranog tržišta.
- (7) Uspostava operatora organiziranog tržišta iz stavka (2) ovoga članka ne dovodi u pitanje mogućnost uspostave drugih operatora organiziranog tržišta u Bosni i Hercegovini, od strane zainteresiranih subjekata, na konkurentskim načelima.
- (8) Operator organiziranog tržišta električne energije obavlja djelatnost u skladu s licencom izdanom od strane Državnog regulatora.
- (9) Operator organiziranog tržišta obavlja djelatnost u skladu s načelima transparentnosti, objektivnosti i nediskriminacije, pod nadzorom Državnog regulatora.
- (10) Operator organiziranog tržišta naplaćuje naknade od sudionika na tržištu električne energije te donosi i javno objavljuje cjenik naknada za sudjelovanje na organiziranom tržištu.
- (11) Delegirani operator, ukoliko je potrebno, osigurava dodatna sredstva za rad operatora organiziranog tržišta iz stavka (2) ovoga članka.
- (12) Operator organiziranog tržišta može uspostaviti trgovanje financijskim izvedenicama električne energije.

Članak 79.

(Zadaci operatora organiziranog tržišta)

Operator organiziranog tržišta električne energije je odgovoran za:

- a) uspostavu i rad organiziranog tržišta električne energije za dan unaprijed i unutar dana;
- b) propisivanje uvjeta za sudjelovanje na organiziranom tržištu;
- c) vođenje evidencije sudionika na organiziranom tržištu;
- d) utvrđivanje standardiziranih tržišnih proizvoda;
- e) prijam i uparivanje ponuda;
- f) izračun tržišnih cijena;
- g) obavješćavanje sudionika na tržištu o statusu njihovih ponuda;
- h) objavu tržišnih rezultata;
- i) izradu dnevnih, mjesečnih i godišnjih izvješća o trgovini na organiziranom tržištu;

- j) obračun i namirenje (kliring) zaključenih transakcija na organiziranom tržištu;
- k) donošenje pravila rada organiziranog tržišta;
- l) preuzimanje bilančne odgovornosti za transakcije zaključene na organiziranom tržištu;
- m) dostavljanje dnevnih rasporeda rada delegiranom operatoru;
- n) obavljanje drugih poslova u cilju funkcioniranja organiziranog tržišta.

Članak 80.

(Pravila rada organiziranog tržišta električne energije)

- (1) Operator organiziranog tržišta donosi pravila rada organiziranog tržišta električne energije kojim se uređuje funkcioniranje organiziranog tržišta električne energije, uz odobrenje Državnog regulatora.
- (2) Pravilima rada organiziranog tržišta električne energije posebno se utvrđuju:
 - a) segmenti organiziranog tržišta;
 - b) uvjeti i postupak stjecanja i prestanka statusa sudionika na organiziranom tržištu;
 - c) vrste i tipski ugovori koji se zaključuju sa sudionicima na organiziranom tržištu;
 - d) vođenje registra sudionika na organiziranom tržištu;
 - e) vrste naknada za sudjelovanje na organiziranom tržištu;
 - f) proizvodi za trgovanje na organiziranom tržištu;
 - g) način dostave i potvrda ponuda;
 - h) vrste naloga za trgovinu;
 - i) pravila trgovanja na tržištu za dan unaprijed;
 - j) pravila trgovanja na tržištu unutar dana;
 - k) obavješćavanje tržišnih sudionika o statusu njihovih ponuda;
 - l) postupak kliringa i financijskog poravnanja na organiziranom tržištu;
 - m) objava tržišnih rezultata;
 - n) standardi i postupci za evidentiranje transakcija na organiziranom tržištu;
 - o) način postupanja u izvanrednim situacijama; i
 - p) druga pitanja od značaja za funkcioniranje organiziranog tržišta.
- (3) Operator organiziranog tržišta objavljuje pravila rada organiziranog tržišta električne energije na svojoj službenoj internet stranici.
- (4) Operator organiziranog tržišta vrši izmjene i dopune pravila rada organiziranog tržišta električne energije, na vlastitu inicijativu ili na inicijativu i sukladno uputama Državnog regulatora.

Članak 81.

(Određivanje nominiranog operatora tržišta električne energije)

- (1) Državni regulator određuje operatora organiziranog tržišta koji će imati status nominiranog operatora tržišta električne energije (u daljnjem tekstu: nominirani operator) u cilju povezivanja s drugim organiziranim tržištima električne energije.

- (2) Za nominiranog operatora može biti određen operator organiziranog tržišta koji ispunjava sljedeće uvjete:
- a) ima na raspolaganju odgovarajuće resurse za koordinirano povezivanje tržišta za dan unaprijed i unutar dana, uključujući resurse neophodne za obavljanje poslova nominiranog operatora, financijska resurse, potrebnu informacijsku tehnologiju, tehničku infrastrukturu i operativne postupke, ili dokazuje da će te resurse steći pravovremeno tijekom pripremnog razdoblja prije preuzimanja svojih zadaća;
 - b) može osigurati sudionicima na organiziranom tržištu otvoren pristup informacijama u svezi zadaća nominiranog operatora;
 - c) troškovno je učinkovit u pogledu povezivanja tržišta za dan unaprijed i unutar dana te u svom unutarnjem računovodstvu vodi zasebno knjigovodstvo za funkcije povezivanja tržišta i druge aktivnosti radi sprječavanja unakrsnog subvencioniranja;
 - d) u odgovarajućoj je mjeri poslovno odvojen od drugih sudionika na tržištu;
 - e) ako je u drugoj državi članici Europske unije ili ugovornih strana Energetske zajednice određen kao nacionalni pravni monopol za usluge trgovanja na tržištu za dan unaprijed i unutar dana, ne smije primjenjivati naknade za financiranje svojih aktivnosti na tržištu za dan unaprijed ili unutar dana ni u jednoj državi članici Europske unije ili ugovornoj strani Energetske zajednice osim u onoj u kojoj se navedene naknade naplaćuju;
 - f) da postupa bez diskriminacije prema svim sudionicima na tržištu;
 - g) ima uspostavljene odgovarajuće mehanizme za nadzor tržišta;
 - h) ima zaključene odgovarajuće sporazume kojima su uređeni transparentnost i povjerljivost podataka sa sudionicima na tržištu i operatorom prijenosnog sustava i delegiranim operatorom;
 - i) osigurava usluge financijskog poravnanja i plaćanja;
 - j) uspostavlja potrebne komunikacijske sustave i postupke za koordinaciju s operatorima prijenosnog sustava i nominiranim operatorima država članica Europske unije ili ugovornih strana Energetske zajednice.
- (3) Državni regulator odlučuje o ispunjenosti uvjeta za određivanje nominiranog operatora tržišta električne energije u nediskriminirajućem i transparentnom postupku.
- (4) Postupak određivanja nominiranog operatora tržišta električne energije, pokreće se podnošenjem zahtjeva Državnom regulatoru s potrebnom dokumentacijom.
- (5) Nominirani operatori tržišta električne energije sa sjedištem u državama članicama Europske unije ili Ugovornim stranama Energetske zajednice mogu podnijeti zahtjev za određivanje za nominiranog operatora u Bosni i Hercegovini.
- (6) Državni regulator donosi odluku o određivanju nominiranog operatora, odnosno oduzimanju statusa nominiranog operatora tržišta električne energije i objavljuje je u Službenom glasniku Bosne i Hercegovine te obavještava ECRB.

Članak 82.

(Zadaće nominiranog operatora tržišta električne energije)

- (1) Nominirani operator, pored zadaća organiziranja tržišta električne energije za dan unaprijed i unutar dana iz članka 79. ovog zakona, obavlja i sljedeće zadaće:

- a) provodi funkcije povezivanja tržišta u koordinaciji s nominiranim operatorima drugih država;
 - b) provodi zahtjeve za povezivanje tržišta za dan unaprijed i unutar dana, zahtjeve za funkcije povezivanja tržišta i zahtjeve za algoritam za cjenovno povezivanje tržišta električne energije;
 - c) određuje maksimalne i minimalne cijene na tržištima za dan unaprijed i unutar dana u suradnji s nominiranim operatorima i operatorima prijenosnog sustava drugih država;
 - d) anonimizira i prosljeđuje zaprimljene naloge za trgovinu u cilju izvršenja funkcija povezivanja tržišta;
 - e) ocjenjuje rezultate povezanog tržišta, dodjeljuje naloge na temelju tih rezultata, potvrđuje rezultate tržišta ukoliko se ocijene ispravnim i prosljeđuje rezultate delegiranom operatoru, koji ih potvrđuje u skladu s ograničenjima u dodjeli prekozonjskih prijenosnih kapaciteta;
 - f) obavještava sudionike na tržištu o rezultatima njihovih naloga;
 - g) djeluje kao središnja ugovorna strana odgovorna za financijsko poravnanje i plaćanje energije razmijenjene na povezanom tržištu za dan unaprijed i unutar dana;
 - h) uspostavlja pričuvene postupke za rad državnih ili regionalnih tržišta u slučaju izostanka rezultata povezanog tržišta, u suradnji s drugim nominiranim operatorima tržišta električne energije i operatorima prijenosnog sustava;
 - i) dostavlja procjenu troškova, kao i informacije o troškovima vezanim za povezivanje tržišta za dan unaprijed i unutar dana Državnom regulatoru i delegiranom operatoru kada se troškovi nominiranog operatora za uspostavu, izmjenu i operativni rad povezanog tržišta za dan unaprijed i unutar dana pokrivaju od delegiranog operatora;
 - j) koordinira uspostavu aranžmana koji se odnose na više od jednog nominiranog operatora unutar zone trgovanja s delegiranim operatorom i povezivanje jedinstvenog tržišta za dan unaprijed i/ili unutar dana sukladno odobrenim aranžmanima.
- (2) Pored zadaća iz stavka (1) ovoga članka, nominirani operator tržišta električne energije obavlja i funkcije povezivanja tržišta s nominiranim operatorima tržišta električne energije drugih država, i to:
- a) razvija i održava algoritme, sustave i postupke za povezivanje u jedinstvena tržišta za dan unaprijed i unutar dana;
 - b) obrađuje ulazne podatke o kapacitetima između zona trgovanja i ograničenjima u dodjeli kapaciteta, koje osiguravaju subjekti koji vrše koordiniran proračun raspoloživih kapaciteta;
 - c) upravlja algoritmom uparivanja ponuda na tržištu za dan unaprijed i algoritmom za kontinuirano uparivanje ponuda na tržištu unutar dana;
 - d) potvrđuje i šalje rezultate povezanog tržišta za dan unaprijed i unutar dana drugim nominiranim operatorima tržišta električne energije i operatorima prijenosnog sustava električne energije.

Članak 83.

(Troškovi uspostave, promjene i upravljanja tržišta dan unaprijed i unutar dana)

(1) NEMO će sudjelovati u snošenju sljedećih troškova:

- a) zajednički, regionalni i državni troškovi uspostave, ažuriranja ili daljnjeg razvitka algoritma za cjenovno povezivanje tržišta i povezivanja jedinstvenog tržišta za dan unaprijed;
- b) zajednički, regionalni i državni troškovi uspostave, ažuriranja ili daljnjeg razvitka algoritma kontinuiranog uparivanja ponuda za trgovinu i povezivanja jedinstvenog tržišta unutar dana;
- c) zajednički, regionalni i državni troškovi upravljanja jedinstvenim povezanim tržištima za dan

unaprijed i unutar dana.

- (2) U skladu s dogovorom s relevantnim NEMO-ima, delegirani operator ili operator prijenosnog sustava može dati doprinos troškovima iz stavka (1) ovoga članka uz odobrenje nadležnih regulatornih tijela.
- (3) U slučaju iz stavka (2) ovoga članka, u roku od dva mjeseca od prijama prognoze od relevantnih NEMO-a, operator prijenosnog sustava ili delegirani operator će imati pravo da Državnom regulatoru ili drugom nadležnom nacionalnom regulatornom tijelu dostavi na odobrenje prijedlog doprinosa troškovima.
- (4) U skladu sa stavkom (1) ovoga članka NEMO ima pravo na naknadu troškova koje nisu snosili delegirani operator ili operator prijenosnog sustava u skladu sa st. (2) i (3) ovoga članka putem naknada ili drugih odgovarajućih mehanizama, samo ako su troškovi razumni i proporcionalni i utvrđeni međunarodnim sporazumima s nadležnim regulatornim tijelom.

Članak 84.

(Sudionici na veleprodajnom tržištu električne energije)

- (1) Elektroenergetski subjekti, uključujući agregatore, i druge pravne i fizičke osobe imaju pravo sudjelovati na veleprodajnom tržištu električne energije radi prodaje ili kupnje električne energije pod uvjetima i u skladu s ovim zakonom i podzakonskim aktima donesenim na temelju njega.
- (2) Delegirani operator i operator distribucijskog sustava su posebna kategorija sudionika na tržištu električne energije i sudjeluju na tržištu isključivo u cilju nabave električne energije za pokriće gubitaka u prijenosnoj i distribucijskoj mreži.

Članak 85.

(Praćenje i nadzor nad veleprodajnim tržištem električne energije)

- (1) Državni regulator nadzire veleprodajno tržište električne energije na način i pod uvjetima propisanim ovim zakonom i podzakonskim aktima.
- (2) Državni regulator u suradnji s entitetskim regulatornim komisijama izrađuje obavijest o organizaciji i funkcioniranju tržišta električne energije u Bosni i Hercegovini, uz pregled aktivnosti sudionika na tržištu i prikaz najznačajnijih trendova na tržištu električne energije.
- (3) Obavijest iz stavka (2) ovoga članka sastavni je dio izvješća o radu Državnog regulatora.
- (4) Operator organiziranog tržišta električne energije podnosi izvješće Državnom regulatoru o aktivnostima na organiziranom tržištu električne energije najkasnije do kraja veljače tekuće godine za prethodnu godinu.

Članak 86.

(Konkurencija na veleprodajnom tržištu električne energije)

- (1) Zaštita konkurencije na veleprodajnom tržištu električne energije provodi se sukladno propisima koji uređuju područje zaštite konkurencije u Bosni i Hercegovini.
- (2) Državni regulator bez odlaganja obavještava Konkurencijsko vijeće ukoliko rezultati nadzora na veleprodajnom tržištu električne energije iz članka 85. ovog zakona ukazu na postojanje zabranjenih konkurencijskih djelovanja ili ukoliko Državni regulator na bilo koji drugi način stekne saznanja o njihovu postojanju.

- (3) Državni regulator, u okviru svojih nadležnosti, surađuje s Konkurencijskim vijećem u svezi pitanja koja se odnose na zaštitu konkurencije na veleprodajnom tržištu električne energije.

Članak 87.

(Mjere za promidžbu konkurencije na tržištu)

- (1) Državni regulator, u suradnji s entitetskim regulatornim komisijama te po potrebi Konkurencijskim vijećem, provodi ispitivanje funkcioniranja tržišta električne energije najmanje svake dvije godine počevši od prve godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.
- (2) Državni regulator može, u okviru svojih nadležnosti i ovlasti, donijeti neophodne i razmjerne mjere za unapređenje učinkovite konkurencije na tržištu u cilju osiguranja pravilnog funkcioniranja tržišta električne energije.
- (3) Mjere iz stavka (2) ovoga članka moraju biti razmjerne, nediskriminirajuće i transparentne.

Članak 88.

(Dostavljanje podataka u svrhu zaštite konkurencije)

- (1) Proizvođači, koji su vlasnici ili upravljaju proizvodnim postrojenjima, gdje je u najmanje jednoj elektrani instalirana snaga od najmanje 250 MW ili čiji je portfolio proizvodnje električne energije najmanje 400 MW, dužni su u razdoblju od pet godina čuvati sve podatke na satnoj osnovi po elektrani koji su neophodni za potvrđivanje operativnih odluka koje se odnose na sudjelovanje na:
- a) organiziranim tržištima električne energije,
 - b) dražbama prekozonskih prijenosnih kapaciteta,
 - c) tržištima rezervnih kapaciteta, i
 - d) drugim tržištima u vezi s elektroenergetskim djelatnostima.
- (2) Podatci iz stavka (1) ovoga članka moraju biti dostupni Državnom regulatoru, entitetskim regulatornim komisijama i Konkurencijskom vijeću.
- (3) Podatci iz stavka (1) ovoga članka posebno sadrže podatke o raspoloživom proizvodnom kapacitetu i dodijeljenoj rezervi, uključujući dodjelu te rezerve na razini elektrane u vrijeme podnošenja ponuda i u vrijeme izvršenja proizvodnje.

Članak 89.

(Izračun rezidualne mješavine električne energije)

- (1) Rezidualna mješavina električne energije znači ukupnu godišnju strukturu izvora energije u Bosni i Hercegovini, isključujući udio energije obuhvaćen izdanim jamstvima podrijetla.
- (2) Državni regulator, u suradnji s entitetskim regulatornim komisijama, vrši izračun rezidualne mješavine električne energije.
- (3) Prilikom izračuna iz stavka (2) ovoga članka, Državni regulator prikuplja podatke od entitetskih regulatornih komisija o izdanim i poništenim jamstvima podrijetla.
- (4) Državni regulator objavljuje na svojoj službenoj internet stranici izračun rezidualne mješavine.
- (5) Državni regulator donosi pravilnik kojim utvrđuje metodologiju za izračun rezidualne mješavine,

način prikupljanja podataka i objave strukture rezidualne mješavine, te druga pitanja od značaja za izračun rezidualne mješavine električne energije.

POGLAVLJE VIII. PREKOGRANIČNA RAZMJENA ELEKTRIČNE ENERGIJE

Članak 90.

(TCM pravila i metodologije BiH)

Operator prijenosnog sustava, delegirani operator i/ili NEMO su dužni razvijati i predlagati TCM pravila i metodologije, odnosno njihove izmjene koje nakon usuglašavanja podnose Državnom regulatoru na odobrenje, i to za:

- a) dodjelu kapaciteta i upravljanje zagušenjima;
- b) uravnoteženje električne energije;
- c) rad elektroenergetskog sustava;
- d) žurne slučajeve i obnovu.

Članak 91.

(Paneuropska TCM pravila i metodologije)

Operator prijenosnog sustava, delegirani operator i/ili NEMO je dužan da, nakon odobrenja regulatornih institucija država članica Europske unije i ako je neophodno ACER-a, primjenjuje sljedeća Paneuropska TCM pravila i metodologije u prekozonskoj trgovini, i to za:

- a) dodjelu kapaciteta i upravljanje zagušenjem;
- b) dugoročnu dodjelu kapaciteta;
- c) uravnoteženje električne energije;
- d) rad elektroenergetskog sustava.

Članak 92.

(Regionalna TCM pravila i metodologije)

Operator prijenosnog sustava i/ili delegirani operator je dužan sudjelovati i surađivati s drugim operatorima prijenosnog sustava i/ili delegiranim operatorima ugovornih strana Energetske zajednice i državama članicama Europske unije u podnošenju na odobrenje nadležnim regulatornim tijelima predmetne regije, i ako je potrebno ECRB-u i ACER-u, kao i da primjenjuje sljedeća Regionalna TCM pravila i metodologije u prekozonskoj trgovini, za:

- a) dodjelu kapaciteta i upravljanje zagušenjem;
- b) dugoročnu dodjelu kapaciteta;
- c) uravnoteženje električne energije;
- d) rad elektroenergetskog sustava.

Članak 93.

(Nadležnosti ACER u prekograničnoj trgovini električnom energijom)

- (1) Državni regulator, delegirani operator i NEMO su dužni uzeti u obzir odluke ACER-a koje se odnose

na TCM pravila i metodologije na paneuropskom i regionalnom tržištu električne energije, kao i ostale odluke, mišljenja i preporuke koje im je uputio ACER.

- (2) Odluke ACER-a iz stavka (1) ovoga članka se odnose na:
- a) odluke o zahtjevu za informacijama;
 - b) odluke o odobravanju TCM pravila i metodologija u vezi s novim, ili izmjenama i dopunama paneuropskih ili regionalnih TCM pravila i metodologija, uključujući slučajeve nepostojanja sporazuma između relevantnih regulatornih institucija drugih država;
 - c) prilagođavanja konfiguracije regije za proračun kapaciteta;
 - d) prilagođavanja konfiguracije regije za rad sustava;
 - e) prilagođavanja konfiguracije regionalnih središta za koordinaciju;
 - f) neusklađenost u radu regionalnih središta za koordinaciju;
 - g) izuzeća za nove interkonektore;
 - h) odstupanja od pravila od 70 % minimalnog kapaciteta interkonekcije, u slučaju da se Državni regulator ili bilo koja regulatorna institucija drugih država u istom kontrolnom bloku ne slaže sa zahtjevom za odstupanje.
- (3) Svaka fizička ili pravna osoba na koju se odnosi odluka ACER-a ima pravo žalbe u skladu s informacijom o pravnom lijeku sadržanoj u toj odluci.

Članak 94.

(Upravljanje prekograničnim tokovima električne energije)

- (1) Delegirani operator upravlja prekograničnim tokovima električne energije kroz prienosnu mrežu vodeći računa o tehničkim kapacitetima prekograničnih vodova i prienosne mreže u cjelini.
- (2) Delegirani operator izrađuje metodologiju za izračun raspoloživih prekozonskih kapaciteta i margine pouzdanosti, koja se temelji na tehničkim značajkama prienosnog sustava.
- (3) Delegirani operator objavljuje vrijednosti raspoloživih prekozonskih kapaciteta na različitim vremenskim horizontima veleprodajnog tržišta, uz navođenje podataka o prethodno rezerviranim kapacitetima, na način bliže uređen pravilima o dodjeli i korištenju prekozonskih prienosnih kapaciteta.
- (4) Delegirani operator javno objavljuje podatke o dodijeljenim prekozonskim kapacitetima i cijenama ostvarenim u postupku dodjele kapaciteta.
- (5) Državni regulator na zahtjev nadležne institucije, suglasno obvezama koje proizlaze iz ratificiranih međunarodnih ugovora, dostavlja podatke vezane za prekogranične tokove električne energije.

Članak 95.

(Tranzit električne energije)

- (1) Tranzit je prienos električne energije iz jedne u drugu stranu državu ili iz strane države u tu istu državu preko elektroenergetskog sustava Bosne i Hercegovine.
- (2) Delegirani operator tržišnim sudionicima odobrava tranzit električne energije vodeći računa o tehničkim mogućnostima i sigurnosti rada sustava te usklađuje tranzit električne energije s operatorima sustava

susjednih država.

- (3) Delegirani operator s drugim operatorima prijenosnih sustava sudjeluje u jedinstvenom međukompenzacijskom mehanizmu za izračun i nadoknadu troškova dijela prijenosne mreže koja se koristi u tranzitu električne energije.
- (4) Operativni zahtjevi za tranzit električne energije preko teritorija Bosne i Hercegovine uređuju se mrežnim kodeksom.
- (5) Na pojedinačne transakcije za prijavljeni tranzit električne energije ne obračunava se posebna mrežna naknada.

Članak 96.

(Upravljanje zagušenjima u prijenosnom sustavu)

- (1) Delegirani operator upravlja zagušenjima u prijenosnom sustavu primjenom nediskriminirajućih mjera utemeljenih na tržišnim načelima.
- (2) Zagušenja u prijenosnom sustavu prvenstveno se rješavaju primjenom metoda koje nisu utemeljene na transakcijama i ne uključuju odabir između ugovora pojedinih sudionika na tržištu.
- (3) Delegirani operator može izvršiti ograničenje opsega transakcija sudionika na tržištu u cilju rješavanja zagušenja u prijenosnom sustavu samo u stanjima žurnosti, u uvjetima kada ponovna otprema ili trgovina u suprotnom smjeru nije moguća.
- (4) Sudionici na tržištu imaju pravo, osim u slučaju više sile, na kompenzaciju zbog ograničenja opsega transakcija iz stavka (3) ovoga članka, sukladno tržišnim pravilima.
- (5) Delegirani je operator obvezan sudionicima na tržištu učiniti raspoloživim maksimalnu razinu kapaciteta prekozonskih vodova i prijenosne mreže koja utječe na tokove između zona trgovanja, uz poštivanje standarda sigurnosti pogona elektroenergetskog sustava u Bosni i Hercegovini i sustava u okruženju.
- (6) Delegirani operator ne može ograničiti količine prekozonskih kapaciteta koji se stavljaju na raspolaganje sudionicima na tržištu kao način za rješavanje zagušenja unutar zone trgovanja ili za upravljanje tokovima koji su rezultat internih transakcija unutar zone trgovanja.
- (7) Sudionici na tržištu mogu trgovati dodijeljenim kapacitetima na sekundarnom tržištu, uz obvezu pravovremenog izvješćivanja delegiranog operatora.
- (8) Sudionici su na tržištu obvezni pravovremeno obavještavati delegiranog operatora o namjeri korištenja dodijeljenog prekozonskog kapaciteta, pri čemu će se dodijeljeni neiskorišteni kapacitet ponovno učiniti raspoloživim na tržištu električne energije.
- (9) Delegirani operator je obvezan, koliko je tehnički moguće, netirati zahtjeve za kapacitetima u suprotnom smjeru na zagušenim prekozonskim vodovima u cilju iskorištenja njihovog maksimalnog kapaciteta te osigurati da transakcije koje ublažavaju zagušenja budu prihvaćene vodeći računa o sigurnosti sustava.
- (10) Sudionik na tržištu koji ne iskoristi prekozonski kapacitet na koji se obvezao ili u slučaju eksplicitne dodjele kapaciteta ne trguje kapacitetom na sekundarnom tržištu ili pravovremeno ne vrati kapacitet delegiranom operatoru, gubi pravo na dodijeljeni kapacitet i plaća delegiranom operatoru naknadu koja odražava troškove.

- (11) Delegirani operator koji ne osigura dodijeljeni prekozonski kapacitet odgovoran je prema sudioniku na tržištu i plaća mu kompenzaciju zbog gubitka prava na korištenje kapaciteta.
- (12) Svi prihodi koje operator prijenosnog sustava ostvari posredstvom delegiranog operatora po osnovu korištenja prekozonskih prijenosnih vodova, moraju biti utrošeni za:
 - a) jamčenje stvarne raspoloživosti dodijeljenih prekozonskih kapaciteta, uključujući kompenzacije za nepružene usluge, i/ili
 - b) održavanje ili povećanje prekozonskih prijenosnih kapaciteta kroz ulaganja u prijenosnu mrežu.
- (13) Prihodi koje ostvari operator prijenosnog sustava će se voditi na zasebnom računu za potrebe ostvarenja ciljeva iz stavka (12) ovoga članka,
- (14) Ukoliko su ciljevi iz stavka (12) ovog člana ispunjeni, prihodi koje ostvari operator prijenosnog sustava mogu se iskoristiti za smanjenje tarifa za rad operatora prijenosnog sustava .
- (15) Državni regulator je obavezan obavijestiti ECRB o iznosu i korištenju sredstava iz stavka (14) ovoga članka.

Članak 97.

(Aksijski plan za povećanje raspoloživih prekozonskih kapaciteta)

- (1) Delegirani operator donosi akcijski plan i poduzima mjere za povećanje raspoloživih prekozonskih kapaciteta koji se stavljaju na raspolaganje sudionicima na tržištu, u cilju dostizanja minimalne razine od 70 % tehničkog limita prekozonskih vodova do 31. 12. 2027. godine.
- (2) Državni regulator, po zahtjevu delegiranog operatora, može odobriti izuzeće od obveze dostizanja minimalne razine kapaciteta iz stavka (1) ovoga članka, iz razloga očuvanja operativne sigurnosti.
- (3) Izuzeće iz stavka (2) ovoga članka može se dodijeliti na ograničeno razdoblje do maksimalno dvije godine, u opsegu koji je strogo ograničen na očuvanje operativne sigurnosti, bez diskriminacije između unutarnjih i prekozonskih tokova električne energije.
- (4) Državni se regulator u postupku dodjele izuzeća konzultira s regulatornim institucijama drugih država koje čine regiju koordiniranog izračuna kapaciteta.

Članak 98.

(Ponovna otprema)

- (1) Ponovna otprema je primjenjiva za sve vrste korisnika sustava i utemeljeno je na objektivnim, transparentnim i nediskriminirajućim kriterijima.
- (2) Odabir korisnika sustava koji se uključuju u postupak ponovne otpreme vrši se na tržišno utemeljenim mehanizmima.
- (3) Korisnik sustava koji sudjeluje u postupku ponovne otpreme ima pravo na financijsku kompenzaciju.
- (4) Ponude energije uravnoteženja koje se koriste za ponovnu otpremu ne utječu na formiranje cijene neuravnoteženja.
- (5) Primjena netržišno utemeljenih mehanizama ponovne otpreme dopuštena je ukoliko:
 - a) ne postoji alternativa utemeljena na tržišnim načelima,

- b) iskorišteni su svi resursi odabrani primjenom tržišnih mehanizama,
- c) broj raspoloživih korisnika sustava je nedovoljan za osiguranje djelotvorne konkurencije,
- d) zagušenja u sustavu se javljaju regularno i na predvidiv način, pri čemu bi primjena tržišno utemeljenih mehanizama mogla dovesti do zlouporaba u dostavi ponuda koja mogu povećavati unutarnja zagušenja.

(6) Delegirani operator izvješćuje Državnog regulatora o:

- a) stupnju razvitka i učinkovitosti tržišno utemeljenih mehanizama,
- b) razlozima, tipu proizvođača i količini energije koja je ponovno otpremljena,
- c) mjerama koje poduzimaju s ciljem smanjenja potreba za ponovnom otpremom naniže proizvođača koji koriste obnovljive izvore energije ili visoko učinkovite kogeneracije.

(7) Državni regulator objavljuje zbirno izvješće utemeljeno na podacima iz stavka (6) ovoga članka, koji po potrebi sadrži i preporuke za unapređenje procesa.

(8) Delegirani operator je dužan:

- a) jamčiti kapacitet prijenosne mreže za prijenos električne energije iz obnovljivih izvora ili učinkovite kogeneracije uz minimalnu moguću ponovnu otpremu, pri čemu prilikom planiranja razvitka mreže može uzeti u obzir ograničenu ponovnu otpremu u situaciji kada pokaže da je ponovna otprema ekonomski učinkovitija i ne prelazi 5 % godišnje proizvodnje u postrojenjima koja koriste obnovljive izvore energije,
- b) poduzimati operativne mjere s ciljem minimiziranja ponovne otpreme naniže proizvođača koji koriste obnovljive izvore energije ili visoko učinkovite kogeneracije,
- c) osigurati da je prijenosna mreža dovoljno fleksibilna na način koji omogućava nesmetano upravljanje.

(9) Netržišno utemeljeni mehanizmi ponovne otpreme koji uključuju reguliranje naniže proizvođača iz obnovljivih izvora energije i proizvođača u učinkovitoj kogeneraciji, dopušteni su isključivo ukoliko ne postoje alternativna rješenja ili ukoliko ta rješenja dovode do nerazmjernih troškova ili predstavljaju značajan rizik za sigurnost sustava.

(10) Proizvođači iz obnovljivih izvora energije i proizvođači u učinkovitoj kogeneraciji za vlastite potrebe bez isporuke električne energije u mrežu, ne mogu vršiti ponovnu otpremu naniže, osim ukoliko ne postoje druga rješenja za problem sigurnosti sustava.

(11) Korisnik sustava koji sudjeluje u postupku ponovne otpreme, u slučaju primjene netržišno utemeljenih mehanizama ponovne otpreme, ima pravo na financijsku kompenzaciju od strane delegiranog operatora, osim u slučaju proizvođača koji su zaključili ugovor o priključenju kojim se ne jamči isporuka električne energije u svim okolnostima.

(12) Financijska kompenzacija iz stavka (11) ovoga članka mora biti najmanje jednaka većoj od vrijednosti sljedećih elemenata ili njihovoj kombinaciji ukoliko primjena veće od vrijednosti dovodi do neopravdano niske ili visoke kompenzacije:

- a) dodatnih operativnih troškova prouzročenih ponovnom otpremom, kao što su dodatni troškovi goriva u slučaju preusmjeravanja na više, ili osiguravanje pričuvne toplotne energije za slučaj preusmjeravanja na niže postrojenja za proizvodnju električne energije koja koriste visokoučinkovitu kogeneraciju,

- b) neto prihoda od prodaje električne energije na tržištu za dan unaprijed koji bi bili ostvareni bez primjene ponovne otpreme, a koji mogu uključiti i eventualnu financijsku potporu koju prima korisnik sustava na temelju količina proizvedene ili utrošene električne energije.

Članak 99.

(Mehanizam poravnanja između operatora prijenosnog sustava)

- (1) Delegirani operator sudjeluje u mehanizmu poravnanja između operatora prijenosnih sustava po osnovu tranzita električne energije preko prijenosnog sustava Bosne i Hercegovine sukladno pravilima koje usvoji ENTSO-E i sporazumima između operatora prijenosnog sustava.
- (2) Delegirani operator dužan je da se pridržava operativnih pravila, smjernica i uputa u svezi servisiranja prekograničnih tokova električne energije usvojenim od strane nadležnih tijela Energetske zajednice, regionalnih i europskih udruga.
- (3) Delegirani operator dužan je dostaviti potrebne obavijesti utvrđene relevantnim pravilima ENTSO-E radi vođenja i provedbe mehanizma iz stavka (1) ovoga članka.
- (4) Prihodi i rashodi ostvareni po osnovu sudjelovanja u mehanizmu iz stavka (1) ovoga članka pripadaju operatoru prijenosnog sustava.
- (5) Delegirani operator i operator prijenosnog sustava obavještavaju Državnog regulatora o prihodima i rashodima ostvarenim po osnovu sudjelovanja u mehanizmu poravnanja iz stavka (1) ovoga članka.
- (6) Prihodi i rashodi ostvareni po osnovu sudjelovanja u mehanizmu iz stavka (1) ovoga članka uzimaju se u obzir prilikom utvrđivanja tarifa za rad operatora prijenosnog sustava.

Članak 100.

(Izuzeća za nove interkonektore)

- (1) Interkonektori istosmjerne struje mogu na zahtjev elektroenergetskog subjekta biti izuzeti od primjene odredaba čl. 20., 40., 49. i članka 96. stavak (13) ovog zakona, kao i odgovarajućih odredaba koje propisuju pristup treće strane prijenosnom sustavu, pod sljedećim uvjetima:
 - a) ulaganja moraju povećati konkurentnost u području opskrbe električnom energijom;
 - b) razina rizika pridruženog ulaganju je takva da se ulaganje neće izvršiti ukoliko se ne dodijeli izuzeće;
 - c) interkonektor mora biti u vlasništvu fizičke ili pravne osobe odvojene barem u formalno-pravnom obliku od operatora sustava u čijim sustavima će se interkonektor izgraditi;
 - d) naknade se naplaćuju od korisnika tog interkonektora;
 - e) nijedan dio kapitalnih ili operativnih troškova interkonektora nije nadoknađen iz bilo koje stavke naknada obračunatih za korištenje prijenosnog ili distribucijskog sustava povezanih s interkonektorom;
 - f) izuzeće ne smije štetiti konkurentnosti ili učinkovitom funkcioniranju unutarnjeg tržišta električne energije ili štetiti učinkovitom funkcioniranju uređenog sustava na koji je interkonektor povezan.
- (2) Izuzeće iz stavka (1) ovoga članka može se dodijeliti na ograničeno vremensko razdoblje za kompletan kapacitet interkonektora ili njegov razmjerni dio.
- (3) Pravo na izuzeće iz stavka (1) ovoga članka primjenjuje se u izuzetnim slučajevima i na interkonektore

naizmjenične struje, pod uvjetom da su troškovi i rizici ulaganja posebno visoki u usporedbi s uobičajenim troškovima i rizicima kod povezivanja dva susjedna prijenosna sustava putem interkonektora naizmjenične struje.

- (4) Stavak (1) ovoga članka primjenjuje se i na značajna povećanja kapaciteta na postojećim interkonektorima.
- (5) Odluku o izuzeću za svaki pojedinačni slučaj donose Državni regulator i nadležna regulatorna institucija susjedne zemlje s čijim sustavom se vrši povezivanje putem interkonektora.
- (6) U roku od dva mjeseca od dana kada je zahtjev za izuzeće primila posljednja nadležna regulatorna institucija, nadležna institucija, suglasno obvezama koje proizlaze iz ratificiranih međunarodnih ugovora, može dostaviti savjetodavno mišljenje onim regulatorima kojima to mišljenje može biti temelj za donošenje njihovih odluka.
- (7) Pri odlučivanju o izuzeću, Državni regulator uzima u obzir:
 - a) potrebu za nametanjem uvjeta o trajanju izuzeća i nediskriminatornom pristupu interkonektoru, i
 - b) kapacitete koji će biti izgrađeni ili modificirani, vremenske okvire projekta i specifične okolnosti u Bosni i Hercegovini.
- (8) Državni regulator prije donošenja odluke o izuzeću odlučuje o pravilima i mehanizmima za upravljanje i dodjelu kapaciteta.
- (9) Pravila iz stavka (8) ovoga članka uključuju obvezu da se neiskorišteni kapacitet ponudi na tržištu, a korisnici interkonektivnog dalekovoda imaju pravo trgovati svojim ugovorenim kapacitetima na sekundarnom tržištu.
- (10) Pri ocjeni kriterija navedenih u stavku (1) tač. a), b) i f) ovog članka uzimaju se u obzir rezultati postupka dodjele kapaciteta.
- (11) Odluka o izuzeću može se donijeti nakon razmjene mišljenja s drugim državama na koje izgradnja interkonektivnog dalekovoda ima utjecaja ili s nadležnim regulatornim institucijama.
- (12) Državni regulator će, bez odlaganja, dostaviti nadležnoj instituciji presliku zahtjeva za izuzeće, kao i odluku i sve relevantne informacije u vezi s odlukom, suglasno obvezama koje proizlaze iz ratificiranih međunarodnih ugovora.
- (13) Informacija iz stavka (12) ovoga članka, koja omogućava nadležnoj instituciji da izda obrazloženo mišljenje, može se podnijeti u zbirnom obliku i osobito sadrži:
 - a) detaljne razloge na temelju kojih je izuzeće odobreno ili odbijeno, uključujući financijske informacije koje opravdavaju potrebu za izuzećem;
 - b) izrađenu analizu o utjecaju dodjele izuzeća na konkurenciju i učinkovito funkcioniranje unutarnjeg tržišta električne energije;
 - c) razloge za vremensko razdoblje i udio u ukupnom kapacitetu interkonekcije za koje se odobrava izuzeće; i
 - d) rezultat konzultacija regulatornih institucija.
- (14) U roku od dva mjeseca od dana prijama informacije iz stavka (12) ovoga članka, nadležna institucija, suglasno obvezama koje proizlaze iz ratificiranih međunarodnih ugovora, može dati mišljenje kojim se zahtijeva da Državni regulator izmijeni ili povuče odluku o izuzeću.
- (15) U slučaju da nadležna institucija, suglasno obvezama koje proizlaze iz ratificiranih međunarodnih ugovora, donese mišljenje iz stavka (14) ovoga članka, Državni regulator će u najvećoj mogućoj mjeri uzeti u obzir to mišljenje.
- (16) Kada konačna odluka Državnog regulatora odstupa od mišljenja nadležne institucije iz stavka (14)

ovoga članka, Državni regulator će osigurati i objaviti, zajedno sa svojom odlukom, obrazloženje na kome temelji svoju odluku.

- (17) Rok iz stavka (14) ovoga članka može se produljiti za još dva mjeseca, ako nadležna institucija, suglasno obvezama koje proizlaze iz ratificiranih međunarodnih ugovora, zahtijeva dodatne informacije, i to produljenje počinje nakon dana prijama potpunih informacija.
- (18) Rok iz stavka (17) ovoga članka može se produljiti uz obostranu suglasnost nadležne institucije, suglasno obvezama koje proizlaze iz ratificiranih međunarodnih ugovora i Državnog regulatora.
- (19) U slučaju da tražene informacije iz stavka (17) ovoga članka nisu dostavljene u traženim rokovima, smatra se da je informacija povučena.
- (20) Mišljenje nadležne institucije iz stavka (14) ovoga članka o odluci o izuzeću ističe dvije godine od dana njegova donošenja, ako izgradnja interkonektivnog dalekovoda nije počela, odnosno pet godina od dana njegova donošenja, ako interkonektivni dalekovod nije pušten u pogon, osim u slučaju kada nadležna institucija, suglasno obvezama koje proizlaze iz ratificiranih međunarodnih ugovora, odluči da je do kašnjenja došlo zbog okolnosti koje su van kontrole osobe kojoj je izuzeće odobreno.
- (21) Akt o izuzeću koji donosi Državni regulator je konačan i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Članak 101.

(Suradnja s regionalnim koordinacijskim središtima)

- (1) Delegirani operator i regionalna koordinacijska središta surađuju u obavljanju sljedećih zadaća od regionalne važnosti za upravljanje sustavima u regiji:
 - a) izrada zajedničkog modela mreže;
 - b) poduzimanje aktivnosti i koordinacija analiza sigurnosti;
 - c) poduzimanje aktivnosti u svezi proračuna kapaciteta između zona trgovanja i upravljanja zagušenjima;
 - d) prognoziranje adekvatnosti sustava i priprema aktivnosti za smanjenje rizika;
 - e) poduzimanje aktivnosti na regionalnoj koordinaciji planiranja isključenja;
 - f) procjena usklađenosti planova obrane i planova za ponovnu uspostavu prijenosnih sustava;
 - g) koordinacija i optimizacija ponovne uspostave sustava nakon raspada;
 - h) izrada pogonskih analiza i izvješća;
 - i) regionalno određivanje rezervnih kapaciteta;
 - j) optimiziranje mehanizama naknade među operatorima prijenosnih sustava;
 - k) olakšavanje regionalne nabavke kapaciteta za uravnoteženje;
 - l) potpora operatorima prijenosnih sustava u optimizaciji međusobnih potraživanja;
 - m) utvrđivanje regionalnih kriznih situacija;
 - n) osposobljavanje i certifikaciju osoblja koje radi za regionalna koordinacijska središta;
 - o) proračun vrijednosti maksimalnog ulaznog kapaciteta za potrebe mehanizma za razvitak kapaciteta;

- p) utvrđivanje potrebe za novim prijenosnim kapacitetima.
- (2) Delegirani operator koordinira s regionalnim koordinacijskim središtem koje je nadležno za regiju za rad sustava i za regiju za proračun kapaciteta kome delegirani operator pripada.
 - (3) Delegirani operator dostavlja regionalnom koordinacijskom središtu sve informacije koje su mu neophodne za izvršenje poslova iz stavka (1) ovoga članka.
 - (4) Delegirani operator u suradnji s drugim operatorima prijenosnih sustava u regiji za rad sustava utvrđuje postupak za donošenje i reviziju koordiniranih aktivnosti i preporuka koje su predložili regionalna koordinacijska središta.
 - (5) Delegirani operator provodi koordinirane aktivnosti odnosno preporuke koje predlažu regionalna koordinacijska središta, osim ako bi provedba koordiniranih aktivnosti dovelo do narušavanja kriterija sigurnosti i drugih neprihvatljivih posljedica po delegiranog operatora.
 - (6) Ako delegirani operator odluči da ne provede koordiniranu aktivnost, odnosno preporuku, bez odlaganja na transparentan način obavještava nadležno regionalno koordinacijsko središte i druge operatore prijenosnih sustava u regiji za rad sustava i u obavijesti iznosi opravdane razloge za takvo postupanje.
 - (7) Delegirani operator može pokrenuti postupak preispitivanja koordiniranih aktivnosti i preporuka koje su predložili regionalna koordinacijska središta, na vlastiti zahtjev, ili u suradnji s drugim operatorima prijenosnih sustava u regiji za rad sustava.
 - (8) U slučaju iz stavka (7) ovoga članka delegirani operator ne obustavlja primjenu koordinirane aktivnosti, odnosno preporuke do donošenja konačne odluke, osim ako bi provedba dovela do narušavanja kriterija sigurnosti i drugih neprihvatljivih posljedica po delegiranog operatora.

POGLAVLJE IX. SIGURNOST OPSKRBE

Članak 102. (Sigurnost opskrbe)

- (1) Sigurnost opskrbe električnom energijom znači osiguranje potrebnih količina električne energije krajnjim kupcima, kao i tehničku sposobnost prijenosnih i distribucijskih sustava da omoguće isporuku do krajnjih kupaca.
- (2) Sigurnost opskrbe obuhvaća:
 - a) adekvatnost resursa koja se odnosi na proizvodne kapacitete, skladišne kapacitete i kapacitete elektroenergetskog prijenosnog i distribucijskog sustava uključujući i interkonektore, procijenjeno u odnosu na očekivanu potrošnju električne energije;
 - b) pouzdanost elektroenergetskog sustava.

Članak 103. (Adekvatnost resursa)

- (1) Delegirani operator procjenjuje adekvatnost elektroenergetskog sustava Bosne i Hercegovine na temelju zajedničke ocjene adekvatnosti na europskoj razini koju godišnje izrađuje ENTSO-E za naredno desetogodišnje razdoblje.
- (2) Delegirani operator dostavlja ENTSO-E podatke potrebne za izradu ocjene adekvatnosti sustava iz stavka (1) ovoga članka.

- (3) Državni regulator može odlučiti da delegirani operator izradi zasebnu ocjenu adekvatnosti na razinu elektroenergetskog sustava Bosne i Hercegovine, koja je komplementarna ocjeni adekvatnosti iz stavka (1) ovoga članka i primjenjuje odgovarajuću metodologiju ENTSO-E, te uzima u obzir specifičnosti elektroenergetskog sustava u Bosni i Hercegovini.
- (4) Ministarstvo dostavlja na mišljenje Tajništvu Energetske zajednice ocjenu adekvatnosti elektroenergetskog sustava Bosne i Hercegovine, ukoliko se njome, za razliku od ocjene adekvatnosti iz stavka (1) ovoga članka, ukaže na neadekvatnost resursa u elektroenergetskom sustavu Bosne i Hercegovine.
- (5) Delegirani će operator prilikom izrade konačne ocjene adekvatnosti na razini elektroenergetskog sustava Bosne i Hercegovine uzeti u obzir mišljenje Tajništva Energetske zajednice, uz detaljno obrazloženje razloga u slučaju djelomičnog ili potpunog neprihvatanja dostavljenog mišljenja.
- (6) Delegirani operator objavljuje ocjenu adekvatnosti elektroenergetskog sustava Bosne i Hercegovine na svojoj službenoj internet stranici.
- (7) Ukoliko ocjena adekvatnosti iz stavka (1) ili stavka (3) ovoga članka ukaže na neadekvatnost resursa u elektroenergetskom sustavu Bosne i Hercegovine, Ministarstvo u suradnji s nadležnim entitetskim ministarstvima koordinira izradu plana provedbe koji sadrži mjere, rokove i nositelje aktivnosti u cilju osiguranja adekvatnosti elektroenergetskog sustava.
- (8) Mjere iz stavka (7) ovoga članka mogu uključivati:
- a) uklanjanje regulatornih poremećaja;
 - b) uklanjanje ograničenja cijena;
 - c) adekvatno vrednovanje manjka energije uravnoteženja;
 - d) povećanje kapaciteta interkonekcije i unutarnje mreže;
 - e) omogućavanje proizvodnje za vlastite potrebe, skladištenja energije, mjera upravljanja opterećenjem i energetske učinkovitosti;
 - f) osiguravanje troškovno učinkovite i tržišno utemeljene nabave pomoćnih i usluga uravnoteženja;
 - g) ukidanje reguliranih cijena.

Članak 104. **(Mehanizam za osiguravanja kapaciteta)**

- (1) Mehanizam za osiguravanje kapaciteta predstavlja privremenu mjeru plaćanja naknade subjektima kojim se osigurava raspoloživost proizvodnih resursa, u cilju osiguravanja potrebne razine adekvatnosti u elektroenergetskom sustavu.
- (2) Mehanizam za osiguravanje kapaciteta može biti:
- a) mehanizam strateških rezervi koji predstavlja mehanizam u kome ugovoreni rezervni kapacitet ne može sudjelovati na veleprodajnom tržištu i angažira se samo kada delegirani operator iscrpi kompletnu rezervu kapaciteta usluga uravnoteženja za uspostavu ravnoteže između ponude i tražnje;
 - b) mehanizam rezervi drugog tipa koji obuhvaća sve mehanizme za osiguravanje kapaciteta koji nemaju karakter strateških rezervi.
- (3) Državni regulator može donijeti odluku da delegirani operator uvede mehanizam za osiguranje kapaciteta isključivo ukoliko ocjena adekvatnosti iz članka 103. ovog zakona ukaže na postojanje

problema s adekvatnošću resursa u elektroenergetskom sustavu Bosne i Hercegovine.

- (4) Mehanizam za osiguranje kapaciteta ne može trajati dulje od deset godina i utvrđuje se uz prethodno informiranje nadležne institucije, suglasno obvezama koje proizlaze iz ratificiranih međunarodnih ugovora i uz suglasnost Državnog regulatora i Vijeća za državnu potporu Bosne i Hercegovine.
- (5) Delegirani operator prije uvođenja mehanizma za osiguravanje kapaciteta izrađuje studiju kojom se razmatra i utvrđuje vrsta mehanizma za osiguravanje kapaciteta koja može ostvariti optimalnu adekvatnost resursa, te ocjenjuje njegov utjecaj na elektroenergetske sustava susjednih država.
- (6) U postupku uvođenja mehanizma za osiguravanja kapaciteta delegirani operator se konzultira s operatorima susjednih prijenosnih sustava.
- (7) Mehanizam za osiguravanje kapaciteta ne može se uvesti prije pribavljanja mišljenja na ocjenu adekvatnosti resursa iz članka 103. stavak (4) ovog zakona kod nadležne institucije, suglasno obvezama koje proizlaze iz ratificiranih međunarodnih ugovora.
- (8) Državni regulator ocjenjuje učinke primjene mehanizma za osiguravanje kapaciteta i osigura da se u okviru tog mehanizma ne potpisuju novi ugovori ukoliko se ocjenom adekvatnosti resursa iz članka 103. ovog zakona ne utvrdi postojanje problema s adekvatnošću resursa ili ukoliko nije pribavljeno mišljenje sukladno članku 103. stavak (4) ovog zakona.
- (9) Odlukom o utvrđivanju i uvođenju mehanizama za osiguravanje kapaciteta se propisuje postupak automatskog postupnog ukidanja, u slučaju da tijekom tri uzastopne godine nisu zaključeni novi ugovori s pružateljima usluga osiguravanja kapaciteta.
- (10) Plan provedbe iz članka 103. stavak (7) ovog zakona se primjenjuje i u slučaju uvođenja mehanizma za osiguravanje kapaciteta.

Članak 105.

(Opća načela mehanizma za osiguravanje kapaciteta)

- (1) Mehanizam za osiguravanje kapaciteta treba imati sljedeće značajke:
 - a) privremen karakter;
 - b) ne utječe negativno na tržište i ne ograničava prekozonsku trgovinu;
 - c) usmjeren je i ograničen na otklanjanje problema u pogledu adekvatnosti resursa;
 - d) pružatelji usluge osiguravanja kapaciteta su izabrani u transparentnom, nediskriminirajućem i konkurentnom postupku;
 - e) pružatelji usluge osiguravanja kapaciteta moraju biti raspoloživi tijekom očekivanog opterećenja sustava;
 - f) naknada za pružatelje usluge osiguravanja kapaciteta mora biti utvrđena u konkurentnom postupku;
 - g) tehnički uvjeti provedbe konkurentnog postupka moraju biti utvrđeni prije njegove provedbe;
 - h) omogućeno je sudjelovanje svim resursima koji su osposobljeni da ispune tehničke zahtjeve, uključujući objekte za skladištenje električne energije i upravljanje potrošnjom;
 - i) predviđeni su penali za pružatelje usluge osiguravanja kapaciteta za slučaj neraspoloživosti tijekom očekivanog opterećenja sustava.
- (2) Mehanizam kapaciteta strateške rezerve, pored značajki iz stavka (1) ovoga članka, treba imati sljedeće

značajke:

- a) resursi strateške rezerve se angažiraju samo kada se očekuje da će delegirani operator iskoristiti svu raspoloživu rezervu kapaciteta usluga uravnoteženja radi uspostave ravnoteže između ponude i potražnje;
 - b) neuravnoteženje se obračunava po cijeni koja je veća od vrijednosti neisporučene energije ili granične cijene na tržištu unutar dana za razdoblje obračuna neuravnoteženja tijekom kojih su angažirani resursi strateške rezerve;
 - c) električna energija isporučena tijekom angažiranja strateške rezerve se pridružuje subjektu odgovornom za odstupanje kroz mehanizam obračuna neuravnoteženja;
 - d) resursi koji pružaju usluge strateške rezerve ne mogu primati naknade na veleprodajnom ili tržištu uravnoteženja električne energije;
 - e) resursi koji pružaju usluge strateške rezerve ne mogu sudjelovati na tržištu električne energije tijekom trajanja ugovora o pružanju usluge strateške rezerve.
- (3) Mehanizam osiguravanja kapaciteta koji nisu strateške rezerve, pored značajki iz stavka (1) ovoga članka, treba imati sljedeće značajke:
- a) dizajnirani su na način kojim se osigurava da cijena za raspoloživost rezervnih kapaciteta automatski teži nuli kada se očekuje da količina ponuđenih kapaciteta bude dovoljna za zadovoljenje potrebnog kapaciteta;
 - b) naknade pružateljima usluge osiguravanja kapaciteta isplaćuju se isključivo za raspoloživost, uz osiguranje da naknada ne utječe na odluke pružatelja usluge rezervi kapaciteta da li će proizvoditi električnu energije;
 - c) jamči se mogućnost prijenosa obveza po osnovu rezervi kapaciteta između kvalificiranih pružatelja usluge.
- (4) Delegirani operator je odgovoran za nabavu kapaciteta u okviru mehanizama za osiguravanje kapaciteta.
- (5) Delegirani operator može omogućiti, na transparentan, nediskriminatorni način i sukladno tržišnim načelima, sudjelovanje kapaciteta koji se nalaze u državama članicama Europske unije i ugovornim stranama iz Ugovora o uspostavi Energetske zajednice, pod uvjetom da mehanizmi za osiguravanje kapaciteta nisu u obliku strateške rezerve.
- (6) U slučaju da su uspostavljene strateške rezerve, strani kapaciteti mogu sudjelovati pod uvjetom da su ispunjeni tehnički preduvjeti.
- (7) Sudjelovanje kapaciteta koji se nalaze u državama članicama Europske unije i u ugovornim stranama iz Ugovora o uspostavi Energetske zajednice u mehanizmima za osiguravanje kapaciteta iz stavka (5) ovog članka, moguće je osigurati pod sljedećim uvjetima:
- a) strani kapaciteti moraju ispunjavati iste tehničke uvjete kao i domaći kapaciteti za sudjelovanje u mehanizmima;
 - b) strani kapacitet nalazi se u državi s kojom je prijenosni sustav povezan preko interkonektora;
 - c) ugovaranjem prekograničnog sudjelovanja u mehanizmima ne smije da se mijenja ili na drugi način utječe na planove razmjene između zona trgovanja i fizičke protoke sa susjedima.
- (8) Pružatelj domaćeg kapaciteta može sudjelovati u mehanizmima za osiguravanje kapaciteta u državama članicama Europske unije i ugovornim stranama iz Ugovora o osnivanju Energetske zajednice, pod

uvjetom reciprociteta.

- (9) U slučaju iz stavka (10) ovoga članka, ako je kapacitet angažiran kroz više mehanizama za osiguravanje kapaciteta za isto razdoblje isporuke, njegovo angažiranje ovisi od dostupnosti prijenosnog kapaciteta između zona trgovanja i ako postoji vjerojatnoća podudaranja opterećenja elektroenergetskog sustava Bosne i Hercegovine i drugog sustava u kojem se mehanizam primjenjuje, a u skladu s metodologijom ENTSO-E.
- (10) Pružatelj kapaciteta je dužan isplatiti naknadu delegiranom operatoru za nedostupnost kapaciteta, ukoliko ne ispuni obvezu da kapacitet učini dostupnim u vrijeme isporuke.
- (11) Delegirani operator raspodjeljuje na transparentan, nediskriminatoran i tržišni način prekozonski kapacitet u mehanizmima za osiguravanje kapaciteta u skladu s godišnjim preporukama regionalnog koordinacijskog središta čiji je član, o maksimalnoj vrijednosti kapaciteta koji može prekogranično da sudjeluje u mehanizmima za osiguravanje kapaciteta.
- (12) Prava na prijenosni kapacitet iz stavka (13) ovoga članka su prenosiva između pružatelja kapaciteta koji su dužni da o prijenosu prava obavijeste delegiranog operatora za potrebe registra iz stavka (17) ovoga članka.
- (13) Prihodi od dodjele prijenosnog kapaciteta iz stavka (13) ovoga članka dodjeljuju se u skladu s metodologijom ENTSO-E ili u skladu sa zajedničkom metodologijom koju su odobrili Državni regulator i nadležna regulatorna institucija iz države s kojom se provodi prekozonski kapacitet.
- (14) Pružatelj kapaciteta koji prekogranično sudjeluje u mehanizmu za osiguravanje kapaciteta je dužan o tome obavijestiti delegiranog operatora bez odlaganja.
- (15) Delegirani operator je dužan da, na zahtjev operatora prijenosnog sustava iz države članice Europske unije, odnosno ugovorne strane Energetske zajednice, pruži informaciju ima li domaći kapacitet tehničke značajke koje se zahtijevaju za sudjelovanje u prekograničnom mehanizmu za osiguravanje kapaciteta i da izvrši sve neophodne provjere koje su potrebne za njegovo prekogranično sudjelovanje.
- (16) Delegirani operator je dužan voditi Registar o domaćim kapacitetima koji imaju tehničke značajke koje se zahtijevaju za sudjelovanje u prekograničnom mehanizmu za osiguravanje kapaciteta i koji dostupan pružateljima kapaciteta.
- (17) Državni regulator potvrđuje jesu li kapaciteti proračunati u skladu s metodologijom ENTSO-E koju je odobrio ACER.
- (18) Državni regulator u suradnji s drugim nadležnim regulatornim institucijama osigurava da prekogranično sudjelovanje u mehanizmima za osiguravanje kapaciteta bude organizirano na učinkovit i nediskriminatoran način, kao i da osigura adekvatan administrativan okvir za izvršenje plaćanja zbog nedostupnosti prekograničnog kapaciteta.

Članak 106. **(Standard pouzdanosti)**

- (1) Delegirani operator se pri primjeni mehanizama za osiguravanje kapaciteta koristi utvrđenim standardom pouzdanosti, koji na transparentan način sadržava potrebnu razinu sigurnosti opskrbe.
- (2) Standarde pouzdanosti u slučaju zona trgovanja koje obuhvaćaju više država, zajednički utvrđuju relevantne nacionalne institucije određene za provedbu aktivnosti pripravnosti na rizike.
- (3) Delegirani operator utvrđuje standard pouzdanosti u skladu s metodologijom koju utvrđuje Državni regulator na temelju metodologije ENTSO-E, odobrene od strane ACER-a.

- (4) Standard pouzdanosti izračunava se uporabom vrijednosti neisporučene energije i troška uvođenja novog postrojenja u određenom vremenskom okviru te se izražava kao “očekivana neisporučena energija” i “očekivani gubitak opterećenja”.
- (5) Parametre za utvrđivanje količine potrebnih kapaciteta odobrava Državni regulator.
- (6) U svrhu utvrđivanja standarda pouzdanosti, državni regulator utvrđuje jedinstvenu procjenu vrijednosti neisporučene energije za svoj teritorij koja mora biti javno dostupna.
- (7) Državni regulator je dužan ažurirati svoju procjenu vrijednosti neisporučene energije najmanje svakih pet godina, odnosno ranije ako uoči značajnu promjenu.

Članak 107. **(Pogonska sigurnost prijenosne mreže)**

- (1) Delegirani operator utvrđuje minimalna pogonska pravila i zahtjeve u pogledu sigurnosti prijenosne mreže.
- (2) Minimalna pogonska pravila i zahtjevi za sigurnost prijenosne mreže utvrđuju se mrežnim kodeksom iz članka 57. ovog zakona.
- (3) Delegirani operator, u suradnji s operatorom prijenosnog sustava, dužan je održavati odgovarajuću razinu rezervnih prijenosnih kapaciteta za osiguranje pogonske sigurnosti prijenosne mreže i surađivati s nadležnim operatorima prijenosnih sustava unutar sinkronog područja kontinentalne Europe.
- (4) Delegirani operator u cilju osiguranja pogonske sigurnosti prijenosne mreže ne može vršiti diskriminaciju između ugovora koji uključuju prekograničnu isporuku električne energije i ugovora s isporukom električne energije unutar prijenosnog sustava Bosne i Hercegovine.
- (5) Državni regulator nadzire izvršenje obveza delegiranog operatora i operatora prijenosnog sustava u pogledu osiguranja pogonske sigurnosti prijenosne mreže.

Članak 108. **(Prekidi i ograničenja isporuke)**

- (1) Operator prijenosnog sustava može prekinuti ili ograničiti isporuku električne energije u slučaju:
 - a) izvođenja planiranih radova u prijenosnom sustavu (planirani prekidi),
 - b) nastupanja nepredviđenih okolnosti (neplanirani prekidi),
 - c) kada je ugrožena sigurnost sustava, ljudi ili imovine ili iz razloga zaštite okoliša,
 - d) ugrožene sigurnosti opskrbe.
- (2) Operator prijenosnog sustava može planski prekinuti ili ograničiti isporuku električne energije u slučaju izvođenja planiranih radova u prijenosnom sustavu koji obuhvaćaju:
 - a) redovito i izvanredno održavanje ili remont,
 - b) ispitivanja i kontrole mjerenja,
 - c) priključenje novih korisnika prijenosnog sustava,
 - d) proširenje i rekonstrukciju prijenosne mreže,
 - e) druge slučajeve propisane mrežnim kodeksom.

- (3) Operator prijenosnog sustava dužan je korisnicima sustava pravovremeno najaviti planirani prekid ili ograničenje isporuke, a najkasnije dva radna dana prije nastupanja prekida.
- (4) Neplanirani prekidi obuhvaćaju nepredviđene ispade ili isključenja elemenata prijenosnog sustava koji dovode do prekida isporuke, a koji su prouzročeni:
 - a) višom silom (poput požara, poplave, potresa, ekstremnih vremenskih uvjeta),
 - b) djelovanjem treće strane,
 - c) postupanjem operatora prijenosnog sustava ili delegiranog operatora.
- (5) U neplanirane prekide ubrajaju se i planirani prekidi koji nisu blagovremeno najavljeni ili su trajali dulje od planiranog vremena.
- (6) Operator prijenosnog sustava može obustaviti isporuku ili preuzimanje električne energije pojedinačnim korisnicima sustava u slučaju:
 - a) ako korisnik sustava nema zaključen ugovor kojim je uređena isporuka ili predaja električne energije na mjernom mjestu korisnika sustava,
 - b) neovlaštene potrošnje,
 - c) ako objekt korisnika sustava ne ispunjava propisane tehničke uvjete i ugrožava živote ljudi i imovinu ili okoliš,
 - d) ako korisnik sustava, u roku koji odredi operator prijenosnog sustava ili nadležno inspeksijsko tijelo, ne odstrani ili do zahtijevane granice ne smanji smetnje koje prouzrokuju njegovi objekti i uređaji,
 - e) ako to zahtijeva opskrbljivač, u slučaju kada krajnji kupac ne izmiruje obveze po računu za električnu energiju,
 - f) ako korisnik sustava ne izmiruje obveze po računu za usluge operatora prijenosnog sustava ili delegiranog operatora,
 - g) ako korisnik sustava uskrati ovlaštenim osobama pristup do mjernih uređaja u svrhe instaliranja, održavanja ili kontrole ispravnosti,
 - h) ako krajnji kupac ne poštuje posebne uvjete o ograničenju isporuke električne energije,
 - i) drugim slučajevima propisanim mrežnim kodeksom i propisima kojima se uređuje isporuka i opskrba električnom energijom.
- (7) U slučajevima iz stavka (6) tač. od a) do c) ovoga članka, operator prijenosnog sustava može izvršiti obustavu isporuke električne energije bez prethodnog upozorenja.
- (8) U slučajevima iz stavka (6) tač. od d) do i) ovoga članka, operator prijenosnog sustava dužan je prethodno u pisanom obliku upozoriti korisnika sustava na nedostatke, odnosno nepravilnosti zbog kojih mu se može obustaviti isporuka električne energije i odrediti rok za otklanjanje nedostataka ili nepravilnosti.

Članak 109.
(Krizna situacija s električnom energijom)

- (1) Krizna situacija je stanje u elektroenergetskom sustavu u kome je ugrožena sigurnost opskrbe krajnjih kupaca zbog nedovoljne ponude na tržištu ili nastupanja drugih izvanrednih okolnosti izvan razumne kontrole nadležnih elektroenergetskih subjekata.
- (2) Kriznu situaciju s električnom energijom u Bosni i Hercegovini proglašava Državni regulator u

koordinaciji s entitetskim regulatornim komisijama, u skladu s ovim zakonom i propisima entiteta i BD BiH koji uređuju područje električne energije.

- (3) Mjere koje se primjenjuju u slučaju krizne situacije s električnom energijom trebaju biti razmjerne stupnju ugroženosti opskrbe i propisuju se na način koji izaziva najmanji mogući poremećaj na tržištu električne energije i u poslovanju elektroenergetskih subjekata.
- (4) Mjere iz stavka (3) ovoga članka mogu biti tržišne i netržišne.
- (5) Netržišne mjere aktiviraju se u krizi električne energije samo u krajnjoj nuždi ako su iscrpljene sve mogućnosti koje nudi tržište ili kada je evidentno da samo tržišne mjere nisu dovoljne da spriječe dalje pogoršanje situacije u opskrbi električnom energijom.
- (6) Državni regulator koordinira netržišne mjere iz stavka (3) ovoga članka s entitetskim regulatornim komisijama, delegiranim operatorom, operatorom prijenosnog sustava i operatorima distribucijskih sustava.
- (7) Netržišne mjere iz stavka (3) ovoga članka primjenjuju se privremeno i ne mogu trajati dulje od trajanja okolnosti zbog kojih su propisane, odnosno trajanja posljedica koje su rezultat tih okolnosti, a njihov djelokrug ne može biti širi nego što je potrebno da bi se otklonila prijetnja po sigurnost opskrbe električnom energijom.
- (8) O primjeni bilo koje netržišne mjere iz stavka (3) ovoga članka Ministarstvo izvješćuje nadležne institucije, suglasno obvezama koje proizlaze iz ratificiranih međunarodnih ugovora.

Članak 110. (Sigurnosna i tehnička pitanja)

- (1) Nadležna ministarstva i institucije odgovorne za standardizaciju, u okviru svojih nadležnosti i ovlasti, propisuju sigurnosne i tehničke zahtjeve za elektroenergetska postrojenja i opremu, na način kojim se osigurava kompatibilnost opreme i interoperabilnost elektroenergetskog sustava Bosne i Hercegovine.
- (2) Inspekcijski nadzor vrše nadležna inspekcijska tijela sukladno propisima kojima se uređuje ovo područje.

Članak 111. (Praćenje sigurnosti opskrbe)

- (1) Državni regulator i entitetske regulatorne komisije, svako u okviru svojih nadležnosti uređenih ovim zakonom i entitetskim zakonima, prate sigurnost opskrbe u Bosni i Hercegovini, što osobito uključuje:
 - a) ravnotežu ponude i potražnje na jedinstvenom tržištu električne energije Bosne i Hercegovine;
 - b) razinu očekivane buduće potrošnje i predviđene dodatne kapacitete koji se planiraju ili su u izgradnji; i
 - c) kvalitetu i razinu održavanja mreža, kao i mjere za pokrivanje vršnog opterećenja i rješavanje manjka jednog ili više opskrbljivača.
- (2) Državni regulator, u suradnji s entitetskim regulatornim komisijama, i po potrebi delegiranim operatorom, operatorom prijenosnog sustava i operatorima distribucijskih sustava, izrađuje izvješće o sigurnosti opskrbe za Bosnu i Hercegovinu, koji uključuju informacije pribavljene od entitetskih regulatornih komisija, do 31. srpnja svake druge godine.
- (3) Izvješće iz stavka (2) ovoga članka, između ostalog, podrazumijeva ocjenu adekvatnosti

elektroenergetskog sustava Bosne i Hercegovine u pogledu opskrbe trenutačne i predviđene potražnje za električnom energijom, što osobito uključuje:

- a) pogonsku sigurnost mreža;
 - b) predviđenu ravnotežu između ponude i potražnje u narednom razdoblju od pet godina;
 - c) izgled u pogledu sigurnosti opskrbe u razdoblju od pet do 15 godina od datuma izvješća; i
 - d) ulagačke planove operatora prijenosnog sustava u narednih pet ili više godina i/ili planove drugih subjekata, a tiču se osiguranja prekograničnih interkonekcijskih kapaciteta.
- (4) Dio izvješća koji se odnosi na namjeru ulaganja u interkonekcijske vodove naveden u stavku (3) točka d) ovoga članka uzima u obzir:
- a) načela upravljanja zagušenjima;
 - b) postojeće i planirane prijenosne vodove;
 - c) očekivanu proizvodnju, prekograničnu razmjenu i potrošnju, uključujući mjere upravljanja potrošnjom; i
 - d) regionalne, nacionalne i paneuropske ciljeve održivog razvitka, uključujući prioritetne elektroenergetske infrastrukturne projekte Energetske zajednice.
- (5) Državni regulator dostavlja izvješće iz stavka (2) ovoga članka Ministarstvu, koje u suradnji s entitetskim ministarstvima sačinjava konačno izvješće i dostavlja ga Tajništvu Energetske zajednice.
- (6) Prvo se izvješće izrađuju u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Članak 112. **(Pripravnost na rizike)**

- (1) Pripravnost na rizike obuhvaća planiranje i poduzimanje aktivnosti u cilju sprečavanja elektroenergetskih kriza, pripremanja za njih ili njihovog ublažavanja.
- (2) Nadležno tijelo za provedbu aktivnosti u vezi s pripravnošću na rizike je Državni regulator.
- (3) Državni regulator je odgovoran za provedbu sljedećih aktivnosti u vezi s pripravnošću na rizike u elektroenergetskom sektoru:
 - a) davanje suglasnosti na elektroenergetski krizni scenarij Bosne i Hercegovine koji priprema delegirani operator;
 - b) davanje suglasnosti na četverogodišnji plan pripravnosti na rizike koji priprema delegirani operator;
 - c) izdavanje ranog upozorenja i proglašavanje krize u elektroenergetskom sektoru, na prijedlog delegiranog operatora;
 - d) procjena i praćenje krize u elektroenergetskom sektoru; i
 - e) donošenje podzakonskih akata o pripravnosti za rizik, s preciziranjem svih detalja sukladno obvezama koje proizlaze iz ratificiranih međunarodnih ugovora, u roku od tri mjeseca od dana donošenja ovog zakona.
- (4) Delegirani operator obavlja sljedeće zadaće u vezi s pripravnošću na rizike u elektroenergetskom sektoru:

- a) procjenu rizika za sigurnost opskrbe električnom energijom;
- b) praćenje regionalnih elektroenergetskih kriznih scenarija;
- c) utvrđivanje elektroenergetskog kriznog scenarija Bosne i Hercegovine, uz suglasnost Državnog regulatora;
- d) procjene kratkoročne i sezone aдекватnosti na razini Bosne i Hercegovine;
- e) donošenje četverogodišnjeg plana pripravnosti na rizike, uz suglasnost Državnog regulatora;
- f) izrada prijedloga za izdavanje ranog upozorenja i proglašavanje krize u elektroenergetskom sektoru.

Članak 113. (Elektroenergetski krizni scenarij Bosne i Hercegovine)

- (1) Elektroenergetski krizni scenarij je dokument kojim se definiraju događaji ili niz događaja koji uzrokuju ili mogu prouzročiti ugrožavanje sigurnosti opskrbe električnom energijom.
- (2) Delegirani operator podnosi prijedlog elektroenergetskog kriznog scenarija Bosne i Hercegovine na suglasnost Državnom regulatoru u roku od tri mjeseca od utvrđivanja regionalnog elektroenergetskog kriznog scenarija izrađenog od strane ENTSO-E.
- (3) Delegirani operator se, u postupku izrade prijedloga elektroenergetskog kriznog scenarija Bosne i Hercegovine, konzultira s Ministarstvom i nadležnim entitetskim ministarstvima, operatorom prijenosnog sustava, entitetskim regulatornim komisijama i operatorima distribucijskih sustava.
- (4) Državni regulator, u roku od četiri mjeseca od utvrđivanja regionalnog elektroenergetskog kriznog scenarija od strane ENTSO-E, donosi odluku o davanju suglasnosti na elektroenergetski krizni scenarij Bosne i Hercegovine.
- (5) Elektroenergetski se krizni scenarij Bosne i Hercegovine ažurira svake četvrte godine, po istom postupku propisanom za njegovo donošenje.
- (6) Državni regulator o odluci iz stavka (4) ovoga članka obavještava nadležne institucije suglasno obvezama koje proizlaze iz ratificiranih međunarodnih ugovora.

Članak 114. (Utvrdjivanje plana pripravnosti na rizike)

- (1) Plan pripravnosti na rizike je dokument kojim se utvrđuju nacionalne, regionalne i, ukoliko je to neophodno, bilateralne mjere koje se planiraju ili poduzimaju radi sprečavanja elektroenergetskih kriza, pripremanja za njih ili njihovog ublažavanja.
- (2) Delegirani operator utvrđuje prijedlog plana pripravnosti na rizike u opskrbi električnom energijom u Bosni i Hercegovini na temelju elektroenergetskog kriznog scenarija iz članka 113. ovog zakona.
- (3) Delegirani operator izrađuje prijedlog plana pripravnosti na rizike u konzultacijama s Ministarstvom i nadležnim entitetskim ministarstvima, operatorom prijenosnog sustava, operatorima distribucijskih sustava i sudionicima na tržištu električne energije koji obavljaju energetske djelatnosti od značaja za opskrbu električnom energijom.
- (4) Delegirani operator se konzultira s regionalnim koordinacijskim središtem u postupku definiranja regionalnih i bilateralnih mjera koje će biti uključene u plan pripravnosti na rizike.

- (5) Mjere iz plana pripravnosti na rizike moraju biti jasno utvrđene, transparentne, razmjerne i nediskriminirajuće.
- (6) Plan se pripravnosti na rizike ažurira svake četvrte godine, po istom postupku propisanom za njegovo donošenje, osim ukoliko okolnosti zahtijevaju ažuriranje u kraćim vremenskim razdobljima.
- (7) Delegirani operator podnosi prijedlog plana pripravnosti na rizike na suglasnost Državnom regulatoru, najkasnije do 30. studenoga godine koja prethodi četverogodišnjem razdoblju na koji se plan odnosi.
- (8) Državni regulator, u roku od mjesec dana od podnošenja prijedloga iz stavka (3) ovoga članka, donosi odluku o davanju suglasnosti na plan pripravnosti na rizike.
- (9) Državni regulator dostavlja obavijesti o usvajanju i plan pripravnosti na rizike nadležnoj instituciji suglasno obvezama koje proizlaze iz ratificiranih međunarodnih ugovora.
- (10) Državni regulator donosi pravilnik kojim se utvrđuje sadržaj i postupak donošenja plana pripravnosti na rizike, koji uključuje i usklađivanje s nadležnim institucijama, suglasno obvezama koje proizlaze iz ratificiranih međunarodnih ugovora, postupak izdavanja ranog upozorenja i proglašavanja elektroenergetske krize, kao i postupak evaluacije i praćenja postupanja u vezi s elektroenergetskom krizom.
- (11) Delegirani operator utvrđuje prijedlog prvog plana pripravnosti na rizike najkasnije tri mjeseca od stupanja na snagu ovog zakona.
- (12) Državni regulator donosi odluku o davanju suglasnosti na prijedlog prvog plana pripravnosti na rizike najkasnije devet mjeseci od stupanja na snagu ovog zakona.
- (13) Prije donošenja odluke iz stavka (12) ovoga članka, Državni regulator dostavlja nacрте planova pripravnosti na konzultacije nadležnim tijelima relevantnih zemalja u regiji i Skupini za koordinaciju sigurnosti opskrbe na razini Energetske zajednice.

POGLAVLJE X. PRAVNA ZAŠTITA

Članak 115. (Pravo na žalbu)

- (1) Protiv akta kojim se propisuju uvjeti za priključenje na prijenosnu mrežu ili akta kojim je odbijen pristup prijenosnom sustavu može se izjaviti žalba Državnom regulatoru, u roku od 15 dana od dana prijama akta operatora prijenosnog sustava.
- (2) Žalba se podnosi putem operatora prijenosnog sustava, koji je dužan postupiti po žalbi sukladno pravilima upravnog postupka.
- (3) Državni regulator donosi odluku o žalbi u roku od 60 dana od dana dostavljanja žalbe.
- (4) Rok iz stavka (3) ovoga članka može se produljiti za dodatnih 60 dana ukoliko Državni regulator traži dodatne informacije.
- (5) Protiv konačne odluke Državnog regulatora iz stavka (3) ovoga članka stranka može pokrenuti upravni spor podnošenjem tužbe Sudu Bosne i Hercegovine u roku od 60 dana od dana prijama odluke.
- (6) Državni regulator ima pravo na naknadu troškova postupka rješavanja žalbe.

Članak 116.
(Rješavanje sporova)

- (1) Državni regulator je nadležan da rješava sporove pokrenute na zahtjev korisnika sustava ili sudionika na tržištu u vezi s radnjom ili propuštanjem radnje delegiranog operatora, operatora prijenosnog sustava ili operatora organiziranog tržišta električne energije.
- (2) Prije podnošenja zahtjeva za rješavanje spora Državnom regulatoru, korisnik sustava ili sudionik na tržištu je dužan da prethodno u pisanom obliku podnese prigovor subjektu iz stavka (1) ovoga članka, te pokuša mirnim putem riješiti spor.
- (3) Subjekt je iz stavka (1) ovoga članka dužan da podnositelju prigovora dostavi odgovor s obrazloženjem u pisanom obliku u roku od 15 dana od dana prijama prigovora.
- (4) Podnositelj prigovora koji je nezadovoljan odgovorom ili nije dobio odgovor u roku iz stavka (3) ovoga članka, ima pravo u roku od 15 dana od dana prijama odgovora podnijeti Državnom regulatoru zahtjev za rješavanje spora.
- (5) Subjekt iz stavka (1) ovoga članka je dužan da podnositelju prigovora omogući pristup dokumentaciji i podacima u vezi s ostvarivanjem prava i izvršavanjem obveza iz zaključenog ugovora.
- (6) Zahtjev za rješavanje spora obvezno sadrži podatke o strankama, predmet zahtjeva, činjenični opis i prijedlog za rješenje spora.
- (7) Uz zahtjev iz stavka (6) ovoga članka, podnositelj prigovora je dužan dostaviti dokaze na kojima temelji zahtjev, uključujući i dokaz da se prethodno obraćao subjektu iz stavka (1) ovoga članka prigovorom u pisanom obliku.
- (8) Odluka Državnog regulatora o zahtjevu za rješavanje spora je konačna i donosi se u roku od 60 dana od dana dostavljanja zahtjeva za rješavanje spora.
- (9) Rok iz stavka (8) ovoga članka može se produljiti za dodatnih 60 dana ukoliko Državni regulator zatraži dodatne informacije.
- (10) Protiv konačne odluke Državnog regulatora iz stavka (8) ovoga članka stranka može pokrenuti upravni spor, podnošenjem tužbe nadležnom sudu u roku od 60 dana od dana prijama odluke.
- (11) Državni regulator ima pravo na naknadu troškova postupka rješavanja spora sukladno Pravilniku o troškovima postupka Državnog regulatora, koji je prethodno javno objavljen.

Članak 117.
(Pravila rješavanja žalbi i sporova)

Državni regulator donosi pravilnik kojim se uređuju pravila rješavanja žalbi i sporova, uključujući sadržaj i uvjete za podnošenje zahtjeva, prikupljanje i podnošenje dokaza, organiziranje rasprave i način odlučivanja.

POGLAVLJE XI. KAZNENE ODREDBE

Članak 118.
(Prekršaji za čije pokretanje je nadležan Državni regulator)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 5.000 KM do 100.000 KM kaznit će se za prekršaj elektroenergetski subjekt kao pravna osoba ako:
 - a) obavlja elektroenergetsku djelatnost iz članka 7. stavak (1) ovog zakona bez posjedovanja odgovarajuće licence izdane od strane Državnog regulatora (članak 10. stavak (1));
 - b) ne ispunjava uvjete propisane licencom (članak 11. stavak (1)).
- (2) Novčanom kaznom u iznosu od 5.000 KM do 100.000 KM kaznit će se za prekršaj operator prijenosnog sustava kao pravna osoba ako:
 - a) ne omogući pristup prijenosnom sustavu korisnicima sustava po utvrđenim uvjetima, bez ograničenja i diskriminacije sukladno uvjetima propisanim mrežnim kodeksom i pravilnikom o priključenju (članak 40. stavak (1));
 - b) ne priključi, po osnovu zahtjeva korisnika sustava, na prijenosnu mrežu sve objekte koji ispunjavaju uvjete propisane ovim zakonom i podzakonskim aktima (članak 41.);
 - c) ne obavijesti Državnog regulatora o svim planiranim poslovnim promjenama koje mogu zahtijevati ponovnu ocjenu ispunjavanja zahtjeva za neovisnost i razdvajanje operatora prijenosnog sustava (članak 51. stavak (2));
 - d) ne obavijesti Državnog regulatora o svim okolnostima koje nastaju ako osoba ili osobe iz treće zemlje ili trećih zemalja preuzmu kontrolu nad operatorom prijenosnog sustava ili prijenosnom mrežom (članak 52. stavak (1));
 - e) propusti da utvrdi prijedlog desetogodišnjeg plana razvitka prijenosne mreže u skladu s člankom 60. ovog zakona;
 - f) propusti da utvrdi prijedlog trogodišnjeg plana ulaganja u prijenosnu mrežu u skladu s člankom 61. stavak (1) ovog zakona;
 - g) propusti da utvrdi prijedlog godišnjeg plana ulaganja u prijenosnu mrežu u skladu s člankom 61. stavak (3) ovog zakona.
- (3) Novčanom kaznom u iznosu od 5.000 KM do 100.000 KM kaznit će se za prekršaj delegirani operator kao pravna osoba ako:
 - a) ne omogući pristup prijenosnom sustavu korisnicima sustava po utvrđenim uvjetima, bez ograničenja i diskriminacije sukladno uvjetima propisanim mrežnim kodeksom i pravilnikom o priključenju (članak 40. stavak (1));
 - b) propusti da izradi bilancu proizvodnje i potrošnje u elektroenergetskom sustavu Bosne i Hercegovine u skladu s člankom 56. stavak (1) točka h) ovog zakona;
 - c) propusti da utvrdi prijedlog indikativnog plana razvitka proizvodnje električne energije za desetogodišnje razdoblje u skladu s člankom 59. ovog zakona;
 - d) propusti da utvrdi prijedlog pravilnika o nabavi pomoćnih usluga u skladu s člankom 56. stavak (1) točka y) ovog zakona;
 - e) ne objavljuje podatke u skladu s člankom 56. stavak (1) točka gg) ovog zakona;
 - f) propusti da utvrdi prijedlog mrežnog kodeksa u skladu s člankom 57. ovog zakona;
 - g) propusti da utvrdi prijedlog tržišnih pravila u skladu s člankom 56. stavak (1) točka z) ovog

zakona;

- h) propusti da donose akcijski plan i poduzme mjere za povećanje raspoloživih prekozonskih kapaciteta koji se stavljaju na raspolaganje sudionicima na tržištu u skladu s člankom 97. stavak (1) ovog zakona;
 - i) ne utvrdi prijedlog elektroenergetskog kriznog scenarija Bosne i Hercegovine u skladu s člankom 113. stavak (2) ovog zakona;
 - j) propusti da utvrdi prijedlog plana pripravnosti na rizike u skladu s člankom 114. stavak (2) ovog zakona.
- (4) Novčanom kaznom u iznosu od 5.000 KM do 200.000 KM kaznit će se za prekršaj sudionik na tržištu kao pravna osoba ako:
- a) poduze ili pokuša poduzeti aktivnosti koje se smatraju manipulacijom na tržištu električne energije (članak 70. stavak (1));
 - b) ne objavi djelotvorno i pravovremeno povlaštene informacije, što uključuje informacije koje se odnose na kapacitet i korištenje postrojenja za proizvodnju, skladištenje, potrošnju ili prijenos električne energije, uključujući planiranu ili neplaniranu neraspoloživost tih postrojenja (članak 71. stavak (1));
 - c) na zahtjev DERK-a ili Konkurencijskog vijeća ne učini dostupnim sve odgovarajuće podatke o transakcijama s veleprodajnim kupcima, delegiranim operatorom ili operatorom organiziranog tržišta električne energije, a koje se odnose na kupnju i prodaju električne energije, uključujući i izvedenice električne energije u razdoblju od pet godina nakon datuma transakcije (članak 73. stavak (7));
 - d) ne čuva podatke ili ne ih ne učini dostupnim Državnom regulatoru, entitetskim regulatornim komisijama i Konkurencijskom vijeću u skladu s člankom 88. ovog zakona.
- (5) Za prekršaje iz st. od (1) do (4) ovog članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 1.000 KM do 10.000 KM.

Članak 119.

(Kaznene odredbe)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 3.000 KM do 50.000 KM kaznit će se za prekršaj elektroenergetski subjekt kao pravna osoba ako ne dostavi podatke i informacije na zahtjev nadležnih tijela u skladu s člankom 69. stavak (1) ovog zakona.
- (2) Novčanom kaznom u iznosu od 3.000 KM do 50.000 KM kaznit će se za prekršaj operator prijenosnog sustava kao pravna osoba ako:
 - a) ne pruža informacije korisnicima sustava koje su im potrebne za učinkovit pristup prijenosnom sustavu, uključujući procjenu troškova njihovog priključenja u skladu s člankom 53. stavak (1) točka n) ovog zakona;
 - b) propusti da izradi godišnje izvješće o kvaliteti opskrbe električnom energijom u skladu s člankom 53. stavak (1) točka t) ovog zakona;
 - c) ne uspostavi povjerenstvo za prigovore i žalbe u vezi pristupa prijenosnom sustavu u skladu s člankom 53. stavak (1) točka v) ovog zakona;
 - d) propusti da donose cjenik nestandardnih usluga u skladu s člankom 53. stavak (1) točka bb) ovog zakona;

- e) propusti da donose pravilnik o zonama sigurnosti nadzemnih vodova u skladu s člankom 53. stavak (1) točka gg) ovog zakona;
 - f) propusti da izradi godišnje izvješće u skladu s člankom 63. stavak (1) ovog zakona;
 - g) pravovremeno ne najavi planirani prekid ili ograničenje isporuke korisnicima sustava u skladu s člankom 108. stavak (3) ovog zakona.
- (3) Novčanom kaznom u iznosu od 3.000 KM do 50.000 KM kaznit će se za prekršaj delegirani operator kao pravna osoba ako:
- a) propusti da izradi planove isključenja objekata prijenosne mreže i objekata korisnika sustava u skladu s člankom 56. stavak (1) točka j) ovog zakona;
 - b) ne vodi registar obračunskih mjernih mjesta bilančnih skupina za mjesta isporuke na prijenosnoj mreži u skladu s tržišnim pravilima u skladu s člankom 56. stavak (1), točka k);
 - c) ne objavljuje informacije o dodjeli prekozonskih prijenosnih kapaciteta (članak 56. stavak (1), točka q);
 - d) propusti da izradi godišnje izvješće u skladu s člankom 63. stavak (2) ovog zakona;
 - e) ne aktivira ponude za pružanje usluga uravnoteženja prema popisu najpovoljnijih ponuda u skladu s člankom 76. stavak (4);
- (4) Novčanom kaznom u iznosu od 3.000 KM do 50.000 KM kaznit će se za prekršaj operator organiziranog tržišta kao pravna osoba ako:
- a) propusti da donose pravila rada organiziranog tržišta električne energije u skladu s člankom 80. ovog zakona;
 - b) ne osigura povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija pribavljenih tijekom izvršavanja svojih zadaća ili objavi informacije koju mogu stvoriti konkurentnu prednost na tržištu električne energije na diskriminatoran način u skladu s člankom 69. stavak (2));
 - c) ne sudjeluje u predlaganju i razvitku TCM pravila i metodologija u skladu s člankom 90. ovog zakona;
 - d) ne primjenjuje Paneuropska TCM pravila i metodologije u prekozonskoj trgovini električnom energijom, u skladu s člankom 91. ovog zakona.
- (5) Za prekršaje iz st. od (1) do (6) ovog članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 500 KM do 8.000 KM.

POGLAVLJE XII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 120.

(Donošenje podzakonskih akata)

- (1) Državni regulator u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donosi:
- a) Metodologiju za utvrđivanje tarifa za rad operatora prijenosnog sustava, rad delegiranog operatora i sustavnu uslugu (članak 20. stavak (1) točka a));
 - b) Metodologiju za utvrđivanje naknada za priključenje na prijenosnu mrežu (članak 20. stavak (1) točka b));

- c) Metodologiju za utvrđivanje cijena za pružanje pomoćnih usluga (članak 20. stavak (1) točka c));
 - d) Pravilnik o kvaliteti opskrbe električnom energijom na prijenosnoj mreži (članak 21. točka m));
 - e) Pravilnik o javnim raspravama (članak 28. stavak (3));
 - f) Etički kodeks (članak 33. stavak (7));
 - g) Pravilnik o kriterijima za izdavanje suglasnosti za izgradnju i pogon izravnog voda (članak 45. stavak (7));
 - h) Pravilnik o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta električne energije (članak 70. stavak (4));
 - i) Pravilnik o rezidualnoj mješavini (članak 89. stavak (5));
 - j) Pravilnik o pripravnosti na rizike (članak 114. stavak (10));
 - k) Pravilnik o troškovima vođenja postupka rješavanja spora Državnog regulatora (članak 116. stavak (11));
 - l) Pravilnik o rješavanju žalbi i sporova (članak 117.).
- (2) Državni regulator u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donosi:
- a) Pravilnik o licenciranju i certificiranju (članak 12. stavak (6));
 - b) Pravilnik za priključenje proizvođača na mrežu, potrošača na prijenosnu mrežu i jednosmjernih sustava visokog napona na prijenosnu mrežu (članak 26. stavak (1) točke a), b) i c));
 - c) Pravilnik za dugoročnu dodjelu kapaciteta (članak 26. stavak (1) točka d));
 - d) Pravilnik za uravnoteženje električne energije (članak 26. stavak (1) točka e));
 - e) Pravilnik za dodjelu kapaciteta i upravljanje zagušenjima (članak 26. stavak (1) točka f));
 - f) Pravilnik za rad sustava (članak 26. stavak (1) točka g));
 - g) Pravilnik za žurne slučajeve i obnovu (članak 26. stavak (1) točka h));
 - h) Pravilnik o priključenju na prijenosnu mrežu (članak 58.).
- (3) Državni regulator u roku od šest mjeseci od dana preuzimanja obveze prijenosa donosi pravilnike o pravilima i smjernicama koje se odnose na rad povezanih mrežnih sustava (članak 26. stavak (2)).
- (4) Operator prijenosnog sustava u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donosi:
- a) Pravilnik o zonama sigurnosti nadzemnih vodova (članak 47. stavak (5)); i
 - b) Cjenik nestandardnih usluga (članak 53. točka bb)).
- (5) Delegirani operator u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donosi:
- a) Tržišna pravila (članak 74. stavak (5));
 - b) Pravilnik o nabavci pomoćnih usluga (članak 56. stavak (1) točka y));
 - c) Mrežni kodeks (članak 57. stavak (3)); i
 - d) Metodologiju za izračun raspoloživih prekozonskih kapaciteta i margine pouzdanosti (članak 94. stavak (2)).

- (6) Operator organiziranog tržišta u roku od mjesec dana od uspostave donosi pravila rada organiziranog tržišta (članak 80.).

Članak 121.
(Primjena zakona)

- (1) Do stupanja na snagu pravila i propisa iz članka 120. ovog zakona, primjenjuju se važeća pravila i propisi doneseni na temelju Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sustava električne energije u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, br. 7/02, 13/03, 76/09 i 1/11), ukoliko nisu u suprotnosti s odredbama ovog zakona.
- (2) Svi slučajevi, odnosno postupci koji do dana stupanja na snagu ovog propisa nisu pravosnažno okončani završit će se po odredbama propisa koji je bio na snazi u vrijeme donošenja.

Članak 122.
(Opća obveza usklađivanja)

- (1) Elektroenergetski subjekti dužni su uskladiti svoju unutarnju organizaciju, rad i poslovanje s odredbama ovog zakona, uključujući i odredbe o razdvajanju operatora prijenosnog sustava i delegiranog operatora, u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.
- (2) Državni regulator je dužan uskladiti svoju unutarnju organizaciju, rad i poslovanje s odredbama ovog zakona u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.
- (3) Operator prijenosnog sustava je dužan certificirati se i pribaviti licencu u roku od 18 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.
- (4) Delegirani operator je dužan certificirati se i pribaviti licencu u roku od 18 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.
- (5) Delegirani operator je dužan utemeljiti zasebnu pravnu osobu koja će djelovati kao operator organiziranog tržišta u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.
- (6) Djelatnost organiziranja tržišta električne energije na konkurentskim načelima može se obavljati nakon što operator organiziranog tržišta iz članka 78. stavak (2) ovog zakona bude uspostavljen i funkcionalan, a što se potvrđuje odlukom Državnog regulatora.
- (7) Državni regulator donosi odluku iz stavka (6) ovoga članka nakon što ocijeni da je organizirano tržište u Bosni i Hercegovini funkcionalno, a najranije nakon isteka razdoblja od četiri godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.
- (8) Danom donošenja odluke iz stavka (6) ovoga članka, prestaje nadležnost Državnog regulatora za odobravanje cjenika naknada za sudjelovanje na organiziranom tržištu iz članka 20. stavak (2) točka e) ovog zakona.

Članak 123.
(Važenje ranije izdanih licenci)

- (1) Licence izdane prije stupanja na snagu ovog zakona važe do pribavljanja novih licenci sukladno odredbama ovog zakona.
- (2) Elektroenergetski subjekti dužni su podnijeti zahtjeve za izdavanje licenci sukladno odredbama ovog zakona u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu Pravilnika o licenciranju i certificiranju iz članka 12. stavak (6) ovog zakona.

- (3) Licence za međunarodnu trgovinu električnom energijom izdane prije stupanja na snagu ovog zakona prestaju važiti ukoliko nositelj licence ne podnese novi zahtjev za izdavanje licence u roku iz stavka (2) ovoga članka.

Članak 124.

(Prijelazne odredbe vezane za upravljanje prijenosnim sustavom)

Operator prijenosnog sustava je dužan uspostaviti sustav za stalno praćenje kvalitete električne energije na točkama povezivanja između prijenosne i distribucijske mreže, i između prijenosne mreže i korisnika sustava, najkasnije u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Članak 125.

(Kontinuitet u rada Državnog regulatora)

- (1) Članovi Državnog regulatora imenovani prije stupanja na snagu ovog zakona ostaju na svojim pozicijama do isteka razdoblja na koji su prethodno imenovani.
- (2) Postupci za imenovanje novih članova Državnog regulatora, koji su započeti prije stupanja na snagu ovog zakona, okončat će se na način i pod uvjetima utvrđenim odgovarajućim zakonima i podzakonskim propisima koji su bili na snazi u vrijeme pokretanja tih postupaka.

Članak 126.

(Opskrba električnom energijom Brčko distrikta)

- (1) Radi ostvarenja ciljeva ovog zakona, a osobito radi uspostave jedinstvenog tržišta električne energije utemeljenog na slobodnom i ravnopravnom pristupu elektroprijenosnoj mreži te zaštite potrošača kroz kontinuiranu opskrbu električnom energijom po utvrđenom standardu kvalitete, entitetskim zakonima o električnoj energiji bit će utvrđena obveza Elektroprivrede BiH i Elektroprivrede Republike Srpske na ravnomjernu opskrbu BD BiH električnom energijom u omjeru 50 % prema 50 %.
- (2) Količine električne energije potrebne za BD BiH bit će utvrđene na temelju informacije o predviđenim godišnjim potrebama BD BiH za električnom energijom najkasnije do kraja rujna tekuće godine, za narednu godinu.
- (3) Informacija će u utvrđenom roku biti dostavljena Državnom regulatoru i delegiranom operatoru od strane titulara dozvole za obavljanje djelatnosti distribucije električnom energijom u BD BiH.
- (4) U pogledu obveze opskrbe BD BiH u narednoj godini, proizvođači električne energije mogu postići dogovor o drugačijem omjeru opskrbe, najkasnije do 30. listopada tekuće godine i o tome obavijestiti nadležnu entitetsku komisiju za električnu energiju i Državnog regulatora. U odsustvu takvog dogovora u utvrđenom roku, primjenjuje se omjer opskrbe utvrđen ovim zakonom.

Članak 127.

(Prestanak važenja)

- (1) Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o prijenosu, regulatoru i operatoru sustava električne energije u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, br. 7/02, 13/03, 76/09 i 1/11).
- (2) U slučaju sukoba odredaba ovog zakona s odredbama drugih zakona, primjenjuju se odredbe ovog zakona.

Članak 128.

(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku BiH“, a objavljuje se i u službenim glasilima entiteta i BD BiH.

PS BiH broj /
Sarajevo, 2025. godine

Predsjedatelj
Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH

Predsjedavajući
Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH